

KALLELSE

Nämnd Kommunfullmäktige

Datum och tid 2017-04-25 Klockan 17:00, intro. av nytt uppslags- och votingssystem
Klockan 18:00, kommunfullmäktige sammanträder

Plats Zodiaken, Bruksgymnasiet i Gimo

Nr **ÄRENDELISTA**

Utdelning av kvalitetspris

- 1 Allmänhetens frågestund
  - 2 Information
  - 3 Kommunikationspolicy för Östhammars kommun, antagande
  - 4 Beslut om folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars Kommun
  - 5 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen
  - 6 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kultur- och fritidsnämnden
  - 7 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för barn- och utbildningsnämnden
  - 8 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för socialnämnden
  - 9 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för bygg- och miljönämnden
  - 11 Årsredovisning 2016 för Östhammars kommun, godkännande
  - 12 Överföring av utebad från kultur- och fritidsförvaltningen till tekniska förvaltningen
  - 13 Kommunalt borgensåtagande för lån till Östhammars vatten AB
  - 14 Kapitalisering av Östhammar Vatten AB
  - 15 Arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar Vatten AB
-

- 16 Hargs Hamn AB, kommunal borgen
- 17 Hargs Hamn AB, nyemission
- 18 Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut, kvartal 4, 2016
- 19 Svar på fråga till tekniska utskottets ordförande angående ökade kostnader biblioteket Storbrunn
- 20 Svar på interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande angående antagande av timtaxa för handläggning enligt Miljöbalken
- 21 Svar på interpellation till tekniska utskottets ordförande angående ekonomisk redovisning för Albrektsgatan Östhammar
- 22 Svar på interpellation till kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) om räddningstjänsten med komplettering av ställda frågor gällande interpellationen 2016-12-13
- 23 Uppföljning av beslut fattade i kommunfullmäktige
- 24 Medborgarförslag om att göra busshållplatser till rökfria zoner vid busstationer
- 25 Redovisning över obesvarade motioner
- 26 Redovisning över besvarade och obesvarade medborgarförslag
- 27 Valärenden
- 28 Anmälningsärenden
- 29 Motion angående Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag

Sekreterare Inger Modig Lind

Ordförande Jonas Svensson (S)

Utdelning av kvalitetspris

Östhammars kommun har instiftat ett utvecklingspris som ska premiera det interna kvalitets- och förbättringsarbetet. Utvecklingspriset är en intern utmärkelse till en eller flera verksamhet som med utveckling och handlingskraft i fokus har åstadkommit en förenkling, förbättring och förnyelse till nytta för våra medborgare.

1 Dnr KS-2017-114 Dpl 912

Allmänhetens frågestund

Följande frågor har inkommit till allmänhetens frågestund.

_____

2

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Information

Handling A

Aktuellt från strategienheten, slutförvarsfrågor, perioden 2017-02-14 – 2017-06-13 föreligger.

Kommunfullmäktiges beslut

3 Dnr KS-2017-2 Dpl 003

Kommunikationspolicy för Östhammars kommun, antagande

Handling B

Marknads- och kommunikationsenheten har tagit fram ett förslag till en ny kommunikationspolicy för Östhammars kommun. Denna policy anger ett antal huvudregler och riktlinjer för all information och kommunikation som kommunen gör. Dokumentet ersätter Policyn för informationsverksamheten med dnr 2007KS235.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att remittera reviderad kommunikationspolicy till samtliga förvaltningar.

Eventuella synpunkter på policyn ska skickas till kommunstyrelsen senast 2017-02-10.

Kommunikationschef Lucia Bender föredrar ärendet.

Arbetsutskottets beslut 2017-01-10

Ärendet lämnas för fortsatt beredning, utifrån förda diskussioner.

Kommunikationspolicyn lämnas till kommunfullmäktige 2017-04-25 för antagande.

Ny version av kommunikationspolicy föreligger.

Kommunikationschef Lucia Bender föredrar ärendet.

Arbetsutskottets beslut

Reviderad kommunikationspolicy remitteras till samtliga förvaltningar.

Remissvar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2017-02-28.

Marknad- och kommunikationsenheten har nu sammanställt förvaltningarnas remissvar på tidigare utskickat förslag på ny kommunikationspolicy. Sammanställningen bifogas.

Kommunikationschef Lucia Bender föredrar ärendet.

Arbetsutskottets beslut

Sammanställningen förtydligas, i enlighet med förda diskussioner inför kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-21.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta föreliggande kommunikationspolicy för Östhammars kommun.

_____

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21

Kommunikationspolicy för Östhammars kommun antas.

_____

Kommunfullmäktiges beslut

4	Dnr KS-2017-245	Dpl 111
	Dnr KS-2016-435	Dpl 531

Beslut om folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars kommun

---

Handling C ¹⁻⁴

Östhammars kommun har sedan 1995 följt frågan om att upprätta ett slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars kommun.

På olika sätt och i olika konstellationer har kommunen arbetat med att bygga kunskap hos sig själva och bland medborgarna genom att ställa frågor, begära klargörande och kompletteringar.

För att ytterligare bredda beslutsunderlaget vill Östhammars kommun genomföra en folkomröstning i frågan.

Utgångspunkten är att resultatet från en folkomröstning ska vara en del av flera underlag (folkomröstningsresultatet, SSM och MMD yttrande till regeringen samt kommunens egna yttranden) och rådgivande för kommunfullmäktiges slutliga ställningstagande i frågan från regeringen gällande tillåtlighet (den sk veto-frågan).

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen

Att föreslå Kommunfullmäktige besluta enligt följande:

- Kommunfullmäktige beslutar att genomföra en rådgivande folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle efter huvudförhandlingen i MMD
- Kommunfullmäktige beslutar att den exakta tidpunkten för folkomröstningen avgörs av tidpunkten för huvudförhandlingen i MMD och att beslut tas vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-06-13 om ovanstående är uppfyllt
- Frågeställningen i folkomröstningen ska vara

Tycker du att Östhammars kommun ska tillåta ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark?

- Ja
  - Nej
-

Övriga formella beslut gällande folkomröstning tas i samband med att tidpunkt fastställs.

Yrkande

Pär-Olof Olsson (M) yrkar avslag på förslaget i enlighet med yttrande daterad 2017-03-15.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkande och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott avslår Pär-Olof Olssons (M) yrkande.

Arbetsutskottets förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta enligt följande:

- Kommunfullmäktige beslutar att genomföra en rådgivande folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle. Folkomröstning kommer att ske efter avslutad huvudförhandlingen och Mark- och miljödomstolens yttrande till Regeringen
- Kommunfullmäktige beslutar att den exakta tidpunkten för folkomröstningen avgörs av tidpunkten för huvudförhandlingen i MMD och att beslut tas vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-06-13 om ovanstående är uppfyllt
- Frågeställningen i folkomröstningen ska vara

Tycker du att Östhammars kommun ska tillåta ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark?

- Ja
- Nej

Övriga formella beslut gällande folkomröstning tas i samband med att tidpunkt fastställs.

Pär-Olof Olsson (M) reserverar sig mot förslaget till förmån för eget yrkande.

_____

Yrkande

Pär-Olof Olsson (M), Jan Holmberg (M) yrkar avslag på förslag till beslut i enlighet med yttrande daterad 2017-03-15.

Christer Bohlin (L) yrkar avslag på förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslår Pär-Olof Olssons (M) m fl yrkande.

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta enligt följande:

- Kommunfullmäktige beslutar att genomföra en rådgivande folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle. Folkomröstning kommer att ske efter avslutad huvudförhandling och Mark- och miljödomstolens yttrande till Regeringen
- Kommunfullmäktige beslutar att folkomröstningen ska genomföras söndagen den 4 februari 2018.
- Frågeställningen i folkomröstningen ska vara

Tycker du att Östhammars kommun ska tillåta ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark?

- Ja
- Nej

Övriga formella beslut gällande folkomröstningen fattas i kommunfullmäktige efter samråd med valnämnden.

_____

Kommunfullmäktiges beslut

Revisionens ordförande Sten Lindholm inleder ärendet.

5

Dnr KS-2017-346

Dpl 042

Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen

---

Handling D

Revisionsberättelse 2016 för Östhammars kommun föreligger.

Revisorerna tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av revisionsberättelse 2016.

Förtroendevalda i kommunstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen deltar inte i handläggningen i ärendet.

Kommunfullmäktiges beslut

6

Dnr KS-2017-346

Dpl 042

Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kultur- och fritidsnämnden

---

Handling D

Revisionsberättelse 2016 för Östhammars kommun föreligger.

Revisorerna tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för kultur- och fritidsnämnden.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av revisionsberättelse 2016.

Förtroendevalda i kultur- och fritidsnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Ledamöter och ersättare i kultur- och fritidsnämnden deltar inte i handläggningen i ärendet.

Kommunfullmäktiges beslut

7

Dnr KS-2017-346

Dpl 042

Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för barn- och utbildningsnämnden

---

Handling D

Revisionsberättelse 2016 för Östhammars kommun föreligger.

Revisorerna tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för barn- och utbildningsnämnden.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av revisionsberättelse 2016.

Förtroendevalda i barn- och utbildningsnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Ledamöter och ersättare i barn- och utbildningsnämnden deltar inte i handläggningen i ärendet.

Kommunfullmäktiges beslut

8

Dnr KS-2017-346

Dpl 042

Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för socialnämnden

---

Handling D

Revisionsberättelse 2016 för Östhammars kommun föreligger.

Revisorerna tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för socialnämnden.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av revisionsberättelse 2016.

Förtroendevalda i socialnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Ledamöter och ersättare i socialnämnden deltar inte i handläggningen i ärendet.

Kommunfullmäktiges beslut

9

Dnr KS-2017-346

Dpl 042

Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för bygg- och miljönämnden

---

Handling D

Revisionsberättelse 2016 för Östhammars kommun föreligger.

Revisorerna tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för bygg- och miljönämnden.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av revisionsberättelse 2016.

Förtroendevalda i bygg- och miljönämnden beviljas ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Ledamöter och ersättare i bygg- och miljönämnden deltar inte i handläggningen i ärendet.

Kommunfullmäktiges beslut

10

Dnr KS-2017-18

Dpl 042

Årsredovisning 2016, Östhammars kommun, godkännande

Handling E ¹⁻²**Handling F**

Årsredovisning för Östhammars kommun 2016 föreligger.

Administrativ chef Linn Sunnelid föredrar ärendet. Ekonom Gunilla Jansson medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-20

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisning 2016, Östhammars kommun.

Handlingen kommer att kompletteras inför kommunfullmäktiges hantering av ärendet.

Ett missivbrev kommer att delges med de kompletteringar som kommer att göras.

I ärendet yttrar sig Cecilia Bernsten (C).

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21**Årsredovisning 2016 för Östhammars kommun godkänns.**

Årsredovisningen kommer även att behandlas på kommunstyrelsens extra sammanträde 2017-04-25.

Kompletterad årsredovisning 2016, missiv daterat 2017-04-10 samt KPMG:s granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31 föreligger.

Kommunstyrelsens förslag 2017-04-25**Kommunfullmäktiges beslut**

11	Dnr KS-2017-59	Dpl 381
	Dnr KFN-2016-153	Dpl 381

Överföring av utebad från kultur- och fritidsförvaltningen till tekniska förvaltningen

---

I beslut i kommunfullmäktige 2012-06-12 beslutades om sammanslagning av kultur- och fritidsförvaltningarna samt förändring av ansvar för lokaler, anläggningar och avtal. Del av beslutet enligt nedan:

- Tekniska nämnden övertar de lokaler och anläggningar som hyrs för fritidsnämndens verksamhet inklusive fastighetsskötsel, investeringar och underhåll.
- Tekniska nämnden övertar huvudansvaret för avtal och arrenden. Ovanstående huvudansvar träder i kraft den 1 januari 2013.

Kultur- och fritidsförvaltningen och tekniska förvaltningen har träffats för att se över kommunens utebad och vilka av dem som skulle kunna övertas av tekniska förvaltningen. Kultur- och fritidsförvaltningen och tekniska förvaltningen kom fram till att tekniska förvaltningen kan ta över två bad som ligger i nära anslutning till campingplatserna, Sunnanö och Hargshamn samt två stadsnära utebad, Krutudden och Gimo friluftsbad. För att ett övertagande ska kunna ske måste kultur- och fritidsnämnden fransäga sig ansvaret för dessa utebad.

Kultur- och fritidsnämndens beslut 2016-12-08

Kultur- och fritidsnämnden överför följande bad till tekniska förvaltningen: Badet vid campingplatserna Sunnanö och Hargshamn samt två stadsnära bad, Krutudden och Gimo friluftsbad. Kultur- och fritidsnämnden har därmed inte längre ansvar för underhåll, drift och utveckling av överförda bad.

Kultur- och fritidschef Lena Hellström föredrar ärendet. Fastighets- och gatuchef Lasse Karlsson medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2017-02-21

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att överföra badet vid campingplatserna Sunnanö och Hargshamn samt två stadsnära bad, Krutudden och Gimo friluftsbad till tekniska förvaltningen.

Kultur- och fritidsnämnden har därmed inte längre ansvar för underhåll, drift och utveckling av överförda bad.

I ärendet yttrar sig Cecilia Bernsten (C) och Jonas Lennström (S).

Kommunstyrelsens förslag 2017-02-28

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att överföra baden vid campingplatserna Sunnanö och Harghamn samt två stadsnära bad, Krutudden och Gimo friluftsbad till tekniska förvaltningen.

Kultur-och fritidsnämnden har därmed inte längre ansvar för underhåll, drift och utveckling av överförda bad.

_____

Kommunfullmäktiges beslut

12

Dnr KS-2017-242

Dpl 045

Kommunalt borgensåtagande för lån till Östhammar vatten AB

Bakgrund

Östhammars kommun har beslutat att sammanföra VA-verksamheten som bedrivs i egen regi med bolaget Gästrike vatten AB. Gästrike vatten AB är ett bolag som bildats och ägs av Gävle, Hofors, Ockelbo samt Älvkarleby kommun. Gävle kommun är största ägare. Bolaget handhar distribution och drift av ägar-kommunernas VA-verksamhet.

För att Östhammars kommun ska kunna sälja VA-verksamheten till Gästrike vatten AB måste den först föras över till ett bolag, Östhammar vatten AB. Detta bolag kommer i sin tur att säljas till Gästrike vatten AB och därmed bli ett dotterbolag inom Gästrike vattenkoncernen. Även efter försäljningen till Gästrike vatten kommer Östhammars kommun att behålla kontrollen över dotterbolaget genom en "gyllene" aktie.

För att kunna finansiera köpet av kommunens VA verksamhet måste Östhammar vatten AB låna upp köpeskillingen. För att kunna ta upp lån behöver bolaget en borgensman. Det belopp som Östhammar vatten lånar upp för att finansiera köpet av kommunens VA-verksamhet är i dagsläget cirka 160 mnkr. I och med köpet kommer kommunens låneskuld att amorteras ned med lika mycket. I praktiken kommer borgensåtagandet inte att påverka kommunens ekonomiska risk. Det enda som ske är att lånet byter låntagare från Östhammars kommun till Östhammar vatten AB.

För att Östhammar vatten AB ska kunna ta ytterligare lån i framtiden föreslås att kommunen borgar för lån på upp till tvåhundra miljoner kronor. Borgensavgiften som bolaget betalar till kommunen föreslås bli 0,2 % av lånebeloppet. Om kreditkostnaden för Östhammars kommun påverkas i och med borgensåtagandet ska kommunen ha rätt att påföra dessa kostnader på Östhammar vatten AB.

Ekonom Fredrik Borgelin föredrar ärendet. Teknisk chef Annika Bexelius och ekonom Fredrik Hübinette medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-15

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- Östhammar kommun går i borgen såsom för egen skuld för lån som Östhammar vatten AB upptar för att finansiera VA verksamheten om högst 200 000 000 kr (tvåhundra miljoner kronor)
- Östhammar vatten AB betalar en årlig borgensavgift till Östhammars kommun om 0,2 %. Borgensavgiften ska beräknas på det lånebelopp som bolaget har per den 1 januari varje verksamhetsår.

Yrkande

Lars O Holmgren (BOA) yrkar avslag till kommunalt borgensåtagande i dess helhet i analogi med tidigare ställningstagande vad gäller överlåtelsen av VA-verksamheten till Gästrike Vatten AB.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå Lars O Holmgrens (BOA) yrkande.

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- Östhammar kommun går i borgen såsom för egen skuld för lån som Östhammars vatten AB upptar för att finansiera VA verksamet om högst 200 000 000 kr (tvåhundra miljoner kronor)
- Östhammar vatten AB betalar en årlig borgensavgift till Östhammars kommun om 0,2 %. Borgensavgiften ska beräknas på det lånebelopp som bolaget har per den 1 januari varje verksamhetsår.

Lars O Holmgren (BOA) reserverar sig mot förslaget till förmån för eget avslagsyrkande.

_____

Kommunfullmäktiges beslut

13

Dnr KS-2017-248

Dpl 041

Kapitalisering av Östhammar Vatten AB

Handling G**Bakgrund**

Östhammars kommun har beslutat att sammanföra VA-verksamheten som bedrivs i egen regi med bolaget Gästrike vatten AB. Gästrike vatten AB är ett bolag som bildats och ägs av Gävle, Hofors, Ockelbo samt Älvkarleby kommun. Gävle kommun är största ägare. Bolaget handhar distribution och drift av ägar-kommunernas VA-verksamhet.

Från och med 1 maj 2017 blir Östhammars kommun delägare i Gästrike Vatten AB, som då kommer att ta över vatten- och avloppsverksamheten i kommunen. Gästrike Vatten AB har bildat dotterbolaget Östhammar vatten AB och säljer 1 procent, den sk gyllene aktien till Östhammars kommun. Den aktien ger kommunen kontroll över bolaget framöver. Kommunens VA-tillgångar överförs till det nybildade dotterbolaget Östhammar vatten AB.

Östhammar vatten AB saknar eget kapital utöver aktiekapitalet. För att kunna hantera enskilda förlustår måste därför Östhammar vatten tillföras kapital.

Det har bedömts att ett kapital på 10 000 000 kr (tio miljoner kronor) skulle behövas.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet. Ekonom Fredrik Hübinette och ekonom Fredrik Borgelin medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2017-03-15

Ärendet behandlas på extra arbetsutskotts sammanträde 2017-03-20, inför kommunstyrelsens sammanträde 2017-03-21.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-20

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

För att Östhammar vatten AB ska få en stark finansiell bas och kunna klara enskilda förlustår föreslås att Östhammars kommun skjuter till 10 000 000 kr (tio miljoner kronor).

Finansiering sker från årets resultat 2016.

Föreligger ny skrivelse i ärendet daterad 2017-03-21.

Förslag till beslut

För att Östhammar vatten AB ska få en stark finansiell bas och kunna klara enskilda förlustår föreslås att Östhammars kommuns skjuter till 10 000 000 kr (tio miljoner kronor).

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- Östhammars kommun skjuter till ett aktieägartillskott om 10 mnkr, vilket finansieras inom befintlig investeringsbudget för 2017 och redovisas som en finansiell tillgång.

Kommunstyrelsens beslut 2017-03-21

Ärendet behandlas på extra kommunstyrelsesammanträde innan kommunfullmäktiges sammanträde 2017-04-25.

_____

Kommunstyrelsens förslag 2017-04-25

Kommunfullmäktiges beslut

14

Dnr KS-2017-246

Dpl 024

Arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar Vatten AB

Föreslås att arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar vatten AB följer arvoden inom Gästrike vatten koncernen, d.v.s. arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar vatten AB utgår efter samma principer som till övriga bolag som ingår i Gästrike Vatten AB.

Teknisk chef Annila Bexelius föredrar ärendet. Ekonom Fredrik Hübinette och ekonom Fredrik Borgelin medverkar.

Arbetsutskottets beslut 2017-03-15

Ärendet utgår.

Administrativ chef Linn Sunnelid och ekonom Gunilla Jansson medverkar under ärendets handläggning.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-20

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

Arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar vatten AB följer arvoden inom Gästrike vatten koncernen.

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21

Arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar vatten AB följer arvoden inom Gästrike vatten koncernen, d.v.s. arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammars vatten AB utgår efter samma principer som till övriga bolag som ingår i Gästrike Vatten AB.

Kommunfullmäktiges beslut

15

Dnr KS-2017-263

Dpl 263

Hargs Hamn AB, kommunal borgen

Handling H¹⁻²

Hargs Hamn AB står inför en expansion av sin verksamhet och har ett investeringsbehov om cirka 60 mnkr för perioden 2017-2019. Investeringarna omfattar huvudsakligen affärsmotiverade investeringar, men även förbättringar av hamnens infrastruktur och ett nytt hamnkontor.

Hargs Hamn AB:s anhållan om kommunal borgen för upptagande av lån samt lednings- och verksamhetsstöds skrivelse 2017-03-15 föreligger.

Administrativ chef Linn Sunnelid föredrar ärendet. Ekonom Gunilla Jansson medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-20

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

Östhammars kommun beviljar borgen för lån om sammanlagt 35 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader för Hargs Hamn AB.

En årlig borgensavgift om 175 tkr per år tas ut, dvs 0,5 procent av 35 mnkr.

Kommunstyrelsens beslut 2017-03-21

Ärendet behandlas på extra kommunstyrelse sammanträde 2017-04-25, innan kommunfullmäktiges sammanträde.

Kommunstyrelsens förslag 2017-04-25**Kommunfullmäktiges beslut**

16

Dnr KS-2017-264

Dpl 058

Hargs Hamn AB, nyemission, information

Handling I

Hargs Hamn AB står inför en expansion av sin verksamhet och har ett investeringsbehov om cirka 50 mnkr för perioden 2017-2019. Investeringarna omfattar huvudsakligen affärsmotiverade investeringar, men även förbättringar av hamnens infrastruktur och ett nytt hamnkontor.

Med anledning av ovanstående expansion kommer styrelsen för Hargs Hamn AB att föreslå bolagsstämman i maj 2017 beslut om att genom en nyemission öka bolagets aktiekapital med högst 25,13 mnkr.

Lednings- och verksamhetsstöds skrivelse 2017-03-15 föreligger.

Administrativ chef Linn Sunnelid föredrar ärendet. Ekonom Gunilla Jansson medverkar.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-20

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

Östhammars kommun tecknar de aktier som Hargs Hamn AB erbjuder.

Investeringsbudget för 2017 utökas med högst 25,13 mnkr för att finansiera tecknandet av nya aktier.

Kommunstyrelsens beslut 2017-03-21

Ärendet behandlas på extra kommunstyrelse sammanträde 2017-04-25, innan kommunfullmäktiges sammanträde.

Kommunstyrelsens förslag 2017-04-25**Kommunfullmäktiges beslut**

17	Dnr KS-2016-525	Dpl 701
	Dnr SN-2016-152	Dpl 701

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut, kvartal 4, 2016

Handling J

Redovisas statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och 9 § Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) under perioden 2016-10-01 – 2016-12-31. Rapporten överlämnas till kommunfullmäktige i enlighet med 16 kap. 6 h § respektive 28 h § LSS.

Socialnämndens beslut 2017-02-22

Statistikrapporten överlämnas till kommunfullmäktige. (Bilaga 2).

Kommunstyrelsens beslut 2017-03-21

Kommunstyrelsen har tagit del av statistikrapport ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL) och 9 § vilken överlämnas till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktiges beslut

18

Dnr KS-2017-145

Dpl 912

Svar på fråga till tekniska utskottets ordförande Jonas Svensson (S) från Lars O Holmgren (BOA) angående ökade kostnader biblioteket Storbrunn

---

Handling K

Lars O Holmgren (BOA) ställer följande fråga till tekniska utskottets ordförande Jonas Svensson (S).

Gjordes kostnadsberäkningen initialt utifrån ett Sedumtak?

Var fattades beslutet om ett Sedumtak?

Ordförande frågar om frågan får ställas.

Kommunfullmäktiges beslut 2017-02-14**Frågan får ställas.**

Frågan besvaras på kommunfullmäktiges sammanträde den 25 april 2017.

Kommunfullmäktiges beslut

19

Dnr KS-2017-112

Dpl 914

Svar på interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) från Allan Kruukka (M) angående timtaxa för handläggning enligt Miljöbalken

---

Handling L ¹⁻²

Allan Kruukka (M) ställer i interpellation daterad 2017- frågor till bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) refererade till kommunfullmäktiges sammanträde 2016-12-13 och antagande av timtaxa för handläggning enligt Miljöbalken.

Ordförande frågar om interpellationen får ställas.

I ärendet yttrar sig Pär-Olof Olsson (M).

Kommunfullmäktiges beslut 2017-02-14

Interpellationen får ställas.

Interpellationen besvaras på kommunfullmäktiges nästa sammanträde den 25 april.

Svar på interpellationen från bygg- och miljönämndens ordförande Tomas Bendiksen (S) föreligger.

Kommunfullmäktiges beslut

20

Dnr KS-2017-133

Dpl 914

Svar på interpellation till tekniska utskottets ordförande Jonas Svensson (S) från Anna-Lena Söderblom (M) angående ekonomisk redovisning för Albrektsgatan Östhammar

---

Handling M

Anna-Lena Söderblom (M) önskar i interpellation daterad 2017-02-07 en fullständig redovisning av tekniska utskottets ordförande Jonas Svensson (S) om vad hela projektet Albrektsgatan har kostat?

Ordförande frågar om interpellationen får ställas.

Kommunfullmäktiges beslut 2017-02-14

Interpellationen får ställas.

Interpellationen besvaras på kommunfullmäktiges nästa sammanträde den 25 april 2017.

Kommunfullmäktiges beslut

21

Dnr KS-2017-163

Dpl 914

Svar på interpellation till kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) från Ingemar Adén (BOA) om Räddningstjänsten, komplettering av ställda frågor
KS-2016-916

Handling N¹⁻²

Ingemar Adén (BOA) ger i interpellation daterad 2017-02-06 en komplettering av ställda frågor i interpellation 2016-11-15 gällande räddningstjänsten.

Svar på interpellationen från kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) förligger.

Kommunfullmäktiges beslut

22

Dnr KS-2017-277

Dpl 915

Medborgarförslag om att göra busshållplatser till rökfria zoner vid busstationer**Handling O**

I medborgarförslag inlämnat 2017-03-14 föreslås att man gör busshållplatser till rökfria zoner vid busstationer. Sätt upp anslag om det och flytta de befintliga askkopporna till annat ställe en bit ifrån hållplatsen.

Kommunfullmäktiges beslut

23

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Uppföljning av beslut fattade i kommunfullmäktige

Handling P

Sammanställning föreligger.

Kommunfullmäktiges beslut

24

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Redovisning över obesvarade motioner

Handling Q

Sammanställning föreligger.

Kommunfullmäktiges beslut

25

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Redovisning över besvarade och obesvarade medborgarförslag

Handling R

Sammanställning föreligger.

Kommunfullmäktiges beslut

26 a)

Dnr KS-2017-208

Dpl 911

Valärende, Representation bolagsstämma Visit Roslagen

Kommunstyrelsen har att utse Östhammars kommuns representant på Visit Roslagens bolagsstämma för 2017.

Arbetsutskottets beslut

Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) utses som kommunens representant i Visit Roslagens bolagsstämma 2017.

Arbetsutskottets förslag 2017-03-07

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att utse Jacob Spangenberg (C) som ordinarie och Margareta Widén Berggren (S) som ersättare till Visit Roslagen bolagsstämma fr.o.m. 2018 och tillsvidare.

Kommunstyrelsens förslag 2017-03-21

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att utse Jacob Spangenberg (C) som ordinarie och Margareta Widén Berggren (S) som ersättare till Visit Roslagen bolagsstämma fr.o.m. 2018 och tillsvidare.

Kommunfullmäktiges beslut

26 b)

Dnr KS-2017-347

Dpl 911

Valärende, val av lekmannarevisor till Östhammars vatten AB

Valberedningens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

26 c)

Dnr KS-2017-348

Dpl 911

Valärende, val av stämmoombud i Östhammars vatten AB

Valberedningens förslag

Kommunfullmäktiges beslut

26 d)

Dnr KS-2017-349

Dpl 911

Valärende, val av stämmoombud i Gästrike vatten AB**Valberedningens förslag****Kommunfullmäktiges beslut**

26 e)

Dnr KS-2017-329

Dpl 911

Valärende, entledigande från politiska uppdrag

Angelica Örneholt (S) begär i skrivelse 2017-04-04 entledigande från uppdrag som

- Ordinarie i kommunfullmäktige
- Ersättare i kultur- och fritidsnämnden

Valberedningens förslag**Kommunfullmäktiges beslut**

26 f)

Dnr KS-2017-329

Dpl 911

Val av ersättare i kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktige har att utse ersättare i kultur- och fritidsnämnden efter
Angelica Örneholm (S)

Valberedningens förslag**Kommunfullmäktiges beslut**

27 a)

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Anmälningsärende, personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen**Handling S¹⁻²**

KPMG har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av personalförsörjningen och planeringen inom äldreomsorgen. Granskningen ingår i revisionsplan för år 2016

Socialnämndens yttrande § 27/2017-02-22 föreligger.

Kommunstyrelsens beslut 2017-03-21

Kommunstyrelsen har tagit del av granskningen vilken överlämnas till kommunfullmäktige för kännedom.

Kommunfullmäktiges beslut

27 b) Dnr KS-2017-123 Dpl 319
Dnr KFN-2016-154

Anmälningssärende, förslag till förlängning av perioden för Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017 till och med år 2018

Handling T

Samrådstid: 1 februari – 31 mars 2017

Biblioteksplanen ska styra det strategiska utvecklingsarbetet och inriktningen för biblioteksverksamheterna i kommunen under planperioden genom ett antal prioriterade insatser. Planen anger också med vilka nyckel- och styrtal biblioteksorganisationerna ska följa upp sina verksamheter årligen som en del av respektive nämnders/förvaltningars verksamhetsplanering. Nyckeltal, styrtal och prioriterade insatser syftar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål 2015-2018.

Kommunfullmäktige antog 2015-12-08 Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017.

Nu önskar kultur- och fritidsnämnden att förlänga biblioteksplanen t o m 2018.

Kultur- och fritidsnämndens skrivelse 2017-01-31 föreligger.

Arbetsutskottets förslag 2017-02-21

Perioden för Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017 förlängs till och med år 2018.

Kommunstyrelsens beslut 2017-02-28

Perioden för Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017 förlängs till och med år 2018.

Ärendet anmäls till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktiges beslut

27 c)

Dnr KS-2017-1

Dpl 904

Anmälningsärende, Regional utvecklingsstrategi

Handling U

Region Uppsala har i beslut 2017-02-15 § 18 antagit Regional utvecklingsstrategi.

Kommunfullmäktiges beslut

28

Dnr KS-2017-328

Dpl 913

Motion från Pär-Olov Olsson (M) angående Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag

---

Handling V

Pär-Olov Olsson (M) har inkommit med en motion angående "Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag".

Motionären yrkar att

- Tillväxtkontorets uppdrag förändras avseende näringslivsuppdraget så att den egna organisationen prioriteras till lägst femtio procent av kontorets resurser.
- Tillväxtkontoret ges ett tydligt uppdrag att öka förståelsen för företagarnas villkor i kommunens samtliga förvaltningar.
- kommundirektören i samråd med chefen för Tillväxtkontoret uppdras att se över kontorets uppdrag med utgångspunkt från de två att-satserna ovan.

Kommunfullmäktiges beslut

Ärendelista hos kommunfullmäktige

Östhammars kommunfullmäktige kallas att sammanträda 25 april 2017, kl. 18:00 i Zodiaken, Bruksgymnasiet, Gimo för behandling av nedanstående ärenden.

Nr ÄRENDELISTA

- 1 Allmänhetens frågestund
  - 2 Information
  - 3 Kommunikationspolicy för Östhammars kommun, antagande
  - 4 Beslut om folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars Kommun
  - 5 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen
  - 6 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för kultur- och fritidsnämnden
  - 7 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för barn- och utbildningsnämnden
  - 8 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för socialnämnden
  - 9 Östhammars kommun, revisionsberättelse 2016 samt beviljande av ansvarsfrihet för bygg-och miljönämnden
  - 10 Årsredovisning 2016 för Östhammars kommun, godkännande
  - 11 Överföring av utebad från kultur- och fritidsförvaltningen till tekniska förvaltningen
  - 12 Kommunalt borgensåtagande för lån till Östhammar vatten AB
  - 13 Kapitalisering av Östhammar Vatten AB
  - 14 Arvoden till styrelsemedlemmar i Östhammar Vatten AB
  - 15 Hargs Hamn AB, kommunal borgen
-

- 16 Hargs Hamn AB, nyemission
- 17 Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut, kvartal 4, 2016
- 18 Svar på fråga till tekniska utskottets ordförande angående ökade kostnader biblioteket Storbrunn
- 19 Svar på interpellation till bygg- och miljönämndens ordförande angående antagande av timtaxa för handläggning enligt Miljöbalken
- 20 Svar på interpellation till tekniska utskottets ordförande angående Ekonomisk redovisning för Albrektsgatan Östhammar
- 21 Svar på interpellation till kommunalråd Margareta Widén Berggren (S) om räddningstjänsten med komplettering av ställda frågor gällande interpellationen 2016-12-13
- 22 Uppföljning av beslut fattade i kommunfullmäktige
- 23 Medborgarförslag om att göra busshållplatser till rökfria zoner vid busstationer
- 24 Redovisning över obesvarade motioner
- 25 Redovisning över besvarade och obesvarade medborgarförslag
- 26 Valärenden
- 27 Anmälningsärenden
- 28 Motion angående Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag

Välkommen till kommunfullmäktiges sida, www.osthammar.se/sv/organisation/namnd/kommunfullmaktige/
Här finns handlingar till sammanträdet samt länk till webb-TV sändningen.
Handlingar finns även vid sammanträdestillfället i sammanträdeslokalen.

Allmänhetens frågestund hålls klockan 18.15 under högst 45 minuter. Frågor inlämnas till lednings- och verksamhetsstöd senast 6 dagar innan sammanträde. Frågorna får inte gälla myndighetsutövning mot enskild.

Frågan ska vara kortfattad och bör helst nedtecknas på särskilt underlag som finns att tillgå på kommunens hemsida och på kommunkontoret.

Ordföranden avgör efter samråd med vice ordförandena om en fråga får ställas, i vilken ordning de ska behandlas och vem som har att besvara frågan om det inte framgår av frågan.

Ordföranden läser upp frågan vid kommunfullmäktiges sammanträde. Frågeställaren ska vara närvarande vid det sammanträde där frågan ställs och besvaras. Frågeställaren bereds möjlighet att yttra sig under frågestunden. Svaret ska vara kortfattat.

Debattinlägg av fullmäktiges ledamöter får inte förekomma under frågestunden.

Allmänheten hälsas välkommen till sammanträdet.

Information till ledamöter, ersättare, massmedia & publik

Kaffe/the/förtäring

Förtroendevalda erhåller kostnadsfritt kaffe & the i samband med kommunfullmäktiges sammanträden (KS § 252/2013).

Strömförsörjning

Ett tips till dig som vill ha med sig sin dator och jobba från "arbetsrummet" - se till att ha den fulladdad.

I övrigt finns det skarvsladdar att låna av värd/värdinna på plats.

Uppkoppling till nätverk

I sammanträdeslokalen finns tillgång till trådlöst nätverk för datorer som är anslutna till Domänen Osthammar.

Ärendelista

Vid entrén finns ärendelista och tillhörande handling framlagda i några få exemplar som är avsedda för massmedia & publik.

Kommunfullmäktiges ledamöter & ersättare hälsas välkomna in i "arbetsrummet".

Placering i lokalen

I sammanträdeslokalen gäller partimärkt placering för tjänstgörande och märkt placering för Massmedia. I lokalens bakre del finns sittplatser för icke tjänstgörande ersättare och besökande publik.

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2017-04-25

Rapport från Strategienheten till KF

Perioden 2017-02-14 – 2017-06-13

Senaste nytt om kärnbränsleansökan

SKB inkom den 3 april till mark- och miljödomstolen med förslag till förhandlingsordning för kärnbränsleansökan samt artskyddsdispensmålet. Enligt förslaget kommer huvudförhandlingen ta fem veckor och planeras enligt följande:

- 5-8 september, Stockholm
- 11-14 september, Stockholm
- 2-6 oktober, Oskarshamn
- 9-13 oktober, Östhammar
- 23-27 oktober, Stockholm

Remissinstanser kommer att få möjlighet att yttra sig över förslaget varefter SKB kommer att få möjlighet att bemöta inkomna synpunkter. Huvudförhandlingen förväntas kungöras den 6 juli.

Enligt den preliminära tidplanen räknar mark- och miljödomstolen med att frågan om tillåtlighet överlämnas till regeringen med domstolens yttrande i december.

Senaste nytt om SFR-ansökan

Senast den 15 maj ska SKB inkomma med kompletteringar av ansökan om att bygga ut SFR till mark- och miljödomstolen och strålsäkerhetsmyndigheten.

Övrig aktuell information

Referensgruppen anordnar ett öppet möte om klimatutveckling i Österbybruksskolans matsal onsdagen den 26 april kl. 18:00-20:00

Bakgrundsinformation om SKB:s slutförvarsansökningar

Den 16 mars 2011 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark till Mark- och miljödomstolen i Nacka respektive Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Alla ansökningshandlingar, som inte är belagda med sekretess (t ex det fysiska skyddet runt anläggningen), kan du läsa hos **SSM**, samt hos **Mark- och miljödomstolen**. Här kan man också hitta remissinstansers yttranden över kompletteringsbehov och SKB:s bemötande av desamma.

Den 19 december 2014 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att bygga ut slutförvaret för låg- och medelaktivt driftavfall, SFR. Ansökningshandlingarna finns att tillgå på **SKB:s hemsida**.

Kommunikationspolicy

Policyn gäller för hela kommunens information och kommunikation. Denna policy ersätter *Policyn för informationsverksamheten* med Dnr 2007KS235. Kopplat till denna policy finns ett antal riktlinjer som kommunstyrelsen får mandat att revidera.

1. Krav på vår kommunikation

All information och kommunikation från Östhammars kommun ska vara:

- Öppen och tillgänglig
- Tydlig och relevant
- Proaktiv och planerad

2. Vår grafiska profil

Den grafiska profilen hjälper oss att bli mer synliga och gör Östhammars kommun lättare att känna igen som avsändare. Alla verksamheter inom Östhammars kommun ska följa vår grafiska profil, det gäller bland annat användning av färger, typsnitt, bilder och logotyp.

3. Ansvar

Det ska finnas en tydlig ansvarsfördelning för kommunens kommunikationsarbete. Ansvarsfördelningen ska ytterligare preciseras i riktlinjerna för Östhammars kommuns kommunikation.

4. Intern kommunikation

Den interna kommunikationen berör alla i organisationen, till exempel förtroendevalda, chefer, medarbetare och fackliga representanter.

Internkommunikationen ska bidra till en effektiv organisation genom att alla har den information de behöver för att utföra sitt arbete eller uppdrag. Interkommunikationen ska också bidra till att göra oss till en attraktiv arbetsgivare genom att skapa delaktighet, engagemang och ett gott arbetsklimat.

5. Extern kommunikation

Målgrupper för vår externa kommunikation är bland annat; heltids- och deltidsboende i kommunen, näringsliv, besökare, presumtiva medarbetare, journalister, opinionsbildare, samarbetspartners, ideella organisationer samt andra kommuner och myndigheter.

Vi ska alltid bära med oss att vi arbetar på uppdrag av kommuninvånarna och som anställda representerar vi kommunen.

Den externa kommunikationen ska bidra till att stärka Östhammars kommuns varumärke och skapa bättre förutsättningar för verksamheterna att nå sina mål. Den ska också bidra till ett stärkt medborgarinflytande genom att skapa möjligheter till insyn, delaktighet och dialog. Externkommunikationen ska även bidra till att Östhammars kommun uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

6. Krisinformation

Det ska finnas en särskild planering för information och kommunikation vid en allvarlig eller extraordinär händelse. I krishanteringsplanen och kriskommunikationsplanen ska finnas en ansvarsfördelning för kommunikationsarbetet vid en krissituation.

7. Meddelarfrihet

Meddelarfrihet och åsiktsfrihet är viktiga hörnstenar i ett demokratiskt samhälle och är dessutom grundlagsfästa. När vi uttalar oss som representanter för Östhammars kommun ska vi, utan att göra avkall på dessa principer, skilja på privata åsikter och kommunens ställningstagande. Under inga omständigheter får någon chef, förtroendevald eller medarbetare efterforska eller röja källor.

8. Lagar som påverkar vår kommunikation

Det finns flera lagar som berör kommunikationsarbetet i vår kommun. Lagarna och dess betydelse beskrivs i korthet i riktlinjerna för Östhammars kommuns kommunikation.

Kommunfullmäktige

Kommunens ställningstagande i fråga om folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle.

Den 15 april 2016 tog centerpartiet och socialdemokraterna som har majoritet i kommunen 2014-2018, beslutet att ställa sig positiva till att folkomröstning skulle kunna ske. Detta förutsätter dock att ett positivt beslut fattas av kommunfullmäktige. Utgångspunkten är att resultatet från en folkomröstning ska vara en del av flera underlag (folkomröstningsresultatet, SSM och MMD yttrande till regeringen samt kommunens egna yttranden) för kommunfullmäktiges slutliga ställningstagande i frågan från regeringen gällande tillåtlighet (den sk veto-frågan).

Frågeställningar att ta ställning till för kommunen

1. Tidpunkten för beslut i kommunfullmäktige om att genomföra en folkomröstning eller inte.

2 a. Om beslut att inte genomföra folkomröstning:

Arbetet fortsätter med de förhandlingar som sker i MMD samt avlämnande av yttranden i målen. Beslut i kommunfullmäktige efter fråga från regeringen.

2 b. Om beslut att genomföra folkomröstning:

Beslut om tidpunkt för detta

Beslut om frågeställning i folkomröstning

Övriga formella beslut gällande folkomröstning

Frågeställning vid folkomröstning

Två infallsvinklar kan läggas på frågeställningen. Ett personligt ställningstagande om hur man själv står i frågan eller ett kommunperspektiv. Förslaget är att lägga ett kommunperspektiv på frågan till våra röstberättigade medborgare.

1. Tycker du att Östhammars kommun ska tillåta ett slutförvar för använt kärnbränsle ?
  - ☐ Ja
  - ☐ Nej

PM kommunal folkomröstning gällande slutförvar för använt kärnbränsle

---

Bakgrund slutförvar

Sedan 1988 har ett slutförvar varit i drift i Forsmark. Det slutförvar som finns i Sverige för låg- och medelaktivt radioaktivt driftavfall (SFR).

Östhammars kommun var en aktiv part inför detta och har funnits med tidigt även i platsvalsprocessen för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Sverige. 1995 närmade sig Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) Östhammars kommun med en förfrågan om att genomföra förundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Kommunen började då strukturera sitt arbete bl.a. med att skapa resursförutsättningar att jobba med frågan via Kärnavfallsfonden. På olika sätt och i olika konstellationer har kommunen arbetat med att bygga kunskap hos sig själva och bland medborgarna genom att ställa frågor, begära klargörande och kompletteringar. Exempel på detta är att genomföra egna seminarier med inbjudna gäster för att presentera olika fakta, engagera grannkommuner och miljöorganisationer för att få deras perspektiv på frågan, samarbeta med Oskarhamns kommun för att stärka gemensamma frågorställningar till myndigheter och verksamhetsutövaren SKB samt ha en kraftfull omvärldsbevakning då slutförvar för använt kärnbränsle inte bara är lokal och nationell fråga utan även internationell.

Inget annat land i världen har än idag, 2017, ett slutförvar för använt kärnbränsle i drift.

Två olika prövningar om slutförvar för använt kärnbränsle - fokus miljöbalken

Frågan om ett slutförvar i Östhammars kommun har varit föremål för en process i flera steg, och på olika sätt, till följd av att prövningen av ett slutförvar för använt kärnbränsle sker dels av mark- och miljödomstolen (MMD) enligt miljöbalken (MB) samt av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) enligt kärntekniklagen (KTL).

Den process och det lagrum som ger störst utrymme för delaktighet såväl för kommuner, kommuners medborgare och miljöorganisationer av en viss storlek likväl som statliga myndigheter är prövningen enligt MB. Den innehåller en bred samrådsprocess som utgår ifrån de miljökonsekvenser som verksamheten kan tänkas generera.

Prövningen av en ny kärnteknisk anläggning enligt MB är också en av ett fåtal vid vilken regeringen ska fråga kommunen om man kan acceptera verksamheten enligt det förslag som lämnats in av verksamhetsutövaren till MMD (tillåtlighetsprövning med det sk veto-beslutet). Kommunen spelar en aktiv roll även i prövningen enligt KTL men är i miljöbalksprövningen en part i målet på ett annat sätt. Med anledning av detta kommer den fortsatta beskrivningen i detta PM utgå från prövningen enligt MB och dess demokratiska prövning.

Regeringen kan, trots att kommunen väljer att säga nej till tillåtlighet, ge verksamheten tillåtlighet om det är för rikets bästa, men det ska då vara synnerligen väl avvägt och motiverat för att gå emot en kommuns vilja.

Samrådsprocessen

Östhammars kommun har fört en aktiv dialog med verksamhetsutövaren under lång tid, mer än 20 år, för att identifiera, klargöra och minimera påverkan på människors hälsa och miljö. Redan innan den nya miljöbalken kom 1998 hade det bedrivits ett samrådsarbete av SKB gällande en eventuell etablering av ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark.

Kommunfullmäktige fattade beslut om att förundersökningar fick genomföras 1995 (sammanställningar av befintligt material som fanns om platsen) och att SKB fick starta platsundersökningar 2001 (grundligare undersökningar på djupet bla via borrhningar i berggrunden).

Hela tiden pågick ett arbete hos SKB med samrådsmöten med kommuninnevånare, kommuner, myndigheter och miljöorganisationer. Kärnavfallsrådet (regeringens rådgivande organ) hade olika seminarierier. Allt för att lyfta angelägna frågeställningar som kunde komma att få betydelse när en ansökan skulle lämnas in av SKB.

Detta arbete finns sammanställt som ett av underlagen i ansökan om tillstånd, miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

SKB provade också ett nytt grepp, en preliminär MKB, som skickade ut på remiss till de involverade parterna, innan de slutligen skrev den version som ingick i underlaget.

Kommunen har lämnat ett flertal samrådsyttranden över tid.

De finns angivna, likväl som de flesta av de artiklar i massmedia som publicerats och intervjuer som blivit inslag, samlade och sökbara via Östhammars kommuns publikation "Från början till slutförvar" av Hanna Nyberg (2011).

Viktiga frågeställningar som tagits upp genom hela prövningsprocessen är:

- kommunens delaktighet i hela processen,
- trovärdighet och tillit till de undersökningar och den forskning som stöder metoden och platsvalet men även
- den ledning och kvalitetssäkring som behövs för en verksamhet i drift samt
- ansvarsfrågan efter förslutning (för kommunen och framtida generationer).

Ansökan om tillstånd enligt MB att uppföra och driva ett slutförvar enligt miljöbalken (Mål M 1333-11)

En första ansökan om tillstånd till att bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Östhammars kommun lämnades in av SKB 2011. Över tid har ansökan remitterats ett flertal gånger och kompletterats med fakta och ställningstaganden av SKB utifrån remissinstansernas frågeställningar (den sk kompletteringsrundan).

Bland remissinstanserna finns kommunerna, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, SSM samt kärnavfallsrådet för prövningen enligt MB. Anledningen till att det är flera kommuner och länsstyrelser som är involverade beror på att det som provas är ett sammanhållet system för hanteringen av använt kärnbränsle. Det inbegriper såväl anläggningar i Oskarshamn; CLAB (befintligt mellanlager för använt kärnbränsle) och CLINK (en planerad inkapslingsanläggning för använt kärnbränsle innan transport till ett slutförvar) som planerad slutförvarsanläggning i Forsmark.

Miljöorganisationernas bidrag till en bättre prövningsprocess är oomtvistad och kärnavfallsrådets roll som forum för öppen diskussion av de olika samhällsliga infallsvinklarna och komplexiteten i frågan om använt kärnbränsle har varit mycket betydelsefull för kommunerna.

Den 29 januari 2016 kungjordes ansökan. Det innebar att MMD ansåg sig ha tillräckligt med underlag för att starta sin egen prövning av målet. Då startade ytterligare ett remissförfarande där remissinstanserna fått möjlighet att yttra sig över det som nu står i ansökan efter att alla kompletteringar är gjorda (sk yttrande i sak). Finns det detaljer och viktiga ställningstaganden som behöver ytterligare regleringar, villkor eller tidsfrister, något ställningstagande som saknas från SKB eller är det något som lägger hinder i övrigt för vidare prövning är det som remissinstanserna ges möjlighet att yttra sig om.

Kommunens yttranden i kompletteringsrundan likväl som i sak

Samtliga yttranden till MMD har antagits av kommunstyrelsen. Östhammars kommun har alltid haft som utgångspunkt att:

- Avfallet från de svenska kärnkraftverken ska slutförvaras inom landets gränser
- Sverige ska inte slutförvara avfall från andra länder
- Det använda kärnbränslet ska inte upparbetas

Yttrandena i sin helhet finns samlade på kommunens webbplats www.slutforvarforsmark.se

Kommunens veto-rätt

Front advokater har på uppdrag av Östhammars kommun genomlyst när kommuners vetorätt kan aktualiseras och om ett beslut gällande veto kan förenas med villkor från kommunen. Följande slutsatser redovisar de i ett PM 16-11-03.

”17 kap. 6 § MB anger inte när under processen det kommunala vetot aktualiseras. Det finns inte heller andra bestämmelser som reglerar frågan. Det finns inga uttalanden i förarbetena och det är brist på vägledande praxis. Rättsläget får därmed anses oklart. En sammanvägning av de källor som har berört frågan talar dock för att det är först *efter* MMD:s beredningsprocess och *innan* regeringen lämnar sitt beslut i tillåtlighetsfrågan som vetot aktualiseras. Emellertid finns det en källa, en rap-

port av Strålsäkerhetsmyndigheten, som uppger att domstolen kan tillfråga kommunen under sin beredning, men det finns i vart fall en del argument för att kommunen inte ska behöva uppge sin inställning redan i beredningsprocessen hos MMD.

Kommunen behöver inte på något sätt agera aktivt för att vetot ska anses utnyttjat. Det räcker med passivitet för att regeringen inte ska kunna tillåta verksamheten. Kommunen behöver inte redovisa några skäl till varför kommunen inte tillstyrker, dvs. utnyttjar den s.k. vetorätten. Det finns inte heller något krav på att hänsyn ska tas till andra intressen i beslutet. Slutsatsen bör vara att det inte finns några formella krav på hur Östhammars kommun ska agera, men att det inte minst av politiska skäl kan finnas anledning att inte vara passiv, att ta hänsyn till andra intressen och att motivera sitt beslut om till- eller avstyrkan.

Det kommunala vetot är tänkt att användas restriktivt. Enligt förarbetena till gamla lag (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m. ("NRL") bör i normalfallet sökanden och kommunen i samförstånd komma överens om en lösning så att vetot inte behöver utnyttjas. Vetot har inte heller utnyttjats mer än vid några få tillfällen under de dryga 40 åren som möjligheten funnits.

Frågan om kommunen kan villkora sin tillstyrkan har behandlats i tidigare ärenden hos regeringen. Sigtuna kommun ställde upp villkor avseende bl.a. flygbullergränser, grundvattenvillkor och krav på redovisningar av avvikelser för Stockholm-Arlandas ansökan om tillstånd till en tredje rullbana, vilket regeringen också tog hänsyn till. Det har även i doktrin hävdats att kommunen har just en sådan möjlighet, även med dagens reglering. Det bör alltså vara möjligt för Östhammars kommun att ställa upp villkor som förutsättning för sin tillstyrkan. Försiktighet bör dock vidtas, så att utformningen av villkoren inte blir så pass hårda att de blir omöjliga att uppfylla. Om kommunens villkor är av sådan art att de inte kan tillgodoses ska detta istället ses som ett avstyrkande. I en sådan situation är regeringen hänvisad till en prövning utifrån den s.k. ventilregeln i 17 kap. 6 § 3 st. MB. Verksamheten får då endast tillåtas om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att verksamheten kommer till stånd."

Med anledning av majoritetens initiativ, som kom hösten 2016, till att hålla en lokal folkomröstning i frågan, har särskilt dokument tagits fram som underlag för beslut.

Bakgrund - Kommunal folkomröstning

Kommunfullmäktige får som ett led i beredningen av ett pågående ärende besluta om att folkomröstning ska hållas. Ett sådant beslut behöver inte föregås av beredning hos någon nämnd eller fullmäktigeberedning.

Rösträtt har alla med rösträtt vid kommunala val i det område där folkomröstningen ska hållas.

En folkomröstning är enbart rådgivande och visar kommuninvånarnas viljeinriktning. Den slutliga beslutanderätten ankommer på kommunfullmäktige. Efter omröstningen är det alltid fullmäktige som genom ett vanligt majoritetsbeslut bestämmer om åtgärder och prioriteringar. Det är därför viktigt att frågeställningen och svarsalternativen formuleras på ett sådant sätt att resultatet kan fylla en reellt rådgivande funktion i fullmäktiges fortsatta handläggning av ärendet.

Ansvar

Kommunens valnämnd ansvarar för genomförandet av en kommunal folkomröstning.

Kommunen ansvarar för att informera väljarna om folkomröstningen och vilka regler som gäller.

Kommunen ansvarar vidare för:

- Röstkortets utformning samt kostnaden för att trycka och distribuera röstkortet.
- Utformningen av omslag (ytterark) till röstlängderna samt kostnaden för att trycka och distribuera röstlängderna
- Att sluta avtal med ett tryckeri för tryck av röstkort och röstlängder samt att meddela Valmyndigheten vilket tryckeri som valts så att valmyndigheten kan upprätta kontakt med tryckeriet

Kommunen arbetar inte i valdatasystemet i samband med kommunala folkomröstningar utan egna system får skapas.

Valmaterial, övrigt material och röstsedlar

Vilket valmaterial som ska användas vid kommunala folkomröstningar finns inte reglerat i lag utan beslutas av kommunen. Mot avgift kan visst valmaterial beställas från Valmyndigheten ex valkuvert, omslag, sigill, valkassar mm.

All dokumentation som behövs för att administrera valet ex protokoll och blanketter utformas och beslutas av kommunen. Även utbildningsmaterial för röstmottagare framställs av kommunen.

Röstsedlar utformas och trycks av kommunen. De olika omröstningsalternativen kan tryckas på var sin röstsedel eller på en och samma röstsedel. Kommunen bestämmer själv om möjligheten att rösta blankt.

Kostnader

Kommunen står för kostnaden för en folkomröstning.

Valmyndigheten har rätt till ersättning för kostnader som föranleds av en kommunal folkomröstning.

Ersättningens storlek bestäms efter folkomröstningens genomförande genom att faktiska externa kostnader vidarefaktureras till den berörda kommunen.

Övriga kostnader utöver de till Valmyndigheten är:

- Kostnader för arbetskraft
  - Sammanträdes och förrättningsarvoden till ledamöter och ersättare i valnämnden
  - Arvode till röstmottagare under eventuell förtidsröstning och på valdagen
  - Extra personal, valadministratörer, vaktmästare
  - Resersättningar
  - Tel ersättningar
- Valmaterial
  - Valmaterial som kan beställas från valmyndigheten (se ovan)
  - Protokoll
  - Utbildningsmaterial
  - Valsedlar
  - Röstkort
  - Röstlängder
  - Informationsmaterial
- Hyra för lokaler samt städ av lokaler
- Bevakning, lås, larm

- Annonsering
- Porto

För att få fram en ungefärlig uppskattad kostnad för genomförande av folkomröstning mellan ordinarie val har kontakt tagits med kommuner som under 2016 genomfört folkomröstning.

I Östhammars kommun hade vi vid 2014 års val 17407 röstberättigade.

I en kommun som genomfört folkomröstning under 2016 var de 2005 röstberättigade och där har kostnaden hittills uppgått till ca 450000 kronor.

I en annan kommun var de vid 2014 års val 12043 röstberättigade och kostnaden för folkomröstning 2016 uppgick till 550000 kronor.

Kostnaden för en folkomröstning i Östhammars uppskattas till ca 600000 kronor.

Det finns praktiska och ekonomiska fördelar med att hålla en folkomröstning i samband med allmänna val och man har också kunnat se att valdeltagandet gynnas av detta.

Tid i relation till omröstningsdagen

I anslutning till att fullmäktige beslutar om att hålla en folkomröstning skall fullmäktige besluta om

1. dag för omröstningen,
2. omröstningsdistrikt och omröstningslokaler,
3. den fråga och de svarsalternativ som skall ställas till de röstberättigade,
4. röstsedlarnas antal, innehåll och utseende,
5. huruvida röstning kan ske på annat sätt än genom personlig inställelse i omröstningslokalen, samt
6. när röstsammanräkningen senast skall vara avslutad.

Dagen för folkomröstningen skall beslutas efter samråd med den centrala valmyndigheten. Samrådet skall ske senast tre månader före omröstningsdagen. (Lag (1994.692) om kommunala folkomröstningar)

Överprövning

Fullmäktiges beslut om att hålla en folkomröstning får överprövas genom laglighetsprövning.

Folkomröstningar i andra kommuner

Sorsele kommun

Ett förslag till folkomröstning enligt kommunallagen 5 kap. 23 § (folkinitiativet) angående vindkraften i Sorsele kommun lämnades in den 26 maj 2015. Till förslaget fanns även namnunderskrifter av minst 10 % av röstberättigade kommuninvånare.

Den 30 november 2015, § 86 beslöt kommunfullmäktige att en folkomröstning skulle genomföras och den 11 januari 2016, § 3 beslöts om röstningslokaler, förtidsröstning, klockslag, vilken fråga som ska ställas m m. Protokollen finns att läsa på kommunens hemsida.

Folkomröstningen avsåg frågan:

Ska Sorsele kommun tillåta nya vindkraftsparker utöver de befintliga på Blaiken?

Ja = Nya vindkraftsparker får etableras inom Sorsele kommun. Varje projekt måste alltid noggrant prövas av kommunfullmäktige och tillståndsmyndighet.

Nej = Inga nya vindkraftsparker får etableras inom Sorsele kommun.

Valdeltagandet var 62,5%.

Trosa kommun

Beredning i frågan hölls i kommunstyrelsen i december 2012 och kommunfullmäktige fattade beslut i mars 2013 om att folkomröstning skulle hållas i maj 2013. Samråd hade då hållits med Valmyndigheten genom ett tidigare fullmäktigebeslut i december 2012.

Folkomröstningen avsåg fråga om indelningsändring avseende läns- och landstingsbyte för Trosa kommun.

Valdeltagandet var 36,41%.

Aktuella lagrum för kommunala folkomröstningar samt övrig dokumentation

KL 5:34

Lag (1994:692) om kommunala folkomröstningar

Valmyndighetens manual ”kommunal folkomröstning mellan valen”

Uppskattade kostnader för en eventuell folkomröstning

Kommunen står för kostnaden för en folkomröstning.

Uppskattningen av kostnader är baserad på tidigare kostnader för anordnade av EU-val och allmänt val samt uppgifter från valmyndigheten från tidigare genomförda folkomröstningar.

Valmyndigheten har rätt till ersättning för kostnader som föranleds av en kommunal folkomröstning.

Ersättningens storlek bestäms efter folkomröstningens genomförande genom att faktiska externa kostnader vidarefaktureras till den berörda kommunen.

Valmyndigheten **50 - tkr**

Kostnader för arbetskraft **400 tkr**

Sammanträdes och förrättningsarvoden till ledamöter och ersättare i valnämnden

Arvode till röstmottagare under eventuell förtidsröstning och på valdagen

Extra personal, valadministratörer, vaktmästare

Resersättningar

Tel ersättningar

Valmaterial **20 tkr**

Valmaterial som kan beställas från valmyndigheten ex valkuvert, omslag, sigill, valkassar mm.

Eget framtaget material såsom: **50 tkr**

Protokoll

Utbildningsmaterial

Valsedlar

Röstkort

Röstlängder

Informationsmaterial

Hyra för lokaler **10 tkr**

Städ av lokaler **2tkr**

Bevakning, lås, larm **5 tkr**

Annonsering **40 tkr**

Porto **11 tkr**

Tryckeri, eget **2tkr**

Övriga administrativa tjänster **5 tkr**

Utkörning av material m m

Representation **5 tkr**

Förtäring under valdagen m m

Uppskattad kostnad **600 tkr**

Därutöver kommer förberedelserna inför folkomröstningen att innehålla en processledning och materialkostnader för ökade informationsinsatser och kunskapsuppbyggnad i slutförvarsfrågan ut till våra kommunmedborgare.

Processledning	450 tkr
Materialkostnad	200 tkr
Totalt	650 tkr

Kostnaden täcks av kommunens medel ur kärnavfallsfonden.

2017-03-15

Yttrande folkomröstning slutförvar använt kärnbränsle

Östhammars kommun har sedan SKB:s tillkännagivande om platsval ställt sig positiv till ett slutförvar av använt kärnbränsle. Det under förutsättningar att SKB till berörda myndigheter och kommunen kan visa att förvaret uppfyller alla krav på säkerhet, som lagar och myndigheter kräver.

Kommunen har med utgångspunkt från detta byggt en organisation bestående av tjänstemän och förtroendevalda, som på Kommunfullmäktiges uppdrag har att granska processens alla delar med det uttalade syftet att ge kommunen och fullmäktiges ledamöter goda kunskaper inför det så kallade vetobeslutet.

Kommunens slutförvarsorganisation har sedan den bildades 2009 bestått av en tjänstemanaorganisation på ca 3 personer samt 2 politiskt tillsatta grupper som representerar alla partier i kommunfullmäktige. Uppdraget är att ur ett säkerhets- och miljöperspektiv granska processens alla delar samt att tillsammans med kommunstyrelsen bevaka kommunens intressen ur andra perspektiv än säkerhet och miljö. Förutom granskningsgrupperna beslutade kommunen att inrätta en Referensgrupp, vars uppdrag är att sprida kunskap om processen kring slutförvaret. Slutförvarsorganisationen har förutom egen personal anlitat konsulter. Kärnavfallsfonden har finansierat kommunens verksamheter med ca 5,5 millioner per år, totalt ca 38 miljoner sedan 2009.

Majoriteten bestående av Socialdemokraterna och Centerpartiet vill föreslå kommunfullmäktige att besluta att folkomröstning skall hållas om tillstånd för SKB att bygga slutförvar av använt kärnbränsle. Kostnaden för omröstningen beräknas till mellan 600 000 - 1 000 000 kronor.

Moderaterna anser, för att en eventuell folkomröstning ska vara berättigad, skulle frågan väckts långt tidigare. Processen startades vid förfrågan om

förstudie 1995 och pågått sedan dess. Om frågan om folkomröstning väckts i samband med platsundersökningen 2002 hade den varit berättigad utifrån frågan om Östhammars kommun var beredd att åta sig ytterligare kärnteknisk verksamhet.

Majoriteten betonar att folkomröstningen skall vara rådgivande och ett stöd för fullmäktiges beslut. Moderaterna kan inte se att en folkomröstning på något sätt kan hjälpa fullmäktiges ledamöter i vetobeslutet. Kommunen har som beskrivits skapat en organisation med syftet att bygga kunskap inför vetobeslutet.

Vad är det kommuninvånarna ska svara på?

Europas, världens och Sveriges samlade expertis har under flera decennier forskat kring hur ett geologiskt slutförvar skall konstrueras för att vara säkert. Den forskningen kommer att ligga till grund för myndigheternas beslut om tillstånd att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle. Fullmäktiges ledamöter kommer således inte att få vetofrågan förrän myndigheter och Regeringen anser att SKB lyckats visa att slutförvaret är säkert. Fullmäktiges ledamöter skall således utifrån den samlade kunskapen bedöma om SKB och myndigheterna tagit hänsyn till kommunens yttrande under processen.

Östhammars Moderater kan inte se att en folkomröstning på något sätt kan förbättra förutsättningarna för fullmäktiges ledamöter vid beslutet om tillstånd för SKB att bygga slutförvaret i Forsmark.

Nya Moderaterna Östhammar

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har även omfattat den med Tierps och Uppsala kommuner gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun samt även den med Heby, Knivsta, Tierps, Uppsala och Älvkarleby kommuner gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträtt av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för år 2016 uppgår till 71 mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 mkr. Resultatet vid avstämning gentemot balanskravet uppgår till 64,8 mkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

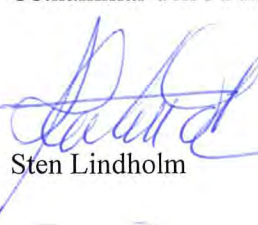
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast till viss del är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. I samband med avlämnandet av vår revisionsberättelse noterar vi dock att någon sammanställd redovisning inte upprättats.

Revisionsberättelsen är upprättad av Sten Lindholm, Ingemar Eriksson, Gunnar Rydvall, Ebbe Bernsell och Mats Sjöborg, av fullmäktige valda revisorer i Östhammars kommun.

Östhammar den 31 mars 2017

Sten Lindholm

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Ebbe Bernsell

Mats Sjöborg

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2016

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2016.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen för år 2016 och delårsrapporten per den 30 juni 2016 avseende kommunen och de gemensamma nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden.

Kommunens arbete med intern kontroll bedöms som acceptabelt.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att resultatöverskottet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 % (utfall 6,3 %), att intäktsökningen för skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 % (utfall 4,5 %) samt att samtliga styrelser och nämnder ska följa budget (samtliga styrelser och nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget). Vår samlade bedömning är att samtliga finansiella mål uppfylls för 2016.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 8 kommunövergripande verksamhetsmässiga mål. Till de åtta verksamhetsmålen finns totalt 32 styrtal kopplade.

Vi bedömer att uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten. Vår samlade bedömning är dock att verksamhetsmålen endast delvis uppfylls.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom en grundläggande granskning, granskning av styrning,

Bilaga 1 till revisionsberättelsen för 2016

ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut, granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen, granskning av planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola samt granskning av ombyggnaden av kommunhuset.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstemän.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och stiftelser har följande förtroendevalda revisorer utsetts:

Hargs Hamn AB	Ebbe Bernsell
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Ebbe Bernsell
Dannemora Gruvfastighets AB	Sten Lindholm
Östhammars Vård och Omsorg AB	Sten Lindholm
Östhammars Industrifastigheter AB	Sten Lindholm

De utvalda lekmannarevisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2016

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Delårsrapport Östhammars kommun

Grundläggande granskning

Granskning av Styrning, ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut

Granskning av Ombyggnaden av kommunhuset

Granskning av Planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola

Granskning av Personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2016 Östhammars kommun

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har även omfattat den med Tierps och Uppsala kommuner gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun samt även den med Heby, Knivsta, Tierps, Uppsala och Älvkarleby kommuner gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträttats av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för år 2016 uppgår till 71 mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 mkr. Resultatet vid avstämning gentemot balanskravet uppgår till 64,8 mkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

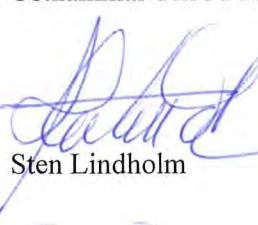
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast till viss del är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. I samband med avlämnandet av vår revisionsberättelse noterar vi dock att någon sammanställd redovisning inte upprättats.

Revisionsberättelsen är upprättad av Sten Lindholm, Ingemar Eriksson, Gunnar Rydvall, Ebbe Bernsell och Mats Sjöborg, av fullmäktige valda revisorer i Östhammars kommun.

Östhammar den 31 mars 2017

Sten Lindholm

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Ebbe Bernsell

Mats Sjöborg

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2016

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2016.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen för år 2016 och delårsrapporten per den 30 juni 2016 avseende kommunen och de gemensamma nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden.

Kommunens arbete med intern kontroll bedöms som acceptabelt.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att resultatöverskottet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 % (utfall 6,3 %), att intäktsökningen för skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 % (utfall 4,5 %) samt att samtliga styrelser och nämnder ska följa budget (samtliga styrelser och nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget). Vår samlade bedömning är att samtliga finansiella mål uppfylls för 2016.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 8 kommunövergripande verksamhetsmässiga mål. Till de åtta verksamhetsmålen finns totalt 32 styrtal kopplade.

Vi bedömer att uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten. Vår samlade bedömning är dock att verksamhetsmålen endast delvis uppfylls.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom en grundläggande granskning, granskning av styrning,

Bilaga 1 till revisionsberättelsen för 2016

ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut, granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen, granskning av planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola samt granskning av ombyggnaden av kommunhuset.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstemän.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och stiftelser har följande förtroendevalda revisorer utsetts:

Hargs Hamn AB	Ebbe Bernsell
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Ebbe Bernsell
Dannemora Gruvfastighets AB	Sten Lindholm
Östhammars Vård och Omsorg AB	Sten Lindholm
Östhammars Industrifastigheter AB	Sten Lindholm

De utvalda lekmannarevisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2016

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Delårsrapport Östhammars kommun

Grundläggande granskning

Granskning av Styrning, ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut

Granskning av Ombyggnaden av kommunhuset

Granskning av Planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola

Granskning av Personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2016 Östhammars kommun

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har även omfattat den med Tierps och Uppsala kommuner gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun samt även den med Heby, Knivsta, Tierps, Uppsala och Älvkarleby kommuner gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträtt av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för år 2016 uppgår till 71 mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 mkr. Resultatet vid avstämning gentemot balanskravet uppgår till 64,8 mkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

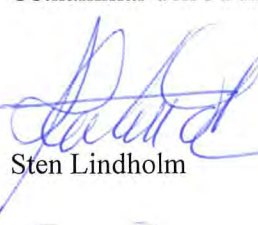
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast till viss del är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. I samband med avlämnandet av vår revisionsberättelse noterar vi dock att någon sammanställd redovisning inte upprättats.

Revisionsberättelsen är upprättad av Sten Lindholm, Ingemar Eriksson, Gunnar Rydvall, Ebbe Bernsell och Mats Sjöborg, av fullmäktige valda revisorer i Östhammars kommun.

Östhammar den 31 mars 2017

Sten Lindholm

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Ebbe Bernsell

Mats Sjöborg

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2016

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2016.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen för år 2016 och delårsrapporten per den 30 juni 2016 avseende kommunen och de gemensamma nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden.

Kommunens arbete med intern kontroll bedöms som acceptabelt.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att resultatöverskottet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 % (utfall 6,3 %), att intäktsökningen för skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 % (utfall 4,5 %) samt att samtliga styrelser och nämnder ska följa budget (samtliga styrelser och nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget). Vår samlade bedömning är att samtliga finansiella mål uppfylls för 2016.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 8 kommunövergripande verksamhetsmässiga mål. Till de åtta verksamhetsmålen finns totalt 32 styrtal kopplade.

Vi bedömer att uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten. Vår samlade bedömning är dock att verksamhetsmålen endast delvis uppfylls.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom en grundläggande granskning, granskning av styrning,

Bilaga 1 till revisionsberättelsen för 2016

ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut, granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen, granskning av planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola samt granskning av ombyggnaden av kommunhuset.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstemän.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och stiftelser har följande förtroendevalda revisorer utsetts:

Hargs Hamn AB	Ebbe Bernsell
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Ebbe Bernsell
Dannemora Gruvfastighets AB	Sten Lindholm
Östhammars Vård och Omsorg AB	Sten Lindholm
Östhammars Industrifastigheter AB	Sten Lindholm

De utvalda lekmannarevisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2016

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Delårsrapport Östhammars kommun

Grundläggande granskning

Granskning av Styrning, ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut

Granskning av Ombyggnaden av kommunhuset

Granskning av Planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola

Granskning av Personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2016 Östhammars kommun

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har även omfattat den med Tierps och Uppsala kommuner gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun samt även den med Heby, Knivsta, Tierps, Uppsala och Älvkarleby kommuner gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträtt av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för år 2016 uppgår till 71 mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 mkr. Resultatet vid avstämning gentemot balanskravet uppgår till 64,8 mkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

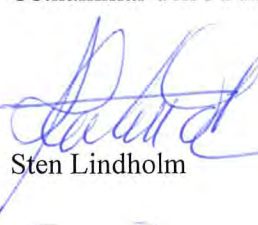
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast till viss del är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. I samband med avlämnandet av vår revisionsberättelse noterar vi dock att någon sammanställd redovisning inte upprättats.

Revisionsberättelsen är upprättad av Sten Lindholm, Ingemar Eriksson, Gunnar Rydvall, Ebbe Bernsell och Mats Sjöborg, av fullmäktige valda revisorer i Östhammars kommun.

Östhammar den 31 mars 2017

Sten Lindholm

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Ebbe Bernsell

Mats Sjöborg

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2016

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2016.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen för år 2016 och delårsrapporten per den 30 juni 2016 avseende kommunen och de gemensamma nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden.

Kommunens arbete med intern kontroll bedöms som acceptabelt.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att resultatöverskottet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 % (utfall 6,3 %), att intäktsökningen för skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 % (utfall 4,5 %) samt att samtliga styrelser och nämnder ska följa budget (samtliga styrelser och nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget). Vår samlade bedömning är att samtliga finansiella mål uppfylls för 2016.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 8 kommunövergripande verksamhetsmässiga mål. Till de åtta verksamhetsmålen finns totalt 32 styrtal kopplade.

Vi bedömer att uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten. Vår samlade bedömning är dock att verksamhetsmålen endast delvis uppfylls.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom en grundläggande granskning, granskning av styrning,

Bilaga 1 till revisionsberättelsen för 2016

ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut, granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen, granskning av planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola samt granskning av ombyggnaden av kommunhuset.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstemän.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och stiftelser har följande förtroendevalda revisorer utsetts:

Hargs Hamn AB	Ebbe Bernsell
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Ebbe Bernsell
Dannemora Gruvfastighets AB	Sten Lindholm
Östhammars Vård och Omsorg AB	Sten Lindholm
Östhammars Industrifastigheter AB	Sten Lindholm

De utvalda lekmannarevisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2016

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Delårsrapport Östhammars kommun

Grundläggande granskning

Granskning av Styrning, ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut

Granskning av Ombyggnaden av kommunhuset

Granskning av Planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola

Granskning av Personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2016 Östhammars kommun

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har även omfattat den med Tierps och Uppsala kommuner gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun samt även den med Heby, Knivsta, Tierps, Uppsala och Älvkarleby kommuner gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträtt av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för år 2016 uppgår till 71 mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 mkr. Resultatet vid avstämning gentemot balanskravet uppgår till 64,8 mkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

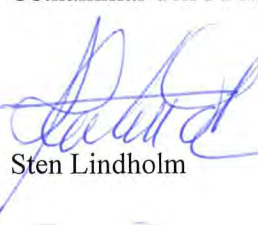
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen endast till viss del är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016. I samband med avlämnandet av vår revisionsberättelse noterar vi dock att någon sammanställd redovisning inte upprättats.

Revisionsberättelsen är upprättad av Sten Lindholm, Ingemar Eriksson, Gunnar Rydvall, Ebbe Bernsell och Mats Sjöborg, av fullmäktige valda revisorer i Östhammars kommun.

Östhammar den 31 mars 2017

Sten Lindholm

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Ebbe Bernsell

Mats Sjöborg

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2016

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2016.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat årsredovisningen för år 2016 och delårsrapporten per den 30 juni 2016 avseende kommunen och de gemensamma nämnderna, överförmyndarnämnden och räddningsnämnden.

Kommunens arbete med intern kontroll bedöms som acceptabelt.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att resultatöverskottet i procent av skatter, statsbidrag och utjämning ska uppgå till 2 % (utfall 6,3 %), att intäktsökningen för skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 % (utfall 4,5 %) samt att samtliga styrelser och nämnder ska följa budget (samtliga styrelser och nämnder redovisar positiva avvikelser mot budget). Vår samlade bedömning är att samtliga finansiella mål uppfylls för 2016.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 8 kommunövergripande verksamhetsmässiga mål. Till de åtta verksamhetsmålen finns totalt 32 styrtal kopplade.

Vi bedömer att uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på Kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål. Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten. Vår samlade bedömning är dock att verksamhetsmålen endast delvis uppfylls.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom en grundläggande granskning, granskning av styrning,

Bilaga 1 till revisionsberättelsen för 2016

ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut, granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen, granskning av planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola samt granskning av ombyggnaden av kommunhuset.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstemän.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och stiftelser har följande förtroendevalda revisorer utsetts:

Hargs Hamn AB	Ebbe Bernsell
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Ebbe Bernsell
Dannemora Gruvfastighets AB	Sten Lindholm
Östhammars Vård och Omsorg AB	Sten Lindholm
Östhammars Industrifastigheter AB	Sten Lindholm

De utvalda lekmannarevisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2016

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Delårsrapport Östhammars kommun

Grundläggande granskning

Granskning av Styrning, ledning och beslutsprocessen avseende viktigare kommunfullmäktigebeslut

Granskning av Ombyggnaden av kommunhuset

Granskning av Planeringsperspektivet inom barnomsorg och grundskola

Granskning av Personalförsörjning och planering inom äldreomsorgen

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2016 Östhammars kommun

Missiv angående ändringar i handlingen

från kommunstyrelsens sammanträde den 21 mars 2017 till
handling inför kommunstyrelsens sammanträde den 25 april 2017
samt kommunfullmäktiges sammanträde samma dag.

Sid	Före ändringen	Efter ändringen	Kommentar
4	Kommunstyrelsens ordförande har ordet.	Jacob Spangenberg's övergripande kommentarer	Komplettering med förordet.
8	Mål 4 gul	Mål 4 röd	För att målet ska bedömas vara delvis uppfyllt ska fler än hälften av indikatorerna vara till 80% uppfyllda, vilket de inte är.
9	Mål 5 SBA	Stockholm Business Alliance	För att förtydliga källan är förkortningen utskriven.
9	Mål 7 gul	Mål 7 röd	För att målet ska bedömas vara delvis uppfyllt ska fler än hälften av indikatorerna vara till 80% uppfyllda, vilket de inte är.
10	Mål 9 gul Uppgifter saknads	Mål 9 röd Jämförbarhetsindex korr 2015 från 58% till 60 2016 års resultat 65 Attraktiv arbetsgivare Korr 2015 från 97% till 98 2016 års resultat 99	Uppgifterna från Nyckeltalsinstitutet erhölls 2017-04-05. Resultatet mäts i poäng och inte i %.
11	Mål 7 uppnås delvis	uppnås inte	
11	Mål 9 uppnås delvis	uppnås Kommunstyrelsen konstaterar att målet uppnås. Kommunens index som attraktiv arbetsgivare har ökat med en poäng. Jämförbarhetsindex har också förbättrats något, men kommunen placerar sig fortfarande sist i Nyckeltalsinstitutets jämförbarhetsranking.	Uppgifterna från Nyckeltalsinstitutet erhölls 2017-04-05.
15, tabell	19,1	- 19,1	Under Redovisning 2016, enheten för arbete och sysselsättning saknades ett mi-

			nustecken.
16	Tabell investeringsre- dovisning textkommen- tar saknades.	Tabellen kommenterad i text under tabellen.	
20-21	Resultat- och balans- räkning sakande siffror för koncernen.	Siffror för koncernen är tillagda i resultat- och ba- lansräkning.	
23-23	Noter för koncernen saknades.	Noter för koncernen är till- lagda.	

2017-04-10

Årsredovisning 2016

FÖR ÖSTHAMMARS KOMMUN

Innehållsförteckning

Denna och följande sida ger en mer detaljerad innehållsmässig beskrivning av de olika delarna i Östhammars kommuns årsredovisning.

Organisation och övergripande kommentarer.....sid 4

Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg
ger sin syn på året som gått.....sid 4
Östhammars kommun/organisation.....sid 5
Kommunens nämnder organisation.....sid 6

Förvaltningsberättelse

Befolkningsutveckling.....sid 7

Måluppfyllelse.....sid 8

Här redovisas uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål med kommentarer.

Finansiell analys.....sid 12

Målsättningen med den finansiella analysen är att lyfta fram årets finansiella resultat och de viktigaste trenderna både inom kommunen och inom den sammanställda redovisningen. Här ges också en beskrivning av uppfyllande av balanskrav och god ekonomisk hushållning.

Drift- och investeringsredovisning.....sid 15

Kommunens drift- och investeringsredovisning med korta kommentarer redovisas.

Personalekonomisk redovisning.....sid 17

Personalekonomisk redovisning ska beskriva väsentliga personalförhållanden. I detta avsnitt fokuseras kommunens personal ur ett antal aspekter.

Resultaträkning, kassaflödesanalys, balansräkning.....sid 20

Kommunens och koncernens resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning

Fem år i sammandrag.....sid 22

Ett antal finansiella nyckeltal redovisas tillsammans med 5-års uppställning av kommunens finansiella utveckling

Noter.....sid 23

Under detta avsnitt redovisas noter till resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning.

Tillämpade redovisningsprinciper.....sid 27

Här görs en beskrivning av de viktigaste redovisningsprinciperna både för kommunen och för koncernen. Östhammars kommuns följer kommunallag, kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Kommunens verksamhet

Modell för analys av verksamheten.....sid 28

Östhammars kommun använder en modell för beskrivning och analys av kommunens verksamhet. Följande fem perspektiv beskrivs och problematiseras:
Måluppfyllelse, årets viktiga händelser, prestationer och kvalitet, ekonomiskt resultat och årets verksamhet i ett framtidsperspektiv.

Nämndernas verksamhetsberättelser.....sid 29

Kommunstyrelsen.....sid 31
varav Lokal säkerhetsnämnd.....sid 32
varav Teknisk förvaltning.....sid 32
varav VA verksamhet.....sid 33
varav Renhållningsverksamhet.....sid 34
Bygg- och miljönämnd.....sid 35
Kultur- och fritidsnämnd.....sid 36
Barn- och utbildningsnämnd.....sid 38
Socialnämnd.....sid 41

Bolagen i den sammanställda redovisningen.....sid 44

Här redovisas de bolag som ingår i koncernen Östhammars kommun, nämligen Stiftelsen Östhammarshem och Hargs Hamn AB.

Hållbarhetsbokslut.....sid 45

Övrigt

Redovisningsmodell och nyckeltal.....sid 51
En kort beskrivning av kommunens redovisningsmodell och några av de finansiella nyckeltal som används i denna årsredovisning
Revisionsberättelse.....sid 52

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Ännu ett arbetsår är till ända och det är dags att göra bokslut för verksamheten, där både verksamhetsmässiga såväl som ekonomiska resultat redovisas. För år 2016 är resultatet utomordentligt gott med ett samlat överskott på 71 miljoner kronor, det vill säga mer än 7 procent av kommunens omsättning. I budget för 2016 budgeterades ett överskott på 15 miljoner kronor, vilket innebär att resultatförbättring är mycket stor. Det finns flera orsaker till detta, bland annat försäljningar, oväntade finansiella intäkter, låg ränta samt statsbidrag. Det förtjänar dock att nämnas att den underliggande verksamheten självklart har en stor del i det goda resultatet. Kommunens medarbetare har gjort förtjänstfulla insatser under året på alla nivåer. Såväl förtroendevaldas som chefers och medarbetares goda insatser förtjänar att lyftas fram i sammanhanget.

Frågan: Vart är vi på väg? ställer programledaren retoriskt i "På Spåret". Det finns all anledning att fråga sig detta även när det gäller Östhammars kommun. Jag tar här chansen att sja om några av framtidsutsikterna för vår kommuns utveckling;

- Befolkningen har fortsatt att öka. Det verkar som vi har fått ett trendbrott då ökningen varit 259 fler invånare än förra året. Det finns anledning att fundera över huruvida ambitionen för tillväxten bör ökas från 100 till 400 fler invånare.
- Fler nya bostäder behövs för att härbärgera alla nya invånare. En tydlig tillväxtambition kräver nya bostäder, därför kommer vi att erbjuda byggbar mark för 3000 nya bostäder längs stråket Skoby till Öregrund under de kommande tio åren. Det blir kommunens erbjudande till Region Uppsala som motprestation till att ombyggnationen av hela vägsträckan från Gimo – Börstil finansieras.
- Även i Österbybruk och på landsbygden finns också stor potential för utveckling. Självklart ska det byggas även där.
- Kommunens kärnverksamhet som gäller barn, unga, äldre och omsorgsbehövande ska även i framtiden leverera välfärd av högsta kvalitet. Medborgarna har självklara förväntningar på att Östhammars kommun löser detta uppdrag. Det finns långsiktiga finansieringsutmaningar för välfärden vilka måste lösas med att vi jobbar smartare och mer effektivt. Digitaliseringen är bara

i sin linda och kommunen måste ligga i framkant för att kunna svara upp mot förväntningarna.

- Den demografiska utvecklingen med allt fler äldre, ställer stora krav på kommunens vård och omsorg. Här finns anledning att arbeta med långsiktiga strategier för hur behoven ska lösas. Äldreplanen som just nu tas fram på uppdrag av kommunstyrelsen och socialnämnden blir ett bra verktyg för detta.

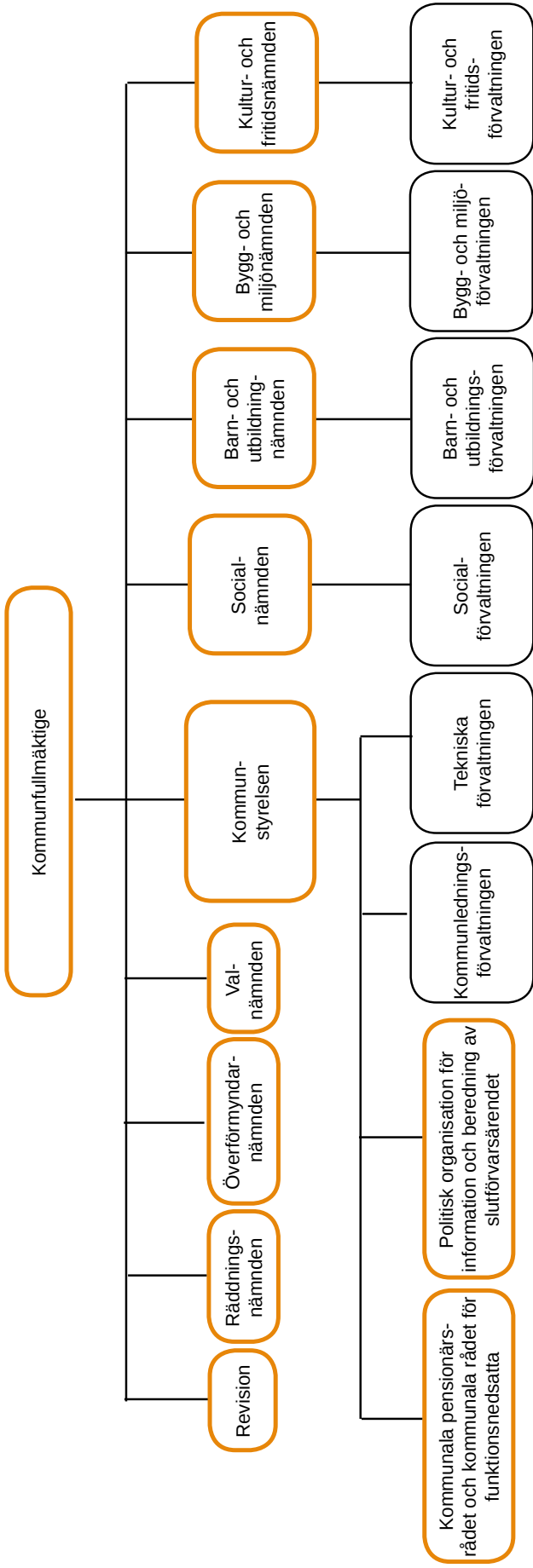
Det finns anledning att kontinuerligt se över de mål som kommunen har för sin verksamhet. Troligen ska vi ha färre men bättre mål i kommande budgetbeslut, men detta får vi återkomma till. Det mycket goda resultatet under 2016 kommer att vara mycket bra för att finansiera de stora investeringar som ligger framför oss.

Slutligen ett stort tack till alla förtroendevalda och medarbetare i Östhammars kommun för era stora insatser under 2016.

Jacob Spangenberg (C)
Ordförande i kommunstyrelsen

Vår politiska organisation
Vår tjänstemannaorganisation

Grupper utsedda av annan part

Bilag	Lokala säkerhetsnämnden <i>upprättad och utsedd av regeringen</i>	Lokala utvecklingsgrupper	Ungdomsrådet
Stiftelser	Dannemora Gruvfastigheter AB	Hargs Hamn AB	Stiftelsen Östhammarshem

Kommunens verksamhet

Nämnder och verksamhet

Kommunfullmäktige

Jonas Svensson	Ordförande	S
Kerstin Björck-Jansson	1:e vice ordf	C
Urban Englesson	2:e vice ordf	M
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Sanne Eriksson	Ledamot	S
Roger Lamell	Ledamot	S
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S
Jonas Lennström	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Caroline Schnell	Ledamot	S
Mika Muhonen	Ledamot	S
Angelica Örneholm	Ledamot	S
Torkel Gille	Ledamot	S
Désirée Mattsson	Ledamot	S
Thomas Eriksson	Ledamot	S
Anna Frisk	Ledamot	S
Örjan Mattsson	Ledamot	S
Camilla Forsberg	Ledamot	S
Lennart Norén	Ledamot	S
Hans Lagenius	Ledamot	S
Ingvar Skönstrand	Ledamot	S
Jacob Spangenberg	Ledamot	C
Bertil Alm	Ledamot	C
Lisa Landberg	Ledamot	C
Inger Abrahamsson	Ledamot	C
Gunnel Wahlgren	Ledamot	C
Josefine Nilsson	Ledamot	C
Håkan Dannberg	Ledamot	C
Anna-Lena Söderblom	Ledamot	M
Lennart Owenius	Ledamot	M
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M
Christer Lindström	Ledamot	M
Gunilla Delwall	Ledamot	M
Allan Kruukka	Ledamot	M
Joakim Andersson	Ledamot	SD
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Linn Myhrberg	Ledamot	SD
Peter Brandt	Ledamot	SD
Claes Welamson	Ledamot	SD
Ingemar Adén	Ledamot	BOA
Lars O Holmgren	Ledamot	BOA
Kerstin Dreborg	Ledamot	MP
Åsa Lindstrand	Ledamot	-
Ingeborg Sevastik	Ledamot	V
Mohammad Sabur	Ledamot	V
Christer Bohlin	Ledamot	L
Sören Axelsson	Ledamot	LPO
Lena Hagman	Ledamot	KD

Kommunstyrelse

Jacob Spangenberg	Ordförande	C
Margareta Widén-Berggren	1:e vice ordf	S
Lennart Owenius	2:e vice ordf	M
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Roger Lamell	Ledamot	S
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S
Jonas Svensson	Ledamot	S
Bertil Alm	Ledamot	C
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M
Jan Holmberg	Ledamot	M
Peter Brandt	Ledamot	SD

Nämndernas ordförande och vice ordförande

<i>Kultur- och fritidsnämnd</i>			
Jonas Lennström	Ordförande	S	
Maria Nyström	Vice ordf	KD	
<i>Socialnämnd</i>			
Kerstin Björck-Jansson	Ordförande	C	
Anna-Lena Söderblom	Vice ordf	M	
<i>Bygg- och miljönämnd</i>			
Tomas Bendiksen	Ordförande	S	
Gunilla Delwall	Vice ordf	M	
<i>Barn- och utbildningsnämnd</i>			
Roger Lamell	Ordförande	S	
Christer Lindström	Vice ordf	M	
<i>Lokal säkerhetsnämnd</i>			
Margareta Widén-Berggren	Ordförande	S	
Lennart Owenius	Vice ordf	M	
<i>Gem nämnd för Räddningstjänst</i>			
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S	
Lennart Owenius	Ledamot	M	
<i>Gem Överförmyndarnämnd</i>			
Elisabet Eklund	Ledamot	C	
<i>Valnämnd</i>			
Håkan Högström	Ledamot	S	
Gunilla Delwall	Ledamot	M	

Kommunfullmäktigevalet 2014

	Antal röster	Proc.	Man- dat
Moderaterna	2 048	14,40	7
Centerpartiet	2 234	15,71	8
Folkpartiet liberalerna	426	3,00	1
Kristdemokraterna	348	2,45	1
Arbetarepartiet- Socialdemokraterna	5 559	39,08	20
Vänsterpartiet	540	3,80	2
Miljöpartiet de gröna	612	4,30	2
Sverigedemokraterna	1 400	9,84	5
Borgerligt alternativ	618	4,35	2
Landsbygdspartiet			
Oberoende	375	2,64	1
Övriga partier	63	0,44	0
Totalt	14 223	100,0	49

Östhammars kommuns

ledningsgrupp

Peter Nyberg	kommundirektör
Linn Sunnelid	administrativ chef
Dan Malmberg-Jansson	it-chef
Annika Bexelius	teknisk chef
Lena Hellström	kultur- o fritidschef
Lisbeth Bodén	barn-o utbildningschef
Håkan Dahlqvist	socialchef
Charlotte Köhler	bygg- o miljöchef
Ulf Andersson	näringslivs- och enhetschef
Marie Berggren	

Befolkningsutveckling

Folkmängd	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt	21 262	21 352	21 374	21 563	21 822
Män	10 902	10 941	10 965	11 071	11 209
Kvinnor	10 360	10 411	10 409	10 492	10 613
Folkmängdsförändring					
Nyfödda	232	202	194	227	231
Avlidna	276	230	244	217	250
Födelsenetto	-44	-28	-50	10	-19
Flyttningsnetto	-81	120	72	180	288
Befolkningsförändring	-125	90	22	190	259
Utdebitering					
Kommunen	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Landstinget	11,16	11,16	11,16	11,16	11,71
Kyrkan, snitt	0,29	0,30	0,30	0,31	0,31
Totalt	33,14	33,15	33,15	33,16	33,71
+ medlem i Sv kyrkan	1,09-1,39	1,09-1,39	1,09-1,39	1,25*	1,26*
* genomsnitt					

Tabellen ovan visar befolkningsutvecklingen i Östhammars kommun under de senaste fem åren. Antal kommuninvånare och dess sammansättning är av avgörande betydelse för kommunens skatteintäkter och statsbidrag..

Kommunfullmäktiges prioriterade mål 2016

KF 1 Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar

Styrtal	Målvärden 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Andelen godkända i alla ämnen	100%	76%	75%	80%	71%	
• Andel i högskolestudier inom 3 år efter avslutat gymnasieprogram *	50%	43%	50%			
• Andelen unga i öppen arbetslöshet	<5%	3,9%	3,6%			
• Andel ungdomar som inte kommer tillbaka efter avslutad insats	80%	91%	75%			
• Andelen unga som mår bra, enligt Liv och hälsa ung	90%	74%	70%	61%	79%	

* måttet visar summan för bägge könen

Källa: Skolverket, Arbetsförmedlingen, SCB, Liv och Hälsa

KF 2 Östhammars kommun ska vara en kommun med stöd- och omsorgsverksamhet som utgår från individens behov och värdighet

Styrtal	Målvärden 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Brukarnöjdhet i hemtjänst	95%	94%	92%	93%	89%	
• Brukarnöjdhet i särskilt boende	90%	83%	79%	87%	68%	
• Brukarnöjdhet funktionshinder	90%	90%	90%			
• Andel som under året erhållit försörjningsstöd*	2,2%	2,2%	2,0%			

* Pga nytt verksamhetssystem är inte siffrorna jämförbara mellan åren

Källa: Kolada (SKL), SCB, SoS

KF 3 Östhammars kommun ska vara en kommun med gott bemötande och hög tillgänglighet

Styrtal	Målvärden 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Andel som upplever att vi har en god tillgänglighet och ett gott bemötande	Index 57	55	52			
• Andel som får svar på telefonfråga	60%	25%	79%			
• Andelen som får svar på e-post inom 2dgr	90%	90%	75%			

Källa: Profitel, egna uppgifter

KF 4 Östhammars kommun ska vara en kommun där invånarna upplever förutsättningar för delaktighet

Styrtal	Målvärden 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Andel som upplever att vi möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling	70%	67%	67%			
• Andel medborgare som upplever att de har inflytande över kommunens verksamhet	50%	37%	34%			

Källa: SKL, Kolada, SCB

KF 5 Östhammars kommun ska vara en kommun med ett gott företagsklimat

Styrtal	Målvär- den 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Svenskt Näringslivs ranking	Topp 100	188	224			
• Stockholm Business Alliance (SBA) NKI	75	68	65			
• Antalet nya företag/år	>100	77	99			
• Andel hushåll och företag med 100 mbits/s	50%	39%	53%			

Källa: Svenskt Näringsliv, SBA, egna uppgifter, Länsstyrelsen

KF 6 Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen trivs och kontinuerligt ökar

Styrtal	Målvär- den 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Andel medborgare som är nöjda med sin fritid	60%	52%	53%			
• Andel medborgare som upplever en trygg kommun	75%	70%	68%			
• Befolkningsökning/år	200	189	259			
• Fokus bäst att bo ranking, landsbygdskommuner	Topp 20	17	26			

Källa: Egna uppgifter, SCB, Fokus

KF 7 Östhammars kommun ska vara en kommun med minskad miljöpåverkan

Styrtal	Målvär- den 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Miljöaktuellt ranking, senast 2018	Topp 125	157	177			
• Andelen inköpta ekologiska livsmedel	25%	19%	24%			
• Minskning av koldioxidutsläpp (CO2) från tjänsteresor med bil (2018)	20%	-	-5%			
• Andel förnybart bränsle i tjänstebilarna (2018)	30%	19%	9%			
• Antalet inventerade avlopp/år	350	-	178			
• Andelen återvunnet hushållsavfall	35%	25%	30%			

Källa Kolada, Miljöaktuellt, egna uppgifter

KF 8 Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv.

Styrtal	Målvär- den 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning	2%	1,9%	6,3%			
• Intäktsökningen av skatter, statsbidrag och utjämning ska överstiga nettokostnadsutvecklingen	0,5%	-3,1%	4,5%			
• Samtliga styrelser och nämnder följer budget	100%	100%	100%			

KF 9 Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Styrtal	Målvär- den 2016	2015	2016	Kv 2016	Män 2016	
• Nöjd medarbetarindex*	80%	80%	-			
• Jämställdhetsindex	ökande	60	65			
• Attraktiv arbetsgivarindex	ökande	98	99			

Källa: Egna uppgifter, Jämix, Medarbetarundersökningen 2015

* Undersökningen gjordes inte 2016

Kommentarer till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges prioriterade mål

Kommunfullmäktige beslutade 2012 att införa ett nytt måldokument, Kommunfullmäktiges prioriterade mål. Det nya dokumentet innehöll fler mål, fjorton istället för tre samt hade tydliga styrtal och ett större fokus på effekter för medborgare och företag. Det har även varit uttalat att resultat skall kunna jämföras med andra offentliga organisationers resultat.

Dokumentet har reviderats vid tre tillfällen och det senaste beslutet innebar att antalet mål minskats till nio samt att styrtalen är mer kommungenerella än nämndspecifika. Värt att notera är att ett flertal styrtal har ändrats, dels för att spegla verksamheten bättre men även då ett antal av tidigare styrtal varit svåra att ta fram även om tanken varit god.

Revisionen har sedan målen införts efterfrågat en tydligare uppfattning från kommunstyrelsen om vad styrelsen avser att göra för att förbättra måluppfyllelsen.

Den kommunala strukturen för att följa upp resultat/mål kan delas upp i tre delar;

Dels den omedelbara kontinuerliga uppföljning som sker direkt i verksamheten. Där avvikelser och tillkortakommanden följs upp, värderas och åtgärdas kontinuerligt. Detta görs dels i samråd med nämnden/styrelsen eller direkt i verksamheten. Ett exempel på detta är de verksamheter som infört Lean som arbetssätt och följer verksamheten veckovis genom s.k. tavelmöten.

Dels genom kontinuerlig återrapportering till nämnd samt rapportering av nämndens verksamhet till kommunstyrelsen (uppsiktsplikten). Detta utgör grund för samt påverkar främst arbetet med nästkommande verksamhetsplan (2017 års verksamhetsplan).

Dels genom bokslutsseminarium (fokus på den måluppfyllelse som nåtts under verksamhetsåret) som ligger till grund för prioriteringar och arbetet med att ta fram kommande mål- och budgetdokument (2018 års verksamhetsplan).

Styrtal

Då varje mål beskriver en övergripande ambition är det viktigt att koppla styrtal till målet för att säkerställa måluppfyllelse. Styrtalen har tagits fram i samarbete mellan tjänstemän och kommunstyrelsen. Kravet på styrtalen har varit att de skall vara;

- Relevanta – indikera träffsäkert i förhållande till målets hela bredd.
- Mätbara – kunna mätas tydligt utan behov av bedömningar eller tolkningar.
- Jämförbara – vara en indikator som lätt kan jämföras mellan organisationer.
- Externt framtagen – en indikator som är framtagen och mäts av vederhäftig extern part.
- Effektiv/rimlig – skall upplevas rimlig att ta fram i förhållande till sitt värde.

Hur mäter vi måluppfyllelse

Mål och styrtal hanteras och redovisas enligt nedanstående.

Målen antas för mandatperioden. Styrtal och målvärden revideras årligen. Måldokumentet fastställs av kommunfullmäktige i samband med budget. Måluppfyllelsen redovisas som uppfyllt, delvis uppfyllt eller ej uppfyllt – i dokumentet redovisas det som färger – grön, gul och röd. Definition av uppfyllt: fler än hälften av indikatorerna (indikatorn) är till minst 90% uppfyllda. Definition av delvis uppfyllt: fler än hälften av indikatorerna (indikatorn) är till 80% uppfyllda eller att resultat är över riksgenomsnittet. Definition av ej uppfyllt: hälften eller flera av indikatorerna har ett resultat om 80% eller lägre.

KF1

Kommunstyrelsen noterar att resultatet i grundskolan och avseende ungas mående inte når måluppfyllelsen. Det finns anledning att särskilt följa utvecklingen inom dessa områden samt i samband med beredningen av budget 2018. Glädjande är att andelen som söker högre studier ökar samt att ungdomsarbetslösheten fortsätter nedåt.

KF2

Kommunstyrelsen konstaterar att resultatet inom äldreomsorgens kvalitetsindikatorer är fortsatt högt även om man kan skönja en svagt nedåtgående trend. Glädjande är att behovet av försörjningsstöd befinner sig på en mycket låg nivå.

KF3

Resultatet avseende service och bemötande ligger nära måluppfyllelsen. Kommunstyrelsen konstaterar att det finns anledning att ytterligare förstärka detta arbete genom införande av ett flertal e-tjänster under året.

KF4

Kommunstyrelsen konstaterar att målet inte uppfylls. Trots flera infrastrukturella åtgärder, vågar in för dialog och kommunikation, upplever inte medborgarna att delaktigheten ökar. Det finns stor anledning att se över de aktiviteter som görs idag.

KF5

Kommunstyrelsen konstaterar att målet uppnås delvis. Två av styrtalet uppnås helt, bredbandsutveckling och antal nya företag per år. Dock är det totala resultatet långt från kommunfullmäktiges ambition. På målområdet krävs såväl översyn som nya åtgärder.

KF6

Kommunstyrelsen noterar glädjande att befolkningsutvecklingen är större än målsättningen. Samtidigt ges Östhammars kommun ett gott betyg i såväl boendeattraktivitet som trygghet. Kommunstyrelsen konstaterar dock att attraktivitetsbegreppet innehåller hela den kommunala leveransen och ställer således krav på hela den kommunala verksamheten.

KF7

Kommunstyrelsen konstaterar att målet uppnås inte. Arbetet med kommunens nyligen antagna miljömål och därmed följande åtgärder bedöms öka måluppfyllelsen redan under 2017. Den nya fordonsupphandlingen, från fossil till el samt nya riktlinjer för tjänsteresor bedöms påverka resultatet redan under slutet av verksamhetsåret.

KF8

Kommunstyrelsen konstaterar att målet uppfylls. I samband med delårsbokslutet var prognosen att målet ej skulle uppfyllas. Ett vägande skäl till att resultatet förändras så pass mycket under andra halvåret är de kraftigt ökande statsbidragen samt att det varit svårt att kvalitets-säkra intäktsprognoserna.

KF9

Kommunstyrelsen konstaterar att målet uppnås. Kommunens index som attraktiv arbetsgivare har ökat med en poäng. Jämställdhetsindex har förbättrats något, men kommunen placerar sig fortfarande sist i Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsranking. Det attraktiva arbetsgivarskapet kommer att vara en ännu större nyckelfaktor såväl avseende kostnader som kvalitet. Östhammars kommun behöver vidta flera åtgärder på området. Flera har redan påbörjats men ytterligare åtgärder behövs. Särskilt fokus bör läggas vid sjuktal och rehabilitering, den goda arbetsmiljön, heltid för den som önskar, lön och förmåner, delaktighet samt ledarskap och medarbetarskap.

Finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Östhammars kommun används en finansiell analysmetod som benämns RK-modellen. Den utgår från fyra viktiga finansiella aspekter:

- Det finansiella resultatet
- Kapacitetsutvecklingen
- Riskförhållanden
- Kontrollen över den finansiella utvecklingen

Varje aspekt analyseras med hjälp av de nyckeltal som finns under respektive rubrik.

Resultat och kapacitet

Årets resultat och dess orsaker kartläggs. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelserikning mot obalans sker, är en varningssignal. Under detta perspektiv analyseras också investeringar och deras utveckling. Nyckeltalet nettokostnadsandel speglar hur stor del av skatteintäkter och statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det är viktigt för kommunens ekonomi hur nettokostnaderna utvecklar sig i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag. Det utrymme som finns kvar kan till exempel användas till amorteringar av långfristiga lån, finansiering av investeringar eller sparande.

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av finansieringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som uppstår när den löpande driften är betald. Om självfinansieringsgraden är 100 procent innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar och behöver inte låna för att investera. Därmed stärks kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Kapacitet

Kapacitet handlar om att mäta och redovisa vilken långsiktig finansiell motståndskraft kommunen har. Viktiga mått när kapaciteten analyseras är att studera hur soliditeten och låneskulden förändras över tid. Soliditeten visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga, det vill säga hur stor del av balansomslutningen som finansierats

med eget kapital och ackumulerade vinster. Soliditeten påverkas av en förändrad balansomslutning och ett förändrat resultat.

Finansnettos utveckling är intressant ur finansieringssynpunkt. Det visar kommunens kostnader för att finansiera tillgångarna med lånade medel. Skuldsättningsgraden speglar hur stor andel av tillgångarna som finansierats av lånat kapital. Skuldsättningsgraden har en nära koppling till nyckeltalet soliditet. En hög skuldsättningsgrad medför en låg soliditet, och tvärtom. Från och med 1998 redovisas kommunens pensionsskuld enligt den så kallade blandmodellen. Pensioner intjänade efter 1998 har avsatts i balansräkningen. Intjänade pensioner före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Risk och kontroll

Med risk avses hur kommunen är finansiellt exponerad. En god ekonomisk hushållning innebär att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Kommunen ska upprätthålla en sådan likviditet eller kortfristig betalningsberedskap att de löpande utbetalningarna kan göras utan besvär. Ett mått som mäter den kortfristiga betalningsberedskapen är balanslikviditeten (omsättningstillgångar delat med kortfristiga skulder). Om måttet är 100 procent eller över innebär det skulder som förfaller inom den närmaste tiden kan betalas. Stora borgensåtaganden kan betyda en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån.

Med finansiell kontroll avses bland annat hur upprättad budget och prognos följs. En god följsamhet mot budget/prognos är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Prognossäkerheten visar på hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Det innebär att kommunen på ett bättre sätt kan korrigera eventuella svackor på kort sikt.

2016 års nyckeltal

På kort sikt klarar sig Östhammars kommun bra. Likviditeten är god generellt men fluktuationen är stor mellan in- och utbetalningar inom månad och år. Det låga ränteläget har gjort det möjligt att ha en hög kreditnivå. Nettokostnadsandelen har de senaste åren positivt påverkat intäktssidan med reavinster från försäljning av exploateringsmark/fastigheter. Kommunen har även god förmåga att betala skulder ur ett kort och medellångt perspektiv. I nuläget och de kommande åren är inte resultatet eller överskottet från skatteintäkterna tillräckliga för att kunna finansiera större investeringsvolym. Nyupplåning kommer att fresta på driftbudgeten när räntorna åter stiger. Ekonomistyrningen behöver vidare utvecklas för att bättre styra över tillgängliga resurser och hur de ska prioriteras och fördelas.

Resultat & Kapacitet Östhammars kommun

Resultat & Kapacitet mnkr	2014	2015	2016
Årets resultat	41,8	20,1	71,0
Resultat av skatter o gen. Statsbidrag	% 4,1	1,8	6,3
Underliggande resultat, exklusive jämförelsestörande poster	38,0	16,5	64,8
Verksamhetens andel av skatteintäkter	% 90,5	92,6	88,3
Avskrivningarnas andel av skatteintäkter	% 4,9	5,2	5,3
Finansnettosandel av skatteintäkter	% 0,6	0,3	0,2
Kostnadernas andel av skatteintäkter	% 96,0	98,0	93,7
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	% 40	94	168,9
Nettoinvestering/nettokostn	% 23	8	7,3
Avskrivning/nettoinvestering	% 22	69	77,5
Soliditet enl. balansräkning	% 48	46	48,4
Soliditet inkl hela pensionsåtagande	% 8	10	16
Tillgångsförändring	% 12	9	5,7
Förändring av eget kapital	% 7	3	11,1
Skuldsättningsgraden	% 52	54	51,6
Varav kortfristig skuldsättn.grad	% 16	17	17,1
Varav långfristig skuldsättn.grad	% 32	33	31,6
Varav pensionsskuldsättn.grad	% 4	3	2,9
Avsättningar pensioner	31	31	28,1
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	515,3	496	480,1
Total pensionsskuld	546,3	558	541,7

Östhammars kommun redovisade 2016 ett positivt resultat om 71 mnkr. Det innebär ett överskott jämfört med budget på 55 mnkr. Budgeterat överskott var 15,7 mnkr. Förklaringar till det kraftiga överskottet är framförallt bidrag från migrationsverket, 22 mnkr, som inte motsvaras av kostnader i samma omfattning. Kommunen fick tillbaka ca 5 mnkr från konkursboet efter Dannemora mineral. Kommunen har också sålt mark och tomter för ca 5 mnkr mer än budget. 2016 års skatteintäkter blev ca 3 mnkr högre än budget. Kommunens pensionskostnader blev 7 mnkr lägre än budget.

Relateras resultatet till verksamhetens nettokostnader blir utfallet 6,3 procent, en stor förbättring jämfört med 2015 och åren dessförinnan. Måttet bör ligga mellan 2-3 procent över en längre tidsperiod för att kommunen ska klara av att finansiera investeringar och skatteintäkter.

Nettokostnadsandelen, nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick till 93,7 procent. Det innebär att den löpande driften är finansierad med skattemedel och att kommunen under året inte behövde låna pengar till gjorda investeringar. Pensionskostnaderna kommer successivt att öka, men tryggas till viss del av att kapital avsatts för att möta framtida pensionsutbetalningar. Avskrivningarnas andel följer investeringstakten som skett över åren.

Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgick till 169 procent. Måttet visar hur stor del av investeringarna

som måste lånefinansieras. Understiger värdet 100 procent lånar man till investeringar. Kommunen investerade för 77,7 mnkr vilket är marginellt mindre jämfört med 2015.

Soliditeten uppgick till 48 procent. Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med skatteintäkter. Inklusiva pensionsåtagandet blev soliditeten 16 procent. Som jämförelse uppgick den genomsnittliga soliditeten för kommuner i riket 2014 till 8 procent inklusive pensionsåtaganden. Kommunens finansnetto visar ett nettokostnad på 1,9 mnkr. På grund av det låga ränteläget har kommunen under året fått betalt för att låna istället för att betala ränta. Det gäller för en del av lånen som finns i Kommuninvest i Sverige AB.

Strukturen på pensionsskulden innebär att utbetalningarna är relativt konstanta fram till år 2020. För pensioner intjänade efter 1998 görs avsättningar i balansräkningen. Avsättningarna, inklusive löneskatt, är relativt konstanta fram till 2020 enligt pensionsförvaltarens prognos.

Risk & Kontroll Östhammars kommun

Risk & Kontroll mnkr	2014	2015	2016
Likvida medel	39,0	57,6	99,5
Likviditetsdagar	dgr 22	10	
Balanslikviditet	% 65	115	110
Kassalikviditet	% 64	90	109
Rörelsekapital	-71,0	-22,9	24,8
Ko:s borgensåtaganden	549,6	561,5	551,9
Nämndernas prognossäkerhet 2016	Prognosdelår	Utfall 2016	Avvikelse
Kommunstyrelse exkl jmf störande poster	-156,1	-139,5	16,6
Bygg- o miljönamnd	-7,1	-6,1	1,0
Kultur- o fritidsnamnd	-32,9	-33,9	-1,0
Barn- och utbildningsnamnd	-504,7	-503,2	1,5
Socialnamnd	-404,7	-381,5	26,2

På grund av det stora överskottet har kommunens likviditet förbättrats påtagligt jämfört med 2015. Men detta är troligtvis en engångsföreteelse, framförallt beroende på stora utbetalningar från staten avseende flyktingmotagande, och bedöms inte vara bestående.

Pensionsförpliktelser Östhammars kommun

Kommunen har omfattande pensionsåtaganden som kommer att innebära stora utbetalningar i framtiden och utgöra kännbar belastning på resultaträkning och likviditet. Kommunens totala pensionsskuld vid utgången av 2016 var 542 mnkr. Hela pensionsförpliktelserna har återlånats till i huvudsak investeringar. Inga finansiella placeringar avseende pensionsmedel har gjorts. Pensionsförmåner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och uppgår till 480 mnkr inklusive löneskatt, en minskning med 16 mnkr jämfört med föregående år. Ansvarsförbindelsen minskar i takt med utbetalningen av pensioner vilka bokförs som en kostnad i resultaträkningen.

Kommunens totala kostnader för pensioner blev knappt

Förvaltningsberättelse

58 mnkr 2016. Kostnader för pensioner består av utbetalningar av pensioner som intjänats före 1998, förändring i pensionsavsättning, pensionspremier för pensioner som intjänats efter 1998 samt löneskatt.

God ekonomisk hushållning

Enligt lagen om kommunal redovisning ska en kommun i förvaltningsberättelsen lämna uppgifter om årets resultat efter balanskravsjusteringar. Östhammars kommuns resultat efter balanskravsjusteringar framgår av tabellen nedan.

Balanskravsresultat 2016 mnkr

Årets resultat från resultaträkningen	71,0
Reducering av samtliga realisationvinster	-6,2
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	64,8
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0

Balanskravsresultat 64,8

Kommunallagen anger att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär bland annat att varje kommun ska ange tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställning i form av finansiell målsättning. Nedan redovisas kommunens fastställda finansiella mål och hur de har uppfyllts. Östhammars kommun har dessutom fastställt verksamhetsmål kopplat till god ekonomisk hushållning på ett strukturerat och likartat sätt för alla verksamheter. Uppfyllande av dessa verksamhetsmål redovisas separat.

Resultatmål

Kommunen uppfyller målet att det ekonomiska resultatet ska motsvara minst 2 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Resultatet uppgår till 6,3 (1,8) procent 2016 enligt KF:s definition. Om balanskravsutredningsresultat används blir resultat 5,7 procent.

Mål för nettokostnadsutvecklingen

Kommunen uppfyller målet att intäktsökningen av skatter och bidrag ska överstiga nettokostnadsutvecklingen med 0,5 procent. Skatter och bidrag ökade med 3,9 procent och nettokostnaderna minskade med 0,6 procent. Resultatmålet uppgår till 4,5 procent (-2,6) 2016. Anledningen till att nettokostnaderna minskade är att bruttointäkterna från verksamheten ökade betydligt snabbare än bruttokostnaderna för verksamheten framförallt beroende på stora intäkter från Migrationsverket.

Budgetmål

Kommunen uppfyller målet att varje nämnd och styrelse ska bedriva verksamheten inom beslutad budget.

Sammanställd redovisning (Koncernen)

Bruttoomsättningen för koncernen Östhammars kommun uppgick under året till 1 466 (1 395) mnkr. Årets resultat uppgår till 86,8 (39,9) mnkr.

Östhammarshem redovisar ett resultat om 23,4 (20,1) mnkr vilket är en förbättring med 3,3 mnkr jämfört med föregående år.

Hargs Hamn AB redovisar ett nollresultat (0,0) mnkr. Konkursen för Dannemora mineral har gjort att fraktvolymen för hamnen mer än halverats under 2016. Hargs hamn AB är ett dotterbolag till Östhammars kommun som äger 78% av kapital och röster. Övriga aktier ägs av Hargs Bruk AB och Mellansvenska Logistiktransporter (MLT) med vardera 11%.

Kommunens dotterbolag Dannemora Gruvfastighets AB fick tillbaks 5,5 mnkr från konkursboet efter Dannemora mineral.

Koncernens totala investeringsvolym är väsentligt lägre än föregående år. Självfinansieringsgraden av investeringarna har därför förbättrats.

Sammanställd redovisning i siffror 2014-2016

mnkr	2014	2015	2016
Bruttoomsättning	1 312	1 395	1 466
Balansomslutning	2 034	2 126	2 208

Resultatnivå för bolagen i koncernen 2014-2016

mnkr	2014	2015	2016
Östhammars kommun	41,8	20,1	71,0
Östhammarshem	27,4	20,1	23,4
Hargs Hamn AB	2,6	-0,1	0,0
Dannemora Gruvf.AB	-0,1	-0,2	-7,8
Räddningstj. Norduppl	0,0	-	-
Koncernen	70,1	39,9	86,8

Driftredovisning

mnkr	Redovisning 2014	Redovisning 2015	Redovisning 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Kommunstyrelse	-138,1	-151,3	-139,5	-160,9	21,4
<i>varav finansförvaltning</i>	2,7	-0,2	10,4	-0,9	11,2
<i>varav kommunledningskontor</i>	-90,9	-92,2	-89,6	-94,4	4,7
<i>varav enheten för arbete o sysselsättning</i>	-17,5	-17,5	-19,1	-18,7	-0,5
<i>varav teknisk förvaltning</i>	-32,4	-41,4	-41,1	-47,0	5,9
Lokal Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-4,6	-4,2	-6,1	-6,6	0,5
Kultur- och fritidsnämnd	-30,0	-31,0	-32,2	-33,9	1,7
Barn- och utbildningsnämnd	-473,1	-492,1	-503,3	-505,2	1,9
Socialnämnd	-361,1	-390,7	-381,5	-404,7	23,2
Verksamhetens nettokostnad	-1 007,0	-1 069,3	-1 062,5	-1 111,3	48,8
Skatter och generella statsbidrag	1 054,9	1 092,6	1 135,4	1 132,5	3,0
Räntenetto	-6,1	-3,3	-1,9	-5,5	3,6
Årets resultat	41,8	20,1	71,0	15,7	55,3

Bokslutskommentar

Östhammars kommun redovisar ett resultat för 2016 på 71,0 mnkr att jämföra mot ett budgeterat resultat på 15,7 mnkr. Resultatet är 55 mnkr högre än budget. Det är intäktssidan som förklarar överskott. Intäkterna är 78 mnkr högre än budget medan kostnaderna stannar på 34 mnkr högre än budget. Därtill så blev skatteintäkter och utjämning ca 3 mnkr högre än budgeterat. Kommunens räntekostnader blev knappt 4 mnkr lägre än budget. Under 2016 har Östhammar erhållit ränteintäkter på en del av upplåningen istället för att betala räntor för upplåningen.

Det stora överskottet på intäktssidan beror bl a på stora bidragsutbetalningar från Migrationsverket som inte motsvaras av lika stora kostnader. Överskottet som genererats på grund av bidrag från Migrationsverket är ca 22 mnkr varav 20 mnkr kan hänföras till socialnämnden och 2 mnkr barn och utbildningsnämnden. Kommunen fick också tillbaka drygt 5 mnkr från konkursen efter Dannemora mineral. Kommunen har sålt mark och anläggningstillgångar för 5 mnkr mer än budgeterat. På kostnadssidan ligger personalkostnader i nivå med budget. Däremot så är pensionskostnaderna ca 7 mnkr lägre än budgeterat. Kostnaderna som överskridit budget lig-

ger på köp av tjänster och övriga kostnader vilket beror på flyktingsituationen men dessa understiger som tidigare nämnts den ersättning som erhållits från Migrationsverket. Detta visar att kommunen hanterat den rådande situationen främst genom att köpa in resurser istället för att anställa personal.

Betraktar man det ekonomiska utfallet ur ett nämndperspektiv så återfinns de största överskotten inom socialnämnden där bidragen från Migrationsverk till största delen redovisats. Även kommunstyrelsen redovisar betydande överskott. Under kommunstyrelsen redovisas intäkterna från Dannemora mineral, pensionskostnader och tekniska förvaltningen vars överskott förklaras av markförsäljningar och att kostnaden för snöröjning blev lägre än budget. Barn- och utbildningsnämndens överskott beror till största delen på gymnasieverksamheten där verksamheten för nyanlända inte är fullt utbyggd. Överkottet inom Kultur och fritidsnämnden beror på att främst på att intäkter från idrotts- och simhallar som borde redovisats 2015 har redovisats under 2016 istället.

Investeringsredovisning

Nämndernas nettoinvesteringar, mnkr	Redovisning 2014	Redovisning 2015	Redovisning 2016	Budget 2016	Avvikelse 2016
Kommunstyrelse	247,9	77,2	64,5	141,4	76,9
varav kommunledningskontor	2,2	9,8	8,0	15,0	7,0
varav IT kontor	10,3	1,8	2,5	2,5	0,0
varav enheten för arbete och sysselsättning	0,1	0,0		0,5	0,5
varav teknisk förvaltning	209,6	40,8	49,3	111,9	62,7
varav affärsverksamhet VA	25,7	22,1	3,1	9,3	6,1
varav affärsverksamhet renhållning	0,0	2,8	1,6	2,3	0,7
Bygg- och miljönämnd	0,0	0,2	0,7	1,6	0,9
Fritidsnämnd	0,1	0,4	1,3	8,8	7,5
Barn- och utbildningsnämnd	7,7	2,8	5,1	5,7	0,6
Socialnämnd	1,4	1,2	6,1	10,3	4,2
Nettoinvesteringar kommunen	257,1	81,8	77,7	167,8	90,1

Större investeringar, mnkr

Här redovisas investeringar i kommunen som beräknas överstiga 5 mnkr

	Utgifter 2016		Totala utgifter			
	Budget 2016	Redovisning 2016	Budget	Redovisat	Prognos	Avvikelse
Pågående projekt						
Björnhålsskogen, Alunda	0,6	0,7		1,0		-1,0
Prästgårdshöjden, Alunda	0,2	0,2		0,2		-0,2
Sandika, Östhammar	0,1	0,1		0,1		-0,1
Nya skolan, Östhammar	10,0	0,2	206,0	0,2	206,0	0
Kommunhus ventilation	13,0	18,0	25,5	29,0	29,4	-3,9
Förskolan Diamanten	3,4	3,1	5,8	5,5	6,3	-0,5
Kulturhus Storbrunn	13,8	4,6	59,0	25,3	59,0	0
Ny brandstation Gimo	3,8	0,4	14,0	0,6	14,0	0
Gimo simhall	20,0	1,2	28,0	1,2	29,0	-1,0
Ombyggn storkök Bruksgymn	7,0	6,8	7,0	6,8	6,8	0,2

Arbetet med den nya skola i Östhammar har påbörjats senare till följd av längre tid för programskede och beslut om upphandlingsform.

Utfallet för kommunhuset ventilation blev högre än förväntat till följd av hyreskostnader, högre ÄTA-kostnader samt att projektets sista lyft kom under 2016, snarare än 2017 vilket budgeterats.

Kulturhus Storbrunn, byggstart senarelagd på grund av inkomna anbud överskred beslutad budget.

Gimo simhall, tidplanen förskjuten med byggstart senare än beräknat på grund av mer utredningsarbete i innan upphandling.

Personalekonomisk redovisning

Varje dag går cirka 1700 personer till arbetsplatsen Östhammars kommun för att leverera välfärd och utveckling så att vårt lokala samhälle kan fortsätta vara tryggt och attraktivt. Vi gör det tillsammans, med engagemang, ansvar och öppenhet. Det är vi stolta över.

Vi behöver kompetenta medarbetare för att kunna leverera välfärd och samhällsutveckling. För att kunna attrahera och behålla kompetens behöver vi kunna erbjuda ett hållbart arbetsliv och en attraktiv arbetsplats. Därför behöver vi analysera personalnyckeltal och använda dem som en utgångspunkt för vidare utveckling.

Våra medarbetare

Den 31 december 2016 hade Östhammars kommun 1716 medarbetare med tillsvidareanställning, en relativt sett trygg anställningsform. Vid samma tidpunkt fanns 248 visstidsanställda (198 kvinnor och 50 män), motsvarande 174 årsarbetare. Dessutom hade vi under året 1064 timvikarier (864 kvinnor och 200 män), motsvarande 169 årsarbetare. Sammanlagt blir det minst 1312 personer (1062 kvinnor och 250 män) som har haft en relativt sett otrygg anställningsform under året.

Av våra 1716 anställda är 86 procent kvinnor, men bara två tredjedelar av cheferna är kvinnor. Ledningsgruppen består av 60 procent kvinnor. Av tillsvidareanställda kvinnor har 57 procent en heltidsanställning. Motsvarande siffra för män är 82 procent. Majoriteten av våra medarbetare finns inom vård och omsorg samt inom förskola och skola.

Kompetensförsörjning

Under året har 148 personer lämnat sin anställning i Östhammars kommun, varav 53 har gått i pension. 95 personer har alltså slutat av andra anledningar. Detta ger

oss en total personalomsättning på 8 procent, men variationen mellan olika enheter är stor. Därför kan olika typer av åtgärder behövas för att möta våra medarbetares olika behov. Under perioden 2017-2020 fyller 141 av våra medarbetare 65 år och kan gå i pension. Majoriteten av dessa arbetar inom förskolan, grundskolan samt vård och omsorg.

Utöver att ersätta avgångar har vi ett behov att rekrytera behöriga lärare, ofta inför ny termin eller nytt skolår, samt vikarier för lediga tillsvidareanställda. Vi har därför annonserat efter personal vid 177 tillfällen under året.

Kompetensförsörjningen blir alltmer en utmaning även i stora yrkesgrupper, såsom lärare och undersköterskor. Antalet sökande minskar och är nu 7,5 sökande per ledigt jobb. Samtidigt lyckades bara 75 procent av våra rekryteringsförsök under 2016. I den ökande konkurrensen med både det offentliga och det privata behöver Östhammars kommun vara mer synlig. Vi måste kunna erbjuda en attraktiv och hållbar anställning samt effektiva och tydligare rekryteringsprocesser.

Arbetsmiljö och hälsa

Under 2016 har det systematiska arbetsmiljöarbetet satts i fokus, eftersom en god arbetsmiljö är grunden för ett hållbart arbetsliv och en välfärd av god kvalitet. Arbetsmiljö kommer att fortsätta att vara en nyckelfråga i strävan att vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare, och för att kunna ha en god ekonomisk hushållning.

De flesta chefer och skyddsombud, totalt cirka 130 personer, har under 2016 påbörjat en tredagarsutbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete. Utbildning har planerats och genomförts internt som ett samarbete mellan arbetsgivaren och en representant för de fackliga organisationerna.

Under 2016 har kommunfullmäktige tagit beslut om

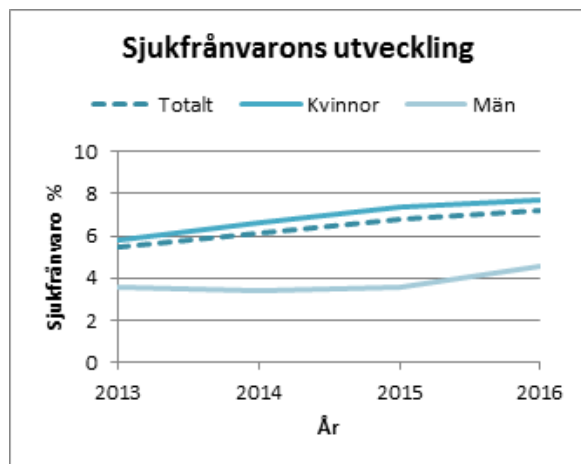
31-/12 2016	Tillsv. anst	Tillsv. anst. som årsarb.	Visstid anst. som årsarb.	Timanst som års- arb.	Visstid +timanst	Övertid omräknat till årsar- bete
Totalt kommunen	1 716	1 549	174	169	18 %	31
Barn & utbildning	645	611	82	31	16 %	0,1
Socialförvaltning	708	610	53	124	22 %	19,7
Teknisk förvaltn	159	142	6	10	10 %	3,5
Kommunledning	66	68	9	0	12 %	0,2
Arbete & sysselsätt	78	63	18	2	24 %	0,5
Kultur & fritid	36	31	3	3	16 %	0,9
Bygg & miljö	24	24	4	0	14 %	0,1
Ant årsarbetare						
2015	1 701	1 519	159	170	18 %	28
2014	1 663	1 470	123	162	16 %	24
2013	1 700	1 501	149	172	18 %	27

Förvaltningsberättelse

riktlinjer som förtydligar vem som har ansvar för att genomföra olika typer av arbetsuppgifter i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Nämndernas reglementen har också förtydligats vad gäller arbetsmiljöansvar.

Sjukfrånvaron i kommunen ökade något under 2016 till 7,2%, vilket motsvarar cirka 118 årsarbetare. Långtids-sjukfrånvaro över 59 dagar har ökat och utgör nu hälften av all sjukfrånvaro.

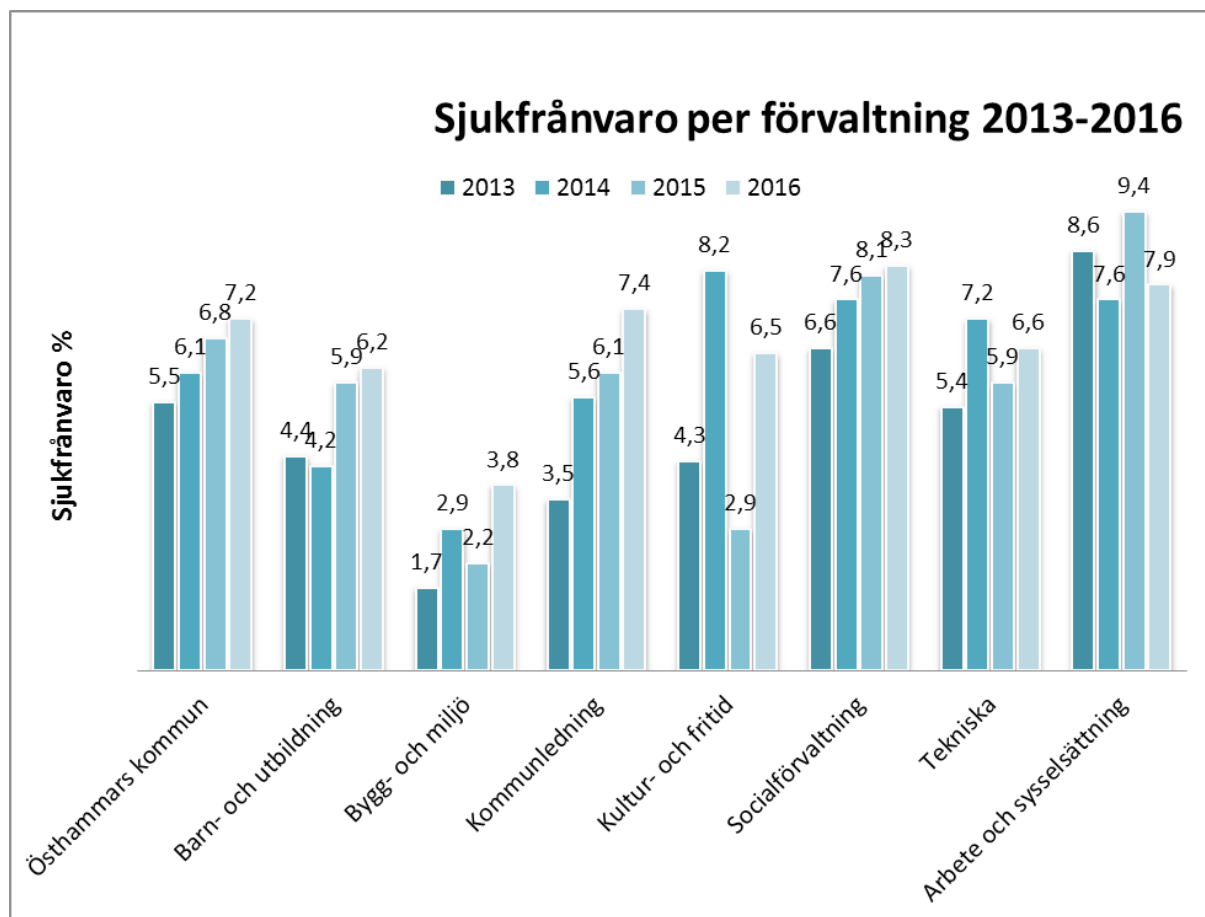
Gruppen kvinnor har en fortsatt högre sjukfrånvaro än gruppen män, vilket är en utveckling i hela riket. Totalt sett står gruppen kvinnor för cirka 90 procent av sjukfrånvaron i kommunen.

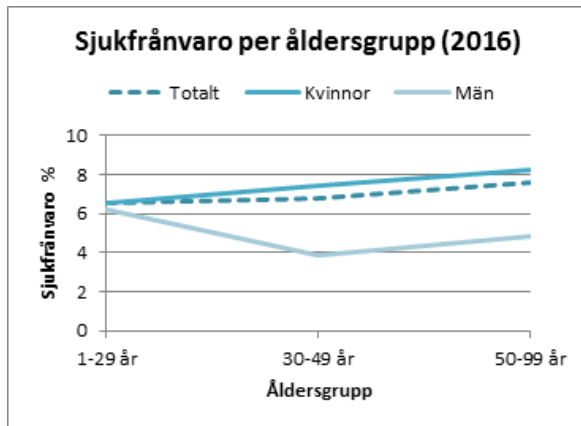

Vi ser också att sjukfrånvaro fördelar sig olika på förvaltningarna, dels i genomsnitt, dels könssuppdelat. Olikheterna kan delvis bero på organisatoriska och strukturella skillnader mellan kvinnodominerade och mansdominerade verksamheter.*

*(ref: Arbetsmiljöverkets projektrapport *Inspektioner av kvinn- och mansdominerad kommunal verksamhet, hemtjänst och teknisk förvaltning* (2014:3))

Förvaltning	Sjukfrånvaro %	
	Kv	Man
Barn & utbildning	6,9	2,8
Bygg & miljö	5,7	0,9
Kommunledning	7,8	6,5
Kultur & fritid	8,9	2,6
Socialförvaltning	8,6	5,3
Tekniska	6,6	6,5
Enheten för arbete & sysselsättning	8,0	7,9
Östhammars kommun	7,7	4,6

Risken att bli sjuk är också olika beroende på vilken åldersgrupp man tillhör. I den yngsta åldersgruppen, upp till 29 år, har män och kvinnor ungefär lika hög sjukfrånvaro, men därefter sjunker mäns sjukfrånvaro, medan kvinnornas ökar.

Löner och förmåner

Den totala kostnaden för löner, arvoden och övriga ersättningar 2016 var 849 mnkr. Av detta gick 596 mnkr till löner, 198 mnkr till arbetsgivaravgifter mm och 49 mnkr till pensioner.

Anställda i Östhammars kommun får subventionerad friskvård för upp till 1000 kr per år. Under 2016 nyttjade 2027 personer (1 776 kvinnor och 251 män) denna möjlighet till en kostnad på 1,9 mnkr.

2016 års löneöversyn resulterade i en genomsnittlig löneökning på 2,81% (3,04% för kvinnor, 2,72% för män). Under året gjordes särskilda satsningar på lärare och undersköterskor. Medianlönen per månad omräknat till heltidslöner var därmed 25 350 kr för kvinnor och 29 000 kronor för män.

Medarbetarundersökning

Under 2016 genomfördes ingen medarbetarundersökning. Istället har samtliga förvaltningar arbetat med förbättringar kring fokusområden utifrån 2015 års resultat. Nästa medarbetarundersökning kommer att ske under hösten 2017.

Förvaltningsberättelse

Resultaträkning

		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
mnkr		2015	2016	2015	2016
Verksamhetens intäkter	not 1	306,1	373,5	449,7	523,7
Verksamhetens kostnader	not 2	-1 318,2	-1 375,7	-1 395,0	-1 466,4
Avskrivningar	not 3	-57,2	-60,2	-85,4	-90,4
Verksamhetens nettokostnader		-1 069,3	-1 062,4	-1 030,6	-1 033,0
Skatteintäkter	not 4	939,4	969,6	939,4	969,6
Generella Statsbidrag och utjämnning	not 5	153,2	165,9	153,2	165,9
Finansiella intäkter	not 6	1,3	1,3	0,3	1,5
Finansiella kostnader	not 7	-4,6	-3,3	-14,4	-11,8
Resultat före extraordinära poster o skatter		20,1	71,0	47,9	92,0
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner	not 8	0,0	0,0	2,1	-1,2
Skatter	not 8	0,0	0,0	-10,1	-4,2
Årets resultat		20,1	71,0	39,9	86,6

Kassaflödesanalys

mnkr		Kommunen	Kommunen
		2015	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		20,1	71,0
Ökning (+) / minskning (-) av avsättningar	not 17	0,3	-2,5
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar		-3,5	-6,2
Justering för bokslutsdispositioner o skatt	not 8	0,0	0,0
Koncernmässig justering		0,0	0,0
Justering för av- och nedskrivningar	not 3	57,2	60,2
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		74,1	122,5
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	not 14	-67,1	-17,8
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	not 13	0,6	0,5
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	not 19	37,6	11,4
Medel från den löpande verksamheten		45,2	116,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	not 9	-1,9	-1,1
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	not 10,11	-82,8	-79,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	not 10, 11	3,1	6,2
Omfört till omsättningstillg (expl.fastgh)	not 13	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten		-81,7	-74,4
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Ökn (+)/minskn (-) av övriga långfristiga skulder	not 18	54,7	-0,4
Ökn (-)/minskn (+) av långfristiga fordringar	not 12	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		54,7	-0,4
ÅRETS KASSAFLÖDE	not 15	18,2	41,8
Likvida medel vid årets början		39,0	57,6
Likvida medel vid periodens slut		57,2	99,5
<i>*2015-12-31 var likvida medel i enlighet med not 15. I kassaflödesanalys 2015 ingick ej behållning på plusgirot</i>			

Balansräkning

		Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
mnkr		2015	2016	2015	2016
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 9	3,7	5,1	3,7	5,1
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 10	1 083,6	1 090,6	1 878,6	1 892,0
varav pågående byggn prod		75,1	52,8	79,3	69,5
Maskiner o inventarier	not 11	57,8	69,9	63,4	76,0
Finansiella anläggningstillgångar	not 12	27,7	27,7	5,7	5,7
Summa anläggningstillgångar		1 172,8	1 193,2	1 951,4	1 978,7
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploatering	not 13	1,5	1,0	1,6	1,0
Kortfristiga fordringar	not 14	158,6	176,3	115,0	147,5
Kassa och bank	not 15	57,6	99,5	57,6	99,5
Summa omsättningstillgångar		217,7	276,9	174,2	248,1
SUMMA TILLGÅNGAR		1 390,6	1 470,1	2 125,6	2 226,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
SUMMA EGET KAPITAL	not 16	640,2	711,2	764,7	857,9
varav resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
varav årets resultat		20,1	71,0	39,9	86,6
AVSÄTTNINGAR	not 17				
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser		31,0	28,1	31,0	28,1
Uppskjuten skatt		-	-	32,3	31,6
Övriga avsättningar		14,1	14,4	14,1	14,4
Summa avsättningar		45,1	42,5	77,4	74,2
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 18	464,7	464,3	914,2	918,2
Kortfristiga skulder	not 19	240,6	252,0	369,3	376,5
Summa skulder		705,3	716,3	1 283,5	1 294,7
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		1 390,6	1 470,1	2 125,6	2 226,8
Poster inom linjen					
Borgensåtaganden	not 20	561,5	551,9		
Pensionsförpliktelser äldre än 1998, inkl löne-skatt	not 21	496,1	480,1		
Avtalade leasingkontrakt	not 22	3,8	3,1		
Externa hyresavtal	not 22	364,9	352,0		

Fem år i sammandrag

RESULTATRÄKNING (mnkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Intäkter	273,1	287,0	263,2	306,1	373,5
Kostnader	-1 215,1	-1 217,0	-1 218,4	-1 318,2	-1 375,7
Avskrivningar	-50,8	-50,2	-51,8	-57,2	-60,2
Verksamhetens nettokostnader	-992,8	-980,2	-1 007,0	-1 069,3	-1 062,4
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 004,4	1 029,9	1 054,9	1 092,6	1 135,4
Finansnetto	-3,4	-4,8	-6,1	-3,3	-1,9
Resultat före extraordinära poster	8,2	44,8	41,8	20,1	71,0
Extraordinära intäkter/kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	8,2	44,8	41,8	20,1	71,0
Nettoinvesteringar (mnkr)	58,9	169,4	257,1	81,8	77,7
BALANSRÄKNING (mnkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Anläggningstillgångar	853,2	970,2	1 145,9	1 172,8	1 193,2
Omsättningstillgångar	190,7	170,9	132,9	217,7	276,9
Summa tillgångar	1 043,9	1 141,1	1 278,8	1 390,6	1 470,1
Eget kapital	533,5	578,3	620,1	640,2	711,2
Skulder och avsättningar	510,4	562,8	658,7	750,4	758,9
Summa skulder och eget kapital	1 043,9	1 141,1	1 278,8	1 390,6	1 470,1
FINANSIELLA NYCKELTAL	2012	2013	2014	2015	2016
Resultatets andel av skatteintäkter (%)	0,8	4,3	4,0	1,8	6,3
Verksamhetens nettokostnad av skatteintäkter (%)	98,8	95,2	95,5	97,8	93,6
Finansnettots andel av skatteintäkter (%)	0,3	0,5	0,6	0,3	0,2
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	100	56	40	94	169
Kassalikviditet (%)	82	79	65	90	109
Soliditet (%)	51	51	48	46	48
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	2	3	8	10	16
Övrigt					
Antal invånare	21 262	21 352	21 374	21 563	21 822
Utdebitering (kr)	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Eget kapital (kr/inv.)	25 092	27 083	29 012	29 690	32 586
Skulder/avsättningar (kr/inv.)	24 005	26 360	30 818	34 799	34 775

Noter (mnkr)

	Kommunen 2015	Kommunen 2016	Koncernen 2015	Koncernen 2016
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	655,2	745,2	494,6	557,7
varav reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	3,5	6,2	3,5	6,2
varav jämförelsestörande post, återbetalning AFA	9,2	0,0	9,2	0,0
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-349,1	-371,7	-44,9	-34,0
Summa verksamhetens intäkter	306,1	373,5	449,7	523,7
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisningen	-1 667,3	-1 747,4	-1 439,9	-1 500,4
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	349,1	371,7	44,9	34,0
Summa verksamhetens kostnader	-1 318,2	-1 375,7	-1 395,0	-1 466,4
Not 3 Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar	-57,2	-60,2	-85,4	-90,4
Summa avskrivningar	-57,2	-60,2	-85,4	-90,4
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	940,1	974,0	940,1	974,0
Slutavräkning föregående år	-1,6	0,0	-1,6	0,0
Slutavräkning innevarande år, prognos	0,9	-4,4	0,9	-4,4
Summa skatteintäkter	939,4	969,6	939,4	969,5
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Utgjenningsbidrag för inkomstutjämning	129,7	146,6	129,7	146,6
Strukturbidrag	2,2		2,2	
Regleringsbidrag	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Generella bidrag	1,6	4,5	1,6	4,5
Regleringsavgift	-0,8		-0,8	
Kommunal fastighetsavgift	47,8	49,3	47,8	49,3
Kostnadsutjenningsbidrag	-8,3	-11,9	-8,3	-11,9
Avgift för LSS utjämning	-19,0	-21,9	-19,0	-21,9
Summa generella bidrag och utjämning	153,2	165,9	153,2	165,9
Not 6 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	1,3	1,3	0,3	1,5
Utdelning aktier och andelar				
Övriga finansiella intäkter				
Summa finansiella intäkter	1,3	1,3	0,3	1,5
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-4,1	-2,9	-14,0	-11,5
Övriga finansiella kostnader	-0,3	-0,4	-0,2	-0,4
Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång	0,0	0,0	0,0	
Räntekostnader pensionsavsättning	-0,2	0,0	-0,2	
Summa finansiella kostnader	-4,6	-3,3	-14,4	-11,8
Not 8 Skatter och bokslutsdispositioner				
Avsättning till/uttag från periodiseringsfond	-	-	2,1	-1,2
Skatt på årets resultat	-	-	-10,1	-4,2
Justering obeskattade reserver	-	-	0,0	
Summa skatter	0,0	0,0	-8,0	5,4
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	2,6	3,7	2,6	3,7
Årets investeringar	1,9	-4,9	1,9	-4,9
Årets avskrivningar	-0,8	6,2	-0,8	6,2
Redovisat värde vid årets slut	3,7	5,1	3,7	5,1
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
<i>Linjär avskrivningstid för alla immateriella tillgångar</i>				

Förvaltningsberättelse

	Kommunen 2015	Kommunen 2016	Koncernen 2015	Koncernen 2016
Not 10 Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	1 843,8	1 859,9	2 992,0	3 038,1
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-760,2	-769,4	-1 113,3	-1 146,1
Bokfört värde	1 083,6	1 090,6	1 878,6	1 892,0
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar</i>				
Redovisat värde vid årets början	1 062,2	1 083,6	1 814,0	1 878,6
Direktbokn. mot eget kapital (byte av redovisningsprincip)	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar	68,6	59,6	142,9	95,9
Värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillgångar	-3,1	0,0	-8,9	0,0
Avskrivningar	-44,2	-47,2	-69,8	-76,9
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	-5,5	0,3	-5,6
Redovisat värde vid årets slut	1 083,6	1 090,6	1 878,6	1 892,0
Not 11 Maskiner och inventarier				
Anskaffningsvärde	230,2	181,4	255,6	207,9
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-172,4	-111,5	-192,2	-131,9
Bokfört värde	57,8	69,9	63,4	76,0
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga maskiner och inventarier</i>				
Redovisat värde vid årets början	53,4	57,8	58,8	63,4
Investeringar	14,3	19,9	15,5	21,5
Redovisat värde av avyttringar och utrangerade anläggnings- tillgångar	0,0	-0,5	-1,6	-0,5
Avskrivningar	-9,9	-11,3	-9,4	-12,5
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	4,0	0,1	4,2
Redovisat värde vid årets slut	57,8	69,9	63,4	76,0
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar koncernföretag				
Östhammars Industrifastigheter AB	0,6	0,6	-	-
Östhammars Vård och Omsorg AB	1,0	1,0	-	-
Hargs Hamn AB	16,4	16,4	-	-
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3	-	-
Summa aktier och andelar koncernföretag	22,3	22,3	-	-
Aktier och andelar				
Kommuninvest	1,3	1,3	1,3	1,3
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	0,5	0,4
Summa aktier och andelar	1,5	1,5	1,9	1,8
Förlagsbevis Kommuninvest	3,8	3,8	3,8	3,8
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Långfristiga fordringar				
Ideella föreningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Dannemora Förvaltning AB	-	-	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	27,7	27,7	5,7	5,7
Not 13 Förråd				
Exploatering bostadstomter	1,5	1,0	1,5	1,0
Övriga förråd och lager	-	-	0,1	-
Summa förråd	1,5	1,0	1,6	1,0
Not 14 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	13,9	14,4	20,4	23,8
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	54,0	61,7	54,1	63,1
Övriga kortfristiga fordringar	90,7	100,2	40,5	60,7
Summa kortfristiga fordringar	158,6	176,3	115,0	147,5

Förvaltningsberättelse

	Kommunen 2015	Kommunen 2016	Koncernen 2015	Koncernen 2016
Not 15 Kassa och bank				
Plusgiro	0,5	1,7	0,5	1,7
Bank	57,2	97,8	57,2	97,8
Summa kassa och bank	57,6	99,5	57,6	99,5
Not 16 Eget kapital				
Ingående balans eget kapital enligt fastställd balansräkning	620,1	640,2	726,8	764,6
varav resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3
Effekt på eget kapital Östhammarshem (övergång till K3)	0,0		0,0	
Direktbokning mot eget kapital Östhammarshem	0,0		0,0	
Eliminering obesk. reserver Hargshamn AB föregående år	0,0		-2,1	6,7
Avveckling Räddningstjänsten Norduppland	0,0		0,0	
Årets resultat	20,1	71,0	39,9	86,6
Summa eget kapital	640,2	711,2	764,6	857,9
Not 17 Avsättningar				
Avsättning till pensioner				
Ingående avsättning	31,0	31,0	31,0	31,0
Pensionsutbetalningar	-1,5	-1,1	-1,5	-1,1
Nyintjänad pension	0,3	2,3	0,3	2,3
Ränte- och basbeloppsuppräkringar	-0,1	0,1	-0,1	0,1
Förändring löneskatt	0,0	-0,6	0,0	-0,6
Övrigt	1,3	-3,5	1,3	-3,5
Summa utgående avsättning till pensioner	31,0	28,1	31,0	28,1
varav löneskatt	6,0	-5,5	6,0	-5,5
Del av avsättningen som tryggats genom försäkring	21,7	22,1		22,1
Övriga avsättningar				
Återställande av deponi				
Ingående värde vid årets början	13,8	14,1	13,8	14,1
Nya avsättningar	0,3	0,3	0,3	0,3
Utgående avsättning deponi	14,1	14,4	14,1	14,4
Avsättningen avser återställande av deponi samt efterbehandlingskontroll. Första delen av deponin beräknas täckas 2017 till en beräknad utgift om 5,1 mnkr, den andra delen beräknas täckas 2041 till en beräknad utgift om 5,1 mnkr				
Avsättning obeskattade reserver och uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	-	-	22,6	32,3
Tidigare års ej eliminerade obeskattade reserver	-	-	-0,4	
Nya avsättningar	-	-	10,1	-0,7
Utgående avsättning	0,0	0,0	32,3	31,6
Summa övriga avsättningar	14,1	14,4	46,4	46,1
Not 18 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	420,0	420,0	869,5	873,9
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	35,0	38,3	35,0	38,3
Medfinansiering Citybanan	4,3	0,6	4,3	0,6
Medfinansiering Hargshamnbanan	2,0	2,0	2,0	2,0
Medfinansiering LV 288	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga långfristiga skulder	3,4	3,4	3,4	3,4
Summa långfristiga skulder	464,7	464,3	914,2	918,2
Not 19 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	67,4	80,4	85,2	94,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	145,3	143,5	152,5	162,6
Övriga kortfristiga skulder	27,9	28,1	131,7	119,8
varav Renhållningsverksamheten	1,0	0,6	1,0	0,6
Summa kortfristiga skulder	240,6	252,0	369,3	376,5
Not 20 Borgensåtaganden				
Stiftelsen Östhammarshem	523,0	521,5	523,0	521,5
Hargs Hamn AB	33,1	25,0	33,1	25,0
S:a kommunägda företag	556,1	546,5	556,1	546,5
Egna hem och småhus	0,6	0,6	0,6	0,6
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa borgensåtaganden	561,5	551,9	561,5	551,9

Förvaltningsberättelse

	Kommunen 2015	Kommunen 2016	Koncernen 2015	Koncernen 2016

”Östhammars kommun har i juni 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 967 994 785 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 944 457 323 kronor.

Not 21 Pensionsförpliktelser

Ingående ansvarsförbindelse	515,3	496,1	515,3	515,3
Pensionsutbetalningar	-16,9	-17,5	-16,9	-16,9
Nyintjänad pension	3,5	5,0	3,5	3,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	-0,9	2,3	-0,9	-0,9
Förändring av löneskatten	-3,7	-3,1	-3,7	-3,7
Övrigt	-1,2	-2,6	-1,2	-1,2
Summa utgående ansvarsförbindelse	496,1	480,1	496,1	496,1
varav löneskatt	96,9	93,7	96,9	96,9
Del av ansvarförbindelsen som tryggats genom försäkring	0	0	0	0
Utredningsgrad	96%	96%	96%	96%
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3	3	3	3
Tjänstemän	0	0	0	0

	Kommunen 2015	Kommunen 2016

Not 22 Förpliktelser operationell leasing

Årets avgifter		
Leasing	3,2	2,8
Serviceavtal	0,1	0,2
Externa hyresavtal kostnader	40,3	39,6
Summa årets avgifter	43,7	42,5
Framtida avgifter		
Leasing	3,8	3,1
varav förfaller inom ett år	2,2	2,4
varav förfaller senare än ett år men inom fem år	1,6	0,7
varav förfaller senare än fem år		
Serviceavtal	0,0	0,2
varav förfaller inom ett år	0,0	0,2
varav förfaller senare än ett år men inom fem år	0,0	0,0
varav förfaller senare än fem år	0,0	0,0
Externa hyresavtal	364,9	352,0
varav förfaller inom ett år	37,8	40,8
varav förfaller senare än ett år men inom fem år	104,6	111,6
varav förfaller senare än fem år	222,5	199,6
Summa framtida avgifter	368,7	355,2

Tillämpade redovisningsprinciper

Allmänna redovisningsprinciper

Kommunen följer i huvudsak den kommunala redovisningslagen (KRL), samt de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning. Resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys och noter redovisas i mnkr med en decimal varför avrundningsavvikelser kan förekomma.

Intäkter

Enligt rekommendation RKR 18 ska från 2010 investeringsbidrag och anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Östhammars kommun följer från och med 2011 denna rekommendation

Anläggningstillgångar

Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd överstigande 3 år eller med en anskaffningskostnad överstigande den av RSV fastställda gränsen för direktavskrivning, aktiveras i balansräkningen. För kommunen gäller beloppsgränsen för direktavskrivning 22 tkr.

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. Investeringsbidrag som erhållits före 2011 reducerar anläggningstillgångens anskaffningsvärde. Tillgången värderas i dessa fall till nettoanskaffningsvärdet vilket ligger till grund för planenlig avskrivning.

Avskrivningar av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod, viss vägledning finns i SKL:s förslag till avskrivningstider.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

<i>Datorer och servrar</i>	<i>3-5 år</i>
<i>Övriga maskiner och inventarier</i>	<i>5-20 år</i>
<i>Bilar</i>	<i>5-10 år</i>
<i>Verksamhetsfastigheter</i>	<i>10-33 år</i>
<i>Fastigheter för affärsverksamhet</i>	<i>20-33 år</i>
<i>Markanläggningar</i>	<i>20-50 år</i>
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	<i>3-5 år</i>

Aktier, andelar, bostadsrätter och mark avskrivs inte.

Komponentavskrivningar har tillämpats till en del under 2016. Det är ett omfattande arbete att anpassa kommunens anläggningar till komponentuppdelning.

I kommunen påbörjas avskrivning av anläggningstillgångar månaden efter färdigställandet. Ränta påföres månaden efter att investeringsutgiften skett. Internräntan för 2016 är 2,5%.

Kommunen använder huvudmetoden för redovisning av lånekostnader, d.v.s. lånekostnaderna belastar resultatet för den period de hänförs till. Samtliga lånekostnader har kostnadsförts.

Leasing

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 13.1 har kommunen upplysningsplikt om operationella och finansiella leasingavtal. Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförs löpande.

Pensionsskuld

Pensionsskulden är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den samlade pensionsskulden återfinns under raderna avsättningar för pensioner, kortfristiga skulder och under raden "pensionsförpliktelser" som inte har upptagits bland skulder och avsättningar. Denna rad ligger under ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS07.

Pensionskostnader för intjänad individuell del redovisas som upplupen kostnad i bokslutet. Den individuella delen betalas till Skandia året efter intjänandeåret. Under ansvarsförbindelse finns de pensionsförpliktelser som tjänats in av arbetstagare och pensionstagare före 1998.

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 2.1 ska kommunen redovisa pensionsförpliktelser till förtroendevald enligt pensionsreglemente som ansvarsförbindelse och avsättning. Kommunen har 2016 tre förtroendevalda som uppfyller kriterierna och ingår i beräkningen för avsättning och ansvarsförbindelsen.

Återställningskostnader

Åtagandet för återställande av kommunens deponi är från och med 2012 redovisade enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation nr 10.2. Övergången har redovisats som en förändrad redovisningsprincip med bokning emot eget kapital.

Bidrag till infrastrukturella investeringar

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 6.2 har kommunen valt att redovisa bidrag till infrastrukturella investeringar som en direkt kostnad i resultaträkningen.

Modell för analys av verksamheten

Östhammars kommun använder en modell för beskrivning och analys av kommunens verksamhet. Följande fem perspektiv beskrivs och problematiseras; måluppfyllelse, årets viktiga händelser, prestationer och kvalitet, ekonomiskt resultat och årets verksamhet i ett framtidsperspektiv.

Verksamheten, kommunens mål

Östhammars kommun erhåller årligen avgifter, skatteintäkter och statsbidrag. För dessa ska kommunen utföra lagstadgad verksamhet, men också frivillig kommunal verksamhet. Detta är den stora skillnaden mot ett privat företag. För en kommun är pengar ett medel för att skapa en verksamhet. För ett företag är det tvärtom, verksamheten är medel och pengar eller ekonomisk vinst är målet.

Detta förklarar varför det är viktigt att försöka skapa modeller för att kunna mäta och utvärdera den verksamhet som kommunen utför. Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning, och när detta mål är uppnått behövs inte mer pengar i kassan utan då handlar det om att leva upp till de verksamhetsmål som sätts, dels av kommunen, dels av lagar och förordningar.

Fem viktiga perspektiv

För att kunna följa och utvärdera verksamheten krävs olika modeller, mer eller mindre avancerade. Östhammars kommun använder en modell som fokuserar på fem perspektiv, nämligen måluppfyllelse, årets viktiga händelser, prestationer och kvalitet, ekonomiskt resultat och årets resultat i ett framtidsperspektiv.

Måluppfyllelse

Under detta perspektiv redovisas hur nämnden har lyckats uppfylla de av fullmäktige och nämnden/förvaltningen fastställda mål. Målen kan delas in i övergripande mål och delmål. En diskussion sker också i vissa nämnder hur man har lyckats leva upp till de lagar, förordningar och planer som berör nämndens verksamhet. Ett sådant exempel är hur barn- och utbildningsnämnden har lyckats svara upp mot skolplanen.

Årets viktiga händelser

Här redovisas de viktiga händelser som har inträffat under året inom nämndens verksamhetsområde. Det kan gälla både drift- och investeringssidan. Exempel är start av ett nytt sjukhem, nya platser i barnomsorgen etc. En fokusering sker på verksamhetsförändringar under året.

Prestationer och kvalitet

Här redovisas eventuella förbättringar och försämringar avseende nämndens kvantitativa och kvalitativa resultat. När det gäller det kvalitativa resultatet handlar det oftast om att försöka beskriva eventuella upplevda kvalitetsförändringar då det oftast inte finns tillgängliga nyckeltal. Det är dock viktigt att beskriva detta då det ger oss ett förhållningssätt till verksamheten som blir mer flerdimensionell.

Ekonomiskt resultat

Här redovisas en ekonomisk analys av verksamheten. Det innebär både en analys av nämndens resultaträkning och enskilda verksamhets- eller organisationsområden. Väsentliga avvikelser, positiva som negativa, lyfts fram och kommenteras. En koppling görs mot måluppfyllelse och viktiga verksamhetsförändringar. Här beskrivs också på ett översiktligt sätt nämndens investeringsutfall.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Under denna rubrik diskuteras årets resultat ur ett framtidsperspektiv. Vad har nämnden lärt sig av året som gått? Har den t ex funnit nya former för att bedriva någon verksamhet och vad innebär det i så fall för framtiden?

Kommunstyrelsen

Måluppfyllelse

Syftet med Kommunledningsförvaltningen är att tillhandahålla såväl strategiskt som administrativt stöd till kommunens samtliga förvaltningar och till de förtroendevalda.

För kommunstyrelsens del läggs tonvikten på målområdena: hög tillgänglighet, attraktivitet som arbetsgivare, minskad miljöpåverkan, gott företagsklimat och ökade förutsättningar för delaktighet.

Mätningar visar att tillgängligheten och bemötandet i kommunens kundtjänst är god. Verksamheten har expanderat till att numera omfatta alla kommunens förvaltningar.

Vår attraktivitet som arbetsgivare måste stärkas för att kompetensförsörjningen framöver ska säkras. Nyckeltalsinstitutets index för attraktivitet och jämställdhet, baserat på kommunens verksamhetsstatistik, är ännu inte klart för 2016. Utfallet 2015 är nedslående, vilket gör att två av tre styrta i dagsläget inte uppnås.

Flera naturvårdsprojekt slutfördes under året, dock sjönk kommunen i Miljöaktuellt ranking.

Beträffande delaktighet uppnås inte målet. En rad insatser har genomförts, såsom exempelvis nyhetsflöde på webben och utställning av översiktsplanen. Inte heller målet för gott företagsklimat uppnåddes.

Årets viktiga händelser

- Mark- och miljödomstolens kungörelse av ansökan om slutförvar av använt kärnbränsle, vilket innebär att kommunen går in i ett nytt skede i prövningsprocessen.
- Rekordhøgt antal nyanlända flyktingar som ledde till akut bostadsbrist. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp tillsattes med uppdraget att verka för att kommunen ska klara av sina åtaganden i bostadsanvisningslagen och samtidigt balansera Socialförvaltningens behov av bostäder.

- Under året har kommunfullmäktige bland annat antagit Översiktsplan 2016, jämställdhetsstrategi, nya riktlinjer för systematiskt arbetsmiljöarbete, nya miljömål, policy för hållbar utveckling samt ny informations- och säkerhetspolicy.
- Införandet av förvaltningsmodellen pm3 påbörjades. Upphandlingen av en länsgemensam e-tjänsteplattform och implementeringen av kommunens nya ekonomisystem slutfördes.
- Antalet deltagare inom Daglig verksamhet ökade med 8 procent och hade det högsta antalet någonsin under de tjugo år LSS-lagen funnits.

Prestationer och kvalitet

Kommunen har instiftat både ett kvalitetspris och ett utvecklingspris för att uppmärksamma, premiera och uppmuntra givande insatser inom den kommunala verksamheten. Priserna har rönt mycket positiv uppmärksamhet. Prestationerna som belönas med utvecklingspriset ska utgå från medborgarbehov och vara kopplade till kommunfullmäktiges mål.

I syfte att stärka infrastrukturen, vilket är en förutsättning för kravet på en ökande digitalisering, har flera satsningar inom IT-området genomförts. Diskussioner för bättre kvalitetsstyrningen med stöd av ett förbättrat ledningssystem har initierats under året.

Kommunstyrelsens internkontrollplan ska säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet där tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer följs. Arbetet omfattar en risk- och väsentlighetsanalys inklusive åtgärder och uppföljning, något som betonades i den nya metodiken som implementerades 2016.

Ekonomiskt resultat

Verksamheten visar ett överskott på 4,3 mnkr.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Viktiga utmaningar under 2017 blir att tydliggöra kommunstyrelsens stödjande roll gentemot kärnverksam-

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	53,5	52,4	63,7
Kostnader	-161,9	-162,1	-172,5
varav personalkostn	-65,8	-66,6	-68,6
varav lokalkostn	-4,3	-4,4	-4,3
Nettokostnader	-108,4	-109,7	-108,8
Budget	-110,7	-109,0	-113,1
Årets resultat	2,3	-0,7	4,3

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Politik	-7,5	-7,1	0,4
Stab	-10,5	-8,7	1,8
Strategienhet	-4,7	-3,8	0,9
Ledn- o verksamhetsstöd	-25,7	-24,0	1,6
Räddningstjänstnämnd	-22,6	-22,9	-0,3
IT-kontor	-12,9	-13,1	-0,2
EAS	-18,7	-19,1	-0,5
Tillväxtkontor	-10,5	-10,0	0,5
Summa	-113,1	-108,8	4,3
Nettoinvesteringar	18,0	10,5	7,5
Stab och politik	15,0	7,9	7,1
Ledn- o verksamhetsstöd	0,0	0,1	-0,1
IT-kontor	2,5	2,5	0,0
EAS	0,5	0,0	0,5

Kommunens verksamhet

---

heterna och kraftsamla för att skapa ett kommunövergripande stöd i kvalitetsarbetet med tydlig planering, uppföljning, analys och utveckling.

Att tillhandahålla effektiva och verksamhetsstödande tjänster inom samtliga Kommunledningsförvaltningens områden blir avgörande för att klara måluppfyllelsen när krav och förväntningar ökar samtidigt som både demografin och det osäkra geopolitiska läget påverkar vår ekonomi negativt. Slutförvarsfrågan och nya regionala samarbeten är andra utmaningar.

Framöver finns ett ökat behov av att satsa på hållbarhet ur flera aspekter - arbetsgivare, tillväxt och socialt - för att stärka kommunen inför framtiden. Styrningen och kvalitetsarbetet blir allt viktigare.

Lokala säkerhetsnämnden

Verksamhetsområde

Den lokala säkerhetsnämndens uppgifter framgår av kärntekniklagen (SFS 1984:3) §§ 19 - 21 och instruktionen för lokala säkerhetsnämnder (SFS 2007:1054). Nämnden ska följa säkerhets- och strålskyddsarbetet och inhämta information om planerat eller utfört säkerhets- och strålskyddsarbete vid de kärntekniska anläggningarna i Forsmark, inhämta information om planeringen av beredskapen mot kärnenergiolyckor vid anläggningarna samt sammanställa materialet och informera allmänheten om det.

Företagen som har kärntekniska anläggningar i Forsmark är Forsmarks kraft-grupp AB (FKA) och Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB).

Årets viktigaste händelser

Lokala säkerhetsnämnden har under året haft sammanträden i februari, april, maj, september och november. Sammanträdet i april var öppet för allmänheten och ägde rum i Tobo i Tierps kommun. Sammanträdet i september var också öppet för allmänheten och hölls i Östhammar.

Aktörerna inom verksamhetsområdet har under året informerat lokala säkerhetsnämnden om följande.

Forsmarks Kraftgrupp AB

- Sammanfattning av driftåret 2015
- Aktuella drift och säkerhetsfrågor
- Information om årets revisionsavställningar
- Strålskyddsmyndighetens beslut om tillståndsvillkor för samtliga kärnkraftverk kopplat mot fysiska skyddet
- FKA:s arbete med åtgärder för att uppfylla temporära krav till 2017 och permanenta krav till 2020
- Drift och säkerhet under 2016
- Arbetet med ett nytt system för oberoende härdkylning

Svensk Kärnbränslehantering AB

- Investeringar pågående och slutförda projekt 2016
- Att m/s Sigrid gått på grund
- Tillståndsprövning KBS 3

Förutom information från de lokala aktörerna har Strålsäkerhetsmyndigheten informerat om deras granskning av ansökningarna för kärnbränsleförvaret.

Den samlade strålsäkerhetsvärderingen 2016 i Forsmark September. Regeringsuppdrag om översyn av beredskapazonen kring kärnkraftsanläggningen i Forsmark

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	0,4	0,4	0,4
Kostnader	-0,5	-0,4	-0,4
varav personalkostn	-0,2	-0,2	-0,2
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-0,1	0,0	0,0
Budget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-0,1	0,0	0,0

Teknisk förvaltning

Måluppfyllelse

Förvaltningen arbetar mot kommunfullmäktiges prioriterade mål. Förvaltningen tillhandahåller ändamålsenliga lokaler för de olika kommunala verksamheterna där kontinuerliga avstämningsmöten borgar för fortsatt ändamålsenlighet. Förvaltningen arbetar med förbättrade underhållsplaner för våra verksamhetslokaler. Förvaltningen tillhandahåller fastigheter med god energihushållning. Förvaltningen underhåller kommunala gator, vägar, gång- och cykelvägar samt parker. Förvaltningen lagar ekologisk och näringsriktig kost till förskola, skola och äldreomsorg. Kommunens fastigheter städas på ett effektivt sätt och städningen håller en hög kvalitet.

Årets viktiga händelser

Entreprenörer har antagits för både den nya skolan i Östhammar och för det nya kulturhuset / huvudbiblioteket. Kommunhuset i Östhammar har genomgått värme- och ventilationsombyggnad. Bytet av värmesystem medför att uppvärmningen av kommunhuset kommer att ske på ett mer miljövänligt sätt med närvärme i stället för direktverkande el.

Prestationer och kvalitet

Kommunen har under tidsperioden 2008 – 2016 minskat sin energiförbrukning med 18% vilket dock är lägre än måltalet 20%. Andelen ekologiska livsmedel ökar kontinuerligt. För 2015 var andelen 19% och för 2016 var andelen 24% (måltal 25%).

Ekonomiskt resultat

Den skattefinansierade verksamheten uppvisar ett överskott om knappa 5,9 mnkr. Förvaltningen har under året sålt betydligt mer tomtmark jämfört med budget vilket resulterat i ett överskott om 5,3 mnkr. Kostnaderna för snöröjning var 1,9 mnkr lägre än budget. Bostadsanpassningsbidragen var 1 mnkr lägre budget. Kostnaderna för löpande fastighetsunderhåll var 3 mnkr högre än budgeterat och förvaltningen har betalat 1 mnkr till Gästrike Vatten för omställningskostnader.

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	226,2	236,8	237,3
Kostnader	-258,6	-278,2	-278,4
varav personalkostn	-53,6	-54,9	-57,1
varav lokalkostn	-40,4	-40,1	-39,4
Nettokostnader	-32,4	-41,4	-41,1
Budget	-42,3	-43,0	-47,0
Årets resultat	9,9	1,6	5,9

Investeringar

Renovering av förskolan Diamanten pågår. Östhammars kommun, genom Tekniska förvaltningen, står inför tre stora investeringsprojekt; Nya skolan i Östhammar, Kulturhuset Storbrunn och upprustning av Gimo simhall. Mycket tid och resurser kommer att bindas upp under projektiden.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Kommunfullmäktiges beslut att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten kommer i viss mån även påverka Tekniska förvaltningens skattefinansierade verksamhet. Det kollektivavtal som tecknades mellan Kommunal och SKL under våren 2016 innehåller tydliga mål om att införa heltid som norm. Lokala parter ska processa fram handlingsplaner som ska vara klara senast 2017. Majoriteten av förvaltningens personal är anställd inom städ- eller måltidsenheten och omfattas därigenom av detta avtal. Den statusbesiktning av kommunens simhallar som gjordes hösten 2014 visar på att det finns behov av upprustning även vid badet i anslutning till Frösåkershallen. En allt större inriktning mot ekologiska och närproducerade råvaror ökar kostnaderna för måltidsverksamheten. Behov finns att ta fram detaljplanelagd mark för försäljning av tomter, framförallt finns en ökad efterfrågan i Alunda. Den antagna gång- och cykelvägsplanen gör att förvaltningen kan börja arbeta aktivt med nya projekt.

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Fysisk, teknisk plan	-10,0	-8,4	1,6
Gator och vägar	-21,9	-18,8	3,1
Parker	-5,5	-5,7	-0,2
Bostadsanpassn.bidr.	-3,0	-2,0	1,0
Näringsliv o bostäder	-2,9	-0,4	2,5
Lokaler, verksamhets	-3,7	-5,8	-2,1
Summa	-47,0	-41,1	5,9
Nettoinvesteringar	111,9	49,3	62,7

Teknisk förvaltning

VA verksamhet

Måluppfyllelse

VA-verksamheten har haft en hög leveranssäkerhet av dricksvatten och uppkomna läckor har kunnat lagas inom rimlig tid. En kommunjämförelse av VA-taxan har genomförts. Arbetet med att säkra en god tillgång på vatten för framtida behov pågår men behöver intensifieras.

Årets viktiga händelser

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten. Två nya dricksvattenbrunnar har borrats vid Kyrkholmen, Österbybruk. Detta vattentillskott har inneburit att vatten ej längre behöver transporteras till Österbybruk. Under senhösten uppstod vattenbrist i Alunda varpå vatten behövde transporteras in från Gimo och Uppsala. En konsult har upphandlats för att ta fram en lösning för hur vattenförsörjningen i Alunda kan utökas/förbättras på kort sikt. I uppdraget ligger även att ta fram en vattenförsörjning för framtiden. Vattenskyddsområde och nya vattenskyddsföreskrifter är under framtagande för Börstils och Eds vattentäkter. Den tekniska våtmarken vid Karön är under utvärdering. Ett planerat ledningsunderhåll har avslutats vid Hagagatan, Öregrund.

Prestationer och kvalitet

Förslag till nya skyddsbestämmelser för vattenskyddsområden har tagits fram. Östhammars kommun har deltagit i undersökningen Kritik på teknik. 76% av kommuninvånarna är nöjda eller ganska nöjda med vattnets kvalitet (90% i deltagande kommuner).

Ekonomiskt resultat

Verksamheten uppvisar ett resultat om + 0,7 mnkr (budget + 1,1 mnkr). Verksamheten hade under första kvartalet höga kostnader för transport av vatten till Österbybruk. Vattentransporter till Alunda belastade resultatet under senhöst/vinter. Verksamheten har levererat en större mängd debiterbart vatten än vad som budgeterats; något som ökat intäkterna med 0,7 mnkr. Kostnaderna för planerat underhåll var 1,2 mnkr lägre än budget.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Beslutet att överföra VA-verksamheten till Gästrike Vatten kommer att medföra en rad arbetsinsatser, såväl administrativa som tekniska, för att harmonisera med Gästrike Vattens struktur och arbetssätt. Den beslutade VA-strategin kommer på sikt att medföra stora investeringar för utbyggnad av ledningsnätet. Utbyggnaden kommer innebära att stora investeringar behöver göras för att långsiktigt klara kapaciteten i såväl vattenverk som reningsverk. Under kommande år är investeringar nödvändiga för att säkra tillgången till råvatten samt för modernisering av vattenverken.

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	33,3	36,1	38,8
Kostnader	-33,3	-36,1	-38,8
varav personalkostn	-6,3	-6,1	-5,4
varav lokalkostn	-0,1	-0,1	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0	0,0
Budget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	0,0
	Års- budget	Utfall	Avvi- kelse
Nettoinvestering mnkr	9,3	3,1	6,1

Balansräkning

tkr	2015	2016
TILLGÅNGAR		
Materiella anläggningstillgångar	146 337	166 345
Summa anläggningstillgångar	146 337	166 345
Kortfristiga fordringar	-528	402
Summa omsättningstillgångar	-528	402
SUMMA TILLGÅNGAR	145 809	166 747
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Balanserad vinst - avräkningskonto	-1 169	-1 139
Årets resultat	1 120	666
SUMMA EGET KAPITAL	-49	-473
Skuld Östhammars kommun	124 938	139 789
Anslutningsavgifter o inv.bidrag	17 095	23 743
Summa långfristiga skulder	142 033	163 532
Upplupna kostn. och förutbet. intäkter	1 888	3 668
Summa kortfristiga skulder	1 888	3 668
SUMMA SKULDER	3 776	3 668
SUM EGET KAP. O SKULDER	145 809	166 747

Teknisk förvaltning

Renhållningsverkets verksamhet Måluppfyllelse

Andelen avfall som återvinns ökar, från 25% för 2014 till 30% för 2015, men när ännu ej kommunfullmäktiges mål som för 2016 är 35%

Årets viktiga händelser

En grundförutsättning för att bevara åkermarkens produktionsförmåga är att man ersätter den växtnäring som försvinner genom grödor och djur. En stor del av den fosfor som försvinner från åkermarken återfinns i avloppsreningsverkens slam. Verksamheten har sökt och blivit beviljad LOVA bidrag från Länsstyrelsen för att minska denna problematik. Projektets syfte är att iordningsställa en anläggning för att ta emot och hygienisera slam från källsorterat avlopp. Det hygieniserade slammet ska sedan spridas på åkermark för att återföra fosfor och kväve till produktiv mark. Målet med projektet är att skapa möjlighet för kretslopp samtidigt som det, i en förlängning, kan minska utsläppet av fosfor och kväve från små avlopp till Östersjön. Utplaceringen av bruntnor för insamling av matavfall närmar sig sitt slut; ett hundratal tunnor återstår att ställa ut. En ny lastmaskin har handlats upp och samtidigt har en äldre avyttrats

Prestationer och kvalitet

Den totala mängden avfall är ungefär den samma som tidigare år. Den totala mängden matavfall som samlades in under 2015 var 186 ton och under 2016 var den totala mängden 384 ton. Uppskattning är att insamling av matavfall ska generera c.a. 700 ton per år då systemet är implementerat fullt ut.

Resultaträkning

tkr	2014	2015	2016
Intäkter	31,5	35,9	37,9
Kostnader	-31,5	-35,9	-37,9
varav personalkostn	-3,7	-3,6	-3,7
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0	0,0
Budget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat			
	Årsbud- get	Utfall	Avvi- kelse
Nettoinvestering mnkr	2,3	1,6	0,7

Ekonomiskt resultat

Renhållningsverksamheten uppvisar ett underskott om -0,4 mnkr (budgeterat resultat - 0,6 mnkr). Verksamheten har under året haft högre intäkter från verksamhetsavfall, + 1,4 mnkr. Underhålls- och renoveringsarbeten på avfallsanläggningen Vaddika har belastat resultatet med 1,1 mnkr. Kostnaderna för hushållsinsamling blev 1,0 mnkr högre än budget.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Förhållandevis lite plast återvinns i Östhammars kommun. Som ett komplement till förpackningsindustrins insamling av plast, genom producentansvaret, planerar verksamheten att börja insamling av så kallad kommunplast vilket innefattar bl.a. backar, balkonglådor, hinkar, leksaker samt husgeråd av plast. En observerad brist är att relativt mycket wellpapp slängs i fraktionen brännbart. Verksamheten planerar att börja erbjuda alla kommunala verksamheter separat insamling av wellpapp. Som ett sätt att öka möjligheten för fler företag att vara med och räkna, och därigenom förbättra konkurrensen, vid kommande upphandling av transport av brännbart material från Vaddika så kommer ett antal containrar att handlas upp. Arbetet med att öka mängden hushållsavfall som återvinns, snarare än att det går till förbränning, kommer att fortsätta.

Balansräkning

tkr	2015	2016
TILLGÅNGAR		
Materiella anläggningstillgångar	17 011	15 865
Långfr fordr - Östhammars kommun	0	0
Summa anläggningstillgångar	17 011	15 865
Kortfristiga fordringar	171	489
Summa omsättningstillgångar	171	489
SUMMA TILLGÅNGAR	17 182	16 354
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Balanserad vinst - avräkningskonto	1 054	973
Årets resultat	-515	-384
SUMMA EGET KAPITAL	539	588
Avsättning deponi	14 098	14 442
Summa avsättning	14 098	14 442
Upplupna kostn o förutbetalda int.	776	1 323
Summa kortfristiga skulder	776	1 323
Långfr skuld - Östhammars kommun	1 769	0
Summa långfristiga skulder	1 769	0
SUM SKULDER O AVSÄTTN	16 643	15 765
SUMMA EGET KAPITAL, AVS. OCH SKULDER	17 182	16 353

Bygg- och miljönämnden

Årets viktiga händelser

- Flygfotografering av Östhammars kommuns tätorter samt kust.
- Omarbetning av taxor för miljöbalken och alkoholtillsynen.
- Två tjänster har skapats – Kartingenjör och ytterligare en planarkitekt.
- PBL-utbildning hålls för nämnd och berörda inom kommunen.
- Övertagande av försäljningstillstånd (alkohol, tobak, läkemedel).
- Flytt tillbaka till kommunhuset.

Prestationer och kvalitet

- Utökat samarbete mellan Östhammar Direkt och ledningen.
- Stor personalomsättning vid bygglovsverksamheten, medförde längre handläggningstider en period.
- Övertagande av försäljningstillstånd, vi är nu i ett upplärningsskede som leder till sänkt inspektionstakt på livsmedelstillsynen.
- Ökad ärendemängd och övertagande av ny verksamhet har lett till ökad belastning på administrationen vilket leder till förlängda handläggningstider totalt sett, samt en överbelastad administrativ enhet.
- Operativ strandskyddstillsyn genomförd.
- Ny modell för tillsyn enligt miljöbalken inledd. Vi utbildar företag i egenkontroll, som sedan granskas vid tillsyn.
- Vi har slutfört tidigare avloppsinventeringsärenden.
- Vidareutbildning för planarkitekters kunskaper i programmet CAD.
- Utveckling har skett av avloppsinventeringsappen

Ekonomiskt resultat

Årets positiva resultat beror främst på detaljplaneverksamhetens ökade intäkter, då vi nu tagit in de kostnader vi legat ute med under tidigare år. Även kartverksamheten har högre intäkter än budgeterat. Vi har dock ett stort intäktsbortfall. 440 tkr för bygglov p.g.a. en övervägande del enklare ärenden jämfört med tidigare år, samt 330 tkr på miljö- och hälsoskydd som till stor del beror på att avloppsinventeringen inte nått planerad nivå och annan planerad tillsyn har behövt prioriteras. Alkoholtillsynens kostnadstäckning är låg under 2016.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

- Då antalet ärenden och tillsyn årligen ökar ser vi ett behov av att stärka upp med mer administrativ personal.
- Vår ambition är att införa nya och omarbetade taxor för miljöbalkens område.
- Flygfotograferingen kommer att ge ett uppdaterat kartmaterial.
- Modellen för att jobba digitalt i fält kommer även att användas inom andra tillsynsområden, vilket sammantaget kommer att öka effektiviteten och korta handläggningstiderna.
- Fortsatta utbildningsinsatser för politiker ger ökad trygghet i beslutsfattande.
- Utökat samarbete för miljöskyddstillsyn mellan Östhammars, Tierps och Älvkarleby kommun med syftet att skapa erfarenhetsutbyte lokalt.
- Regional miljösamverkan. Gemensam tillsyn. (30-40 kommuner).
- För att på längre sikt kunna rekrytera och behålla kompetent personal behövs modernare arbetsmetoder och en flexiblere syn på var och hur arbete ska bedrivas.
- I regionen råder brist på personal inom vårt specialområde.

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	10,1	13,2	14,7
Kostnader	-14,7	-17,5	-20,8
varav personalkostn	-11,4	-13,5	-14,9
varav lokalkostn	-0,4	-0,5	-0,5
Nettokostnader	-4,6	-4,2	-6,1
Budget	-4,4	-5,3	-6,6
Årets resultat	-0,2	1,1	0,5

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Nämnd	-0,8	-0,7	0,0
Kartverksamhet	-1,1	-0,5	0,7
Bygglovsverksamhet	0,6	-0,1	-0,7
Planeringsverksamhet	-1,6	-0,9	0,7
Miljö- o hälsoskydd	-3,7	-3,9	-0,2
Summa	-6,6	-6,1	0,5
Nettoinvesteringar	1,6	0,7	0,9

Kultur- och fritidsnämnden

Måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämnden prioriterar två av kommunfullmäktigemålen under 2016.

Det första målet är KF 3: Östhammars kommun ska vara en kommun där invånarna upplever ökade förutsättningar för delaktighet följs upp vart tredje år med hjälp av ungdomsenkäten LUPP. Nästa gång nämnden genomför enkäten är hösten 2017.

Det andra målet är KF 6: Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen trivs och antalet invånare kontinuerligt ökar. Nämnden har under KF:s mål 6 ett eget mål som nämnden följer upp. Målet är: Östhammars kommuns invånare ska ha tillgång till ett mångsidigt kultur- och fritidsliv som de är nöjda med. Detta uppnår nämnden genom att ha generösa öppettider på biblioteken och sim- och sporthallar och att tillsammans med Upplandsstiftelsen skapa goda möjligheter för alla att idka friluftsliv både i skog och i skärgården samt att tillsammans med föreningslivet skapa förutsättningar för aktiviteter och verksamheter som kommunens invånare kan delta i.

Nyckeltalen Nöjd regionsindex för fritid och Nöjd medborgarindex för kultur och fritid mäts varje år av SCB. Nämnden når inte upp till målet för 2016. Resultatet har även sjunkit i jämförelse med 2015 och största skillnaden är NMI, dvs det medborgare upplever eller tycker om kommunens egen verksamhet. Vid en djupare analys kan man se att männen är mindre nöjda än kvinnorna och att medborgare i åldern mellan 18 – 24 år och 35 – 44 år är minst nöjda.

Årets viktiga händelser

Kultur- och fritidsanläggningar

På grund av fördyrat bygge tog Kommunfullmäktige beslut om att utöka budgeten för Kulturhuset Storbrunn. Bygget är därmed försenat och byggstart sker under våren 2017. Kulturhuset med mötesplats för unga samt biograf och bibliotek beräknas stå klart till sommaren 2018.

Renoveringen av Gimo simhall startade under hösten 2016 och beräknas vara klar senhösten 2017.

Förvaltningen har påbörjat installation av ny gymutrustning på våra samtliga gym i Öregrund, Östhammar, Gimo och Österbybruk.

Elljusspårarna i Österbybruk, Öregrund och Alunda har fått ny belysning, vilket möjliggjorts med stöd från kultur- och fritidsförvaltningen.

Gimo IF Skidklubb har till största delen med stöd av extern finansiering, men även med stöd från kultur- och fritidsnämnden, skapat en konstsnöanläggning för längdåkning. Tillgänglighetsanpassningen av Vällendet slutfördes inför sommaren 2016.

Biblioteksverksamhet

I september undersöktes luften i bibliotekslokalen på Prästgatan i Östhammar, och under väntan på resultat inhystes verksamheten i begränsad skala i det kommande nya kulturhuset/biblioteket Storbrunn. Under mellandagarna jul-nyår flyttades biblioteksverksamheten tillbaka till Prästgatan, och det drabbade utrymmet i källaren utrymdes och förseglades.

En av kommunens anställda bibliotekarier har inom biblioteksverksamheten fått i uppdrag att arbeta för barn- och ungdomar.

Konst och kultur

Konsten har inventerats i hela kommunen och ett nytt konstregister har införskaffats.

Musik- och kulturfestivalen genomfördes inte i kommunens regi sommaren 2016. I stället ansökte ett flertal kulturarrangörer om bidrag för att själva arrangera olika evenemang.

Östhammars kommun ansökte och fick beviljat medel från MUCF (myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) för att ordna olika gratis aktiviteter på sommarlovet för barn och unga i åldern 6-15 år. Kultur- och fritidsförvaltningen samordnade alla aktiviteter. Medlen ska främja integration och skapa nya kontaktytor mellan deltagare med olika sociala bakgrunder. Totalt deltog 286

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	12,8	11,0	11,6
Kostnader	-42,8	-42,0	-43,8
varav personalkostnad	-15,1	-14,8	-14,7
varav lokalkostn	-8,6	-11,6	-11,0
Nettokostnader	-30,0	-31,0	-32,2
Budget	-29,8	-32,9	-33,9
Årets resultat	-0,2	1,8	1,7

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Nämnd	-0,7	-0,6	0,1
Turismanläggningar	-0,3	-0,3	0,0
Folkhälsa	-0,1	0,0	0,1
Allm. Kultur-o frit.	-8,5	-9,2	-0,9
Bibliotek	-9,6	-9,7	0,2
Idrotts-och fritidsanläggningar	-13,4	-11,6	1,8
Ungas mötesplatser	-1,3	-0,8	0,5
Summa	-33,9	-32,2	1,7

Nettoinvesteringar	8,8	1,3	7,5

barn och unga i de aktiviteter som erbjöds och könsfördelningen var 48% pojkar och 52% flickor.

Utställningen Badlif invigdes och visades på Upplandsmuseet från juni. Utställningen har delvis möjliggjorts genom Östhammars kommuns överlåtelse av Skötsner Edhlunds bildsamling till museet.

Organisationsförändringar

Ung fritid och hälsa är en ny enhet som har i uppdrag att fokusera på ungas välbefinnande och ungas mötesplatser. Rekrytering av en heltidsanställd ungdomsledare är genomförd. Ny tjänst som evenemangsansvarig och med ansvar för förvaltningens kommunikation är tillsatt. Biblioteksverksamheten är även förstärkt med en enhetschef.

Dialoger

Kultur- och fritidsnämnden har tillsammans med tekniska kontoret genomfört en dialog med intressenter av Rådhusorget kring utformningen av Rådhusorget. Ett förslag till utformning togs fram till kommunstyrelsen för beslut.

Förvaltningen arbetar vidare med att utforma kommande medborgardialoger i syfte att ta fram behovet av och plan för kommunen fritidsanläggningar (kultur, idrott och ungas mötesplatser).

Prestationer och kvalitet

Under höstens flytt av biblioteket i Östhammar jobbade bibliotekarierna hårt för att förändringen skulle bli så smidig som möjligt för invånarna, vilket lyckades mycket bra. Många besökare uttryckte sin tillfredsställelse med servicen under omständigheterna med vänliga ord och blommor, och invånarnas medvetandegrad om det nya kulturhuset höjdes. Flytten innebar dock även en sänkning av besöks- och utlåningssiffrorna för Östhammar, vilket är en delförklaring till de lägre siffrorna i statistiken för 2016.

Antal besök och utlån av media har minskat även 2016. Detta är en trend som håller i sig. Dock ökar antalet utlånade e-böcker.

Antal sålda gymkort är något lägre än satt mål. Orsaken är minskad försäljning i Gimo pga att simhallen är stängd.

Ekonomiskt resultat

Genomförda investeringar 2016 är främst inköp av nytt material till kommunens gym för 970 000 kr.

Intäkterna är högre än budgeterat vilket beror på ej bok-

förda intäkter från 2015 samt ökade intäkter på Österbybruks simhall. Eftersom Gimo simhall har varit stängd hela året har besöken ökat i Österbybruk.

Budgeten för idrottsanläggningar har inte förbrukats. Största orsaken är att personalkostnaderna minskat pga av att Gimo simhall inte har varit öppen.

Föreningsbidragen har ökat med nästan en miljon kronor vilket beror på att nämnden beslutat att ge extra stöd till föreningar som sökt om bidrag för utveckling av egna anläggningar eller lokaler.

Ungas möteplatser har inte förbrukat tilldelade medel vilket beror på att tjänst som ungdomsledare har varit vakant samt att verksamheten för unga inte har genomförts under 2016 i Östhammar.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Förvaltningen har under 2016 utvecklat all kommunikation till media och allmänhet, en mer öppen och tydlig kommunikation är påbörjad. Lärdomar som dragits är svårighet att bemöta invånarnas kommunikationsbehov och vanor som sker genom sociala medier. Detta kommer att vara en utmaning, framförallt när verksamheterna ska öka kommunikationen med de unga. Diskussionerna kring bygget och utformningen av det nya kulturhuset har medfört nya synsätt på vad biblioteksverksamhet kan vara.

Stor del av kommunens föreningsbidrag går till idrottsföreningar. Riksidrottsförbundets nya strategi som siktar mot livslångt idrottande och en mera hälsosam idrott för barn genom minskad specialisering, kan innebära förändringar i prioritering och fördelning av föreningsbidrag och lokalupplåtelse.

Den pågående SKL-processen ”medborgardialog i komplexa samhällsfrågor” kommer att utmynna i en större kunskap över behovet av lokaler och anläggningar för fritid och kulturaktiviteter. En utförlig nulägesbeskrivning tillsammans med en framtidsvision kommer att skapa underlag till bättre prioritering vid fördelning av verksamhetstid i kommunens lokaler liksom rättvisare bidrag till föreningar med egna anläggningar kopplat till den verksamhet som bedrivs.

Barn- och utbildningsnämnden

Måluppfyllelse

Andelen godkända i alla ämnen har ökat sedan föregående år, men ligger fortfarande under rikets 78,1%. Flickornas resultat ligger i paritet med riket medan pojkarnas resultat ligger under rikets 73,7%. (Skolverket, Siris)

Ingen större förändring jämfört med föregående år av andel i högskolestudier inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Kvinnor läser i större utsträckning vidare på högskolan än pojkar, inom tre år efter avslutad gymnasieprogram. Detta följer det nationella mönstret. (SCB)

Skolan har i läroplanen många nationella mål, vilket gör att nämnden inte valt att ha några egna mål.

Det är andra året som screeningen av elevers läskunnighet genomförs i åk 1. Av de resultat som redovisats är det även i år värt att lyfta den påtagliga skillnaden mellan pojkars och flickors läskunnighet, där flickor har bättre läsförståelse än pojkar. (Egen screening)

Det är helt klart att studieron behöver förbättras och motivationen hos eleverna måste öka. Flickor i åk 9 anser i en mycket större utsträckning än pojkar att de får lika chanser till att bli uppmärksammade och bedömda av lärarna. Tryggheten i skolan har ökat hos alla svarande årskurser, tryggast känner sig eleverna på gymnasiet. Nämnas kan att pojkar känner sig överlag tryggare i skolan än flickor. Eleverna i åk 5 upplever i högre grad än åk 9 att de får den hjälp de behöver i sitt skolarbete för att utvecklas. Resultaten är baserade på egen elevenkät.

Godkända kunskapskrav i alla ämnen i åk 6 har sjunkit något sedan föregående år och ligger under riksnittet som är 78,3%. Meritvärdet i åk 9 har ökat från 206,4 till 216 samtidigt som andelen elever som klarat kunskapskraven i alla ämnen har ökat med 8 %. Ett trendbrott är att flickor numera har både högre meritvärden och klarar kunskapskraven i alla ämnen i högre grad än pojkar. (Resultat från Skolverket, Siris)

Svaren från vårdnadshavare i förskolan visar att de är mycket nöjda med verksamheten. Fritidshemmets kvalitet har utvecklats i kommunen men vi behöver satsa på att vårdnadshavare får den information de behöver

om verksamheten. Troligtvis kommer det att bli bättre med kommunikationsplattformen UNIKUM, som nu används av alla fritidshem i kommunen. Egen vårdnadshavarenkät.

Sfi eleverna har ökat väsentligt i antal, trots detta så är måluppfyllelsen med godkända betyg något högre i år än föregående år, Skolverkets kommunblad.

Andel elever i kulturskolan har ökat sedan föregående år, det är betydligt fler flickor än pojkar som deltar i verksamheten. (Egen statistik)

Årets viktiga händelser

Organisationen på förvaltningen förändrades, så att nya verksamhetschefer tillsattes för förskola, grundskola samt gymnasiet och vuxenutbildningen.

En skolplan för 2017-2020 har processats fram och gäller för alla verksamheter inom BOU, kopplat till den finns lönekriterier. Utifrån skolplanen ska varje verksamhet skriva sin skolutvecklingsplan.

En avdelning har startat på en förskola i Östhammar, för barnomsorg på obekvämtid, i dagligt tal omnämnt som "Nattis". På grund av många barn har flera extra avdelningar öppnats. Förskolan Diamanten har under året renoverats. Den pedagogiska omsorgen i Hargshamn avslutades vid halvåret. Skolutvecklingsenheten har utökats med en förskollärare på 50 %. En specialpedagog har anställts till förskolan som ska handleda personal så att tidiga insatser kan sättas in.

128 pedagoger har fått tagit del av lärarlönelyftet. Processen av en ny skola i Östhammar har påbörjats. Klart med statsbidrag för ett fjärde tekniskt läsår på Forsmarks skola. FKA har tagit ett inriktningsbeslut att säga upp avtalet med Östhammars kommun, vilket skulle betyda att sista intag på Forsmarks skola skulle vara nu till hösten 2017.

Antalet nyanlända ökade i alla verksamheter, men i synnerhet på gymnasiet. En organisation för att ta hand om de nyanlända bildades, Östhammars centrum för introduktion i skolan ÖCIS, där samordnare, kurator, SYV

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Intäkter	58,8	60,8	78,9
Kostnader	-531,9	-552,9	-582,2
varav personalkostnad	-285,3	-296,4	-323,1
varav lokalkostn	-82,7	-85,9	-86,8
Nettokostnader	-473,1	-492,1	-503,3
Budget	-475,7	-492,6	-505,2
Årets resultat	2,6	0,5	1,9

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Nämnd	-1,2	-1,0	0,2
Kulturskola	-6,1	-5,9	0,2
Förskoleverksamhet	-135,7	-139,9	-4,2
Grundskola	-211,0	-210,2	0,9
Grundskola	-7,3	-7,5	-0,3
Gymnasieskola	-102,9	-101,6	1,2
Gymnasieskola	-7,9	-7,7	0,2
Vuxenutbildning	-13,2	-14,7	-1,5
Övrigt	-19,7	-14,7	5,1
Summa	-505,2	-503,3	1,9

Nettoinvesteringar	5,7	5,1	0,6

Kommunens verksamhet

och sköterska arbetar.

Ett introduktionsprogram för nyanställda har arbetats fram, där utbildning sker under ett antal dagar det första anställningsåret.

KVV- labbet, kraft, värme och ventilation, i Gimo invigdes. Det är det tredje labbet av detta slag i Sverige.

Prestationer och kvalitet

Specialpedagogen på förskolan har fördjupat kunskaper för personal, bland annat bemötandet för barn med särskilda behov. Det är inte alltid fler antal händer som hjälper barnet, utan det är kunskap om barnets behov som leder till framgång. Ett ständigt förbättringsarbete baserat på Lean-principen driver förskolans arbete framåt.

I matematiklyftet anser lärarna att man märkt en tydlig förbättring när det gäller elevernas förmåga att diskutera, resonera och argumentera för sina lösningar. Eleverna använder sig av fler olika metoder att prova att lösa problem. Förmågan att redovisa sina lösningar har förbättrats. I arbetet med kompensatoriska arbetssätt och strategier har vi inte nått målen, men många goda tankar och diskussioner har väckts och ligger till grund för ett fortsatt arbete med dessa utmaningar.

Alla elever i åk 7-9 har nu egen digital enhet. Det är endast Österbyskolan som valt PC, övriga har valt iPad. Förstörelsen av iPads har varit stor på en av kommunens skolor.

Åk 7-9 i Österbybruks skola har fortsatt med sitt deltagande i tävlingen Future City som är ett ämnesövergripande arbetssätt och en tävling, där eleverna ska designa en stad för alla med största möjliga miljöhänsyn. Deltagande skedde med stor framgång.

Bruksgymnasiet samarbetar med näringsliv och högskola, vilket ger eleven en modern utbildning med hög kvalitet. Vuxenutbildningen samarbetar med flera utbildningsaktörer som levererar kurser på distans. Tillika ingår vi i den regionala samverkan (ReSam) som sker mellan kommuner i länet. Vuxenutbildningen har under våren arbetat med en YH utbildning (Yrkeshögskola) och ansökan om ytterligare 4 utbildningar med start läsåret 17/18 genomfördes under hösten.

Verksamhetsmått/Nyckeltal

Redovisat	2015	2016
Kulturskola		
Antal elevaktiviteter (st)	513	550
Nettokostnad/aktivitet (kr)	11 329	10 777
Förskola		
Barn i egen verksamh. (st)	872	892
Varav allmän förskola (st)	79	76
Nettokostnad/barn (kr)	109 059	109 841
Barn i ext. verksamh. (st)	13	13
Kostnad/barn (kr)	114 444	147 122
Öppen förskola		
Ant kommunala enh. (st)	1	1
Nettokostnad/enhet (kr)	682 298	549 068
Pedagogisk omsorg		
Barn i egen verksamh. (st)	99	85
Nettokostnad/barn (kr)	95 260	116 051

Barn i ext. verksamh. (st)	105	115
Kostnad/barn (kr)	70 383	73 625
Fritidshem		
Barn i egen verksamh. (st)	788	791
Nettokostnad/barn (kr)	34 836	37 326
Barn i ext. verksamh. (st)	21	20
Kostnad/barn (kr)	33 502	34 535
Grundskola inkl förskoleklass		
Elever i egen verksamh (st)	2 116	2 170
Nettokostnad/elev (kr)	90 385	90 975
Elever i ext. verksamh. (st)	89	87
Kostnad/elev (kr)	108 578	108 573
Grundskola		
Elever i egen verksamh (st)	14	16
Nettokostnad/elev, (kr)	432 882	392 761
Elever i ext. verksamh. (st)		
Kostnad/elev (kr)		
Gymnasieskola		
Elever i egen verksamh (st)	356	402
Nettokostnad/elev (kr)	137 985	131 225
Elever i annan kommun (st)	196	177
Kostnad/elev (kr)	119 490	122 978
Elever i fristående skola (st)	180	184
Kostnad/elev, (kr)	122 791	121 090
Gymnasiesärskola		
Elever i annan kommun (st)	17	14
Kostnad/elev (kr)	338 024	378 257
Vuxenutbildning		
Ant elever komvux gr (st)	22	19
Nettokostnad/elev (kr)	56 911	68 545
Antal elever komvux gy (st)	178	142
Nettokostnad/elev (kr)	33 849	41 363
Antal elever sårvux (st)	19	18
Nettokostnad/elev (kr)	92 676	116 701
Antal elever SFI (st)	58	70
Nettokostnad/elev (kr)	45 361	45 390
Ant elever Uppdr.utb (st)	34	54
Nettokostnad/elev (kr)	25 324	19 561
Antal elever Yrk.högsk (st)	14	18
Nettokostnad/elev (kr)	125 894	66 561

Ekonomiskt resultat

Årets utfall för barn- och utbildningsnämndens driftbudget är ett överskott om 1,9 mnkr vilket motsvarar 0,4%.

Nämndverksamheten redovisar ett överskott om 0,2 mnkr vilket beror på lägre kostnad än budgeterat för ersättningar till nämndledamöterna. Även Kulturskoleverksamheten visar ett överskott om 0,2 mnkr vilket beror på personalomsättningar under året.

Verksamheten barnomsorg omfattar öppen förskola, förskola, dagbarnvårdare/pedagogisk omsorg samt fritidshem. Verksamheten visat totalt ett underskott om 3,7 mnkr (-2,8%). Underskottet beror på mer kostnader än budgeterat för köp av extern verksamhet, framförallt köp av extern pedagogisk omsorg, samt underskott i egen verksamhet.

Grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass visar en budget i stort sett i balans, + 0,3 mnkr (+0,2%). Grundskoleverksamheten visar ett underskott om 0,2 mnkr (-3,4%) vilket huvudsakligen beror på mer kostnader än budgeterat för skolskjuts.

Gymnasieskoleverksamheten visar ett överskott om 1,2 mnkr (+1,2%) vilket i sin helhet beror på överskott från egen verksamhet. Den egna gymnasieskolan har under

Kommunens verksamhet

året tagit emot ett stort antal nyanlända och rekryterat bidrag från Migrationsverket för dessa. Det har dock tagit tid att bygga upp en fungerande organisation för dessa elever, inte minst har det varit svårt att rekrytera, varför skolan inte hunnit använda hela bidraget 2016.

Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola utan köper detta av annan kommun eller friskolor. Verksamheten visar ett överskott om 0,2 mnkr (2,5%) vilket helt beror på enskilda individers behov och val av program.

Vuxenutbildningen visar ett underskott om 1,5 mnkr (-11,0%). Behoven inom delverksamheterna har ökat, framförallt inom sårux, svenska för Invandrare och komvux på gymnasienivå..

Posten övrigt inom barn- och utbildningsnämnden består av nämndövergripande administration (bl a kostnad för BOU-kontoret) och korttidstillsyn (kostnad för tillsyn av barn och ungdomar över 12 år inom särskolans personkrets). Sammantaget visar denna post ett överskott om 5,1 mnkr vilket beror på personalomsättningar inom BOU-kontoret och skolledningen samt ej nyttjad reserv inom BOU-kontoret.

Barn- och utbildningsnämnden har arbetat med en investeringsbudget om 5,7 mnkr 2016 och 5,1 mnkr har utnyttjats. De största projekten har varit skolmöbler till Kristinelundsskolan i Östhammar och Olandsskolan i Alunda, utemiljö vid Edsskolan i Östhammar, skolmöbler till Bruksgymnasiet i Gimo, inventarier till förskolan Diamanten i Gimo samt satsningen på ett kraft-, värme- och ventilationslaboratorium (KVV-labb) inom Vuxenutbildningen i Bruksgymnasiets lokaler i Gimo.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Implementering av skolplanen samt skriva skolutvecklingsplaner i varje verksamhet. En handlingsplan för att stärka kvalitén i utbildningen för nyanlända elever ska tas fram. Arbeta för att minska förekomsten av miljögifter i barns vardag. Även en kartläggning för giftfri skola ska påbörjas.

Måluppfyllelsen måste öka på grundskola och gymnasiet. Värdegrundsarbetet måste intensifieras och vara ständigt pågående. Andelen elever som upplever studiero så de kan utföra sina studier, måste öka, i synnerhet i åk 7-9. Ledarskapet i klassrummet måste förstärkas så att eleverna känner delaktighet samt engagemang och får därmed en högre motivation till studier. Det kompensatoriska uppdraget måste förstärkas i alla verksamheter. Elevers hälsa och mående måste förbättras. Genusperspektivet måste finnas med i planering av undervisningen.

Under 2017/2018 startar Läslyftet en satsning för kollegialt lärande för utveckling av elevers läsande och skrivande.

Ett strategiskt arbete för att göra Östhammars kommun till en attraktiv lärarkommun ska påbörjas, för att lättare kunna rekrytera personal till verksamheten. Ett forskningsprojekt ska genomföras tillsammans med Uppsala Universitet om ledarskap i klassrummet och ska pågå till 2020. Parallellt med detta projekt kommer rektorer och förskolechefer pedagogiska ledarskap att utvecklas.

Planera för att ta hand om teknikprogrammet på Bruksgymnasiet 2018, om inriktningsbeslutet från FKA fullföljs.

Färre elever läser grundläggande och gymnasiala kurser på vuxenutbildningen. Om man styr om dessa kurser till enbart distanskurser så skulle utrymme kunna finnas att utveckla yrkesutbildningar t.ex kock och elektriker. En utmaning blir att ta hand om YH utbildningen, om vi får någon av de sökta utbildningarna. Ytterligare en utmaning blir att marknadsföra KVV- labbet.

Socialnämnden

Årets viktiga händelser

Året har präglats av snabba kast inom en mängd områden. Inom området ensamkommande barn har vi gått från ett starkt inflöde av barn till fullständig stiltje för att sedan i slutet av året drivas av ett starkt fokus på hemtagande av barnen till den egna kommunen. Ekonomiskt planerades för ett mindre ekonomiskt underskott. När året är slut kan socialnämnden redovisa ett omfattande överskott. Vårdefterfrågan från de äldre har de senaste åren varit relativt konstant. Men under 2016 har en kraftig efterfråganökning kunnat identifieras. Det är främst äldre med demensliknande symtom och behovet av hemtjänst som har ökat. Bostadssituationen för målgruppen inom nämndens ansvarsområde har gått från acceptabel till svår eller bitvis mycket svår. Året har präglats av fortsatt hög personalomsättning. Socialnämnden kan konstatera att utmaningarna under året har varit många och omfattande.

Implementering av nytt verksamhetssystem har påbörjats. Projektering och uppstart av Östhammar direkt. Påbörjat planering gällande övertagandet av Daglig verksamhet. Påbörjat arbetet med blockförhyrning, vilket innebär ett övertagande från Östhammarshem av ansvar för kontrakts- och fakturahantering gällande lägenheter i Särskilt boende. Processen fortsätter under 2017 och beräknas vara klar till halvårsskiftet. Utformat plan för systematiskt arbetsmiljöarbete och plan för personalförskörning och personalstrategi.

En verksamhetschefstjänst HVB för ensamkommande barn började sin anställning i maj. Syftet är att samordna arbetet på våra interna boenden samt utveckla boendekedjor med mål att få ut ungdomar i eget boende. Tjänsten är även tänkt att ha en strategisk funktion i utvecklingen av arbetet med målgruppen.

Volymen av ensamkommande barn har minskat. Under året kom signaler om kraftigt sänkta ersättningar inom området inför kommande år. Planering för att möta de sänkta ersättningarna har påbörjats under året. Bland annat planeras det för att öppna fler platser i egen regi och att ta hem barn som placerats externt.

Trenden med en hög personalomsättning håller i sig, och det är fortsatt svårt att rekrytera socionomer. Vi har under året infört utredningsadministratörer som ett al-

ternativ. Denna yrkesgrupp kan avlasta socionomerna så att de kan fokusera på områden som kräver socionomkompetens. Inom ramen för socialstyrelsens medel för förstärkt bemanning inom socialtjänsten har förstärkning skett med en samordnare på ensamkommande barn utredare. En biträdande enhetschef barn och unga har rekryterats. Internkontrollen har visat på kvalitetsbrister i verksamheten som det behöver arbetas med. Kvaliteten har dock utvecklats i rätt riktning under året.

Boendestödet utbildar sig inom Voss (vård- och stöd samordning) för att ge brukarna möjlighet att bättre kunna styra över sin rehabilitering. Satsning på 12 stegs-öppenvård och anhörigstöd inom vuxen missbruk. Utökning av personal på utredning ensamkommande och socialpsykiatri för att möta ökad arbetsbörda. Försörjningsstödet har fokuserat på långvariga ärenden och på ungdomar.

I jämförelse med andra kommuner har Individ- och familjeomsorgen låga kostnader och hög kvalitet på verksamheten.

Fler beslut har tagits enligt LSS (lag om stöd och service), vilket kommer att påverka planeringen för denna målgrupp.

Inom vård och omsorg har fler heltidstjänster skapats och sysselsättningsgrader har ökats. Validerings- och kompletteringsutbildningar till undersköterska inom vård och omsorg har fortsatt även detta år. Det långsiktiga arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet pågår, vilket också kommer att följas upp under 2017. Utifrån förändring av behov har ytterligare demensplatser tillskapats genom konvertering av omvårdnadsplatser vid Olandsgården. Samtliga trygghetslarm i ordinärt boende har digitaliserats under året.

En genomlysning av biståndshandläggning genomfördes 2015. Därefter har åtgärder vidtagits för att tydliggöra biståndshandläggares uppdrag, organisation och ledningsstöd i vardagen. En utveckling har skett mot en mer strukturerad kommunikation mellan biståndshandläggare och utförare.

Kommunstyrelsen har gett socialnämnden i uppdrag att ta fram ny Äldreplan. Socialnämnden har bjudit in och genomfört fem medborgardialoger.

Resultaträkning

mnkr	2014	2015	2016
Inträkt	157,8	187,8	258,1
Kostnader	-518,9	-578,5	-639,5
varav personalkostn	-299,7	-319,6	-341,8
varav lokalkostn	-40,7	-49,9	-46,3
Nettokostnader	-361,1	-390,7	-381,5
Budget	-378,4	-394,7	-404,7
Årets resultat	17,4	4,0	23,2

Verksamhetsområde

mnkr	Årsbudget	Utfall	Avvikelse
Nämnd	-1,2	-1,0	0,2
Tillståndsprövning	0,0	0,0	0,0
Gem socialkontor	-17,7	1,2	18,9
Vård o oms. enl SOL	-338,1	-336,0	2,1
Individ o fam.omsorg	-47,7	-45,6	2,1
Summa	-404,7	-381,5	23,2
Nettoinvesteringar	10,3	6,1	4,2

Kommunens verksamhet

Prestationer och kvalitet

Kostnaderna för individ- och familjeomsorgens verksamhetsområden är låga i förhållande till andra kommuner. Även kvalitetsaspekterna ligger bra enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser.

Kostnaderna för försörjningsstöd har varit låga men en viss ökning har skett under senare delen av året. Arbetslösheten ligger på ca 2% vilket är historiskt lågt.

Antalet dygn i hvb för missbruksplaceringar har ökat. En satsning på förebyggande och uppsökande arbete görs under 2017 för att försöka stoppa trenden av ökade placeringar.

Andelen ärenden i socialpsykiatri har under året ökat. Boendestödet är mer belastat.

Inför förvaltningens övergång till nytt system för ärendehantering har processer och rutiner fastställts. Nya riktlinjer för myndighetsutövning fastställdes i juni.

Utifrån nämndens interna kontrollplan, har analys och uppföljningar genomförts inom verksamheterna.

Under året har en fortsatt satsning på mötesplatser, kultur i vården och social innehåll skett. En sammanställning över arbetet har lämnats till socialnämnden. En ny tjänst som socialt ansvarig samordnare har inrättats. Kultur- och fritidsförvaltningen och Socialförvaltningen har samverkat för att bättre möta medborgarnas behov samt för att öka kvalitén på det arbete som utförs.

Personalstatistik

Vid årets utgång är 709 personer tillsvidareanställda vid förvaltningen. Utöver det tillkommer ett antal personer med vikariat och uppdragsanställning. 222 440 timmar motsvarande 123 årsarbetare utförs av timvikarier. Av dessa utförs ca 30 000 timmar inom avlösarservice, anhörgivård, ledsagaruppdrag samt inom personlig assistans. Medelåldern bland personalen är 45,6 år och andelen kvinnor är 92%. Pensionsavgångar under året uppgår till 20. Under året har 24 medarbetare avslutat sin kompletteringsutbildning till undersköterska.

Antal personer med beslut under året

	2014	2015	2016
Antal färdtjänst innehavare	858	837	844
Hjälp i hemmet ordinärt	574	576	613
LSS-beslut	183	176	175
Särskilt boende	322	315	332
Gruppboend Lss	47	47	47

Beslutade timmar

Hjälp i hemmet *	111 764	114 591	145 655
LSS (pers.ass, ledsagning och avlösning)	21 647	20 650	26 806

* 2016 avses även Ledsagning och avlösning enl SOL

Missbruksvård/Socialpsyk

Vård dygn hvb vuxna	2 022	2 435	2 854
Snittkostnad/dygn kr	1 800	1 779	1 647

Antal personer med beslut under året

	2014	2015	2016
Barn och ungdom			
Antal dygn i familjehem	8 236	11 838	8 568
Bruttokostn dygn fam.hem kr	978	966	932
Antal dygn i HVB-hem	1 547	249	1 093
Bruttokostnad kr/dygn HVB	2 674	3 369	2 199
Ekonomiskt bistånd			
Antal hushåll	260	218	Går
Utbetalt/hushåll snitt, kr	6 890	5 964	ej att
Genomsnittlig bidr.tid, mån	5,5	5,3	beräkna

Ekonomiskt resultat

Driftbudget

Socialnämnden redovisar för 2016 ett överskott på 23,2 mnkr.

Gemensamma kostnader visar underskott med 0,2 mnkr beroende på ej budgeterade kostnader för utbytesdatorer.

Vård och omsorgsinsatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- o Sjukvårdslagen (HSL) redovisar ett nettoöverskott med 7,0 mnkr varav:

- Underskott: 2,4 mnkr bl a beroende på tjänsteköp av hyrsköterskor, 8,0 mnkr Hemtjänst egen regi och 2,9 mnkr Särskilt boende egen regi.
- Överskott: 2,7 mnkr beroende på ej utnyttjade korttidsplatser, 2,5 mnkr köpta platser Särskilt boende och ofördelade medel 7,9 mnkr.
- Överskott: 0,4 mnkr gällande kapitalkostnader och 6,1 lokalkostnader vilket till största delen beror på att äldreboendet Solgårdens lokaler under året finansierats av andra verksamheter.
- Överskott 1,0 mnkr gällande verksamheterna boendestöd och social psykiatri.

Verksamhet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialförsäkringsbalken (SFB) redovisar nettounderskott 5,5 mnkr vilket till största delen beror på förväntade återbetalningskrav gällande för mycket utbetald assistansersättning från Försäkringskassan

Missbrukarvård för vuxna redovisar underskott med 1,0 mnkr vilket beror på högre kostnader än budgeterat och förväntat gällande HVB-placeringar och kontaktstöd.

Barn- och ungdomsvård visar underskott på ca 0,5 mnkr till största delen beroende på att kostnader för kontaktstöd varit högre än budgeterat.

Försörjningsstöd visar överskott med 2,5 mnkr bl a beroende på god konjunktur och strukturerat arbete. Kostnader ligger i nivå med 2015 men en viss ökning i slutet av året kan tyda på en kostnadsökning 2017.

Familjerätt och familjerådgivning visar överskott om 1,2 mnkr beroende på att verksamheten under året gått med vakanser.

Verksamhet gällande ensamkommande flyktingbarn visar överskott 19,1 mnkr varav 6,4 mnkr gäller ej uppstar-

tat boende, 2,4 mnkr gäller ej budgeterad Ludvikamoms för 2016. Ej uppbokad ersättning för faktiska kostnader utöver avtal för 2015 ca 4,7 mnkr. Resterande ca 5,0 mnkr beror på återsökta faktiska kostnader utöver avtal gällande 2016, Prognoser visar med stor säkerhet att intäktsöverskott i motsvarande nivå inte kommer att uppstå 2017 p g a att staten aviserat stora sänkningar av ersättningsnivåerna fr o m 20170701.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten visar överskott med 4,2 mnkr vilket främst beror på outnyttjade medel gällande implementering av nytt verksamhetssystem.

Årets verksamhet i ett framtidsperspektiv

Regionförbundet och dess Fou verksamhet övergår i landstingets regi i Region Uppsala. Vad detta kommer att innebära i praktiken är idag oklart.

Arbetet med att färdigställa kvalitetsledningssystemet kommer att pågå under året. Ett stort arbete är att anpassa processerna till det nya verksamhetssystemet Pulsen Combine.

Lagförslag om att göra barnkonventionen till lag finns. Detta torde inte medföra några större skillnader då den beaktas redan idag.

Förslag på ny lag gällande vård av ung, LvU, har tagits fram. Vilka förändringar denna lag innebär är svåra att sätta om. Vid ny lagstiftning behöver ny praxis arbetas fram. Ett syfte med den nya lagen är att stärka barnperspektivet.

Betalningsansvarslagen som skulle införas under 2017 har skjutits upp till 2018. Det kommer att bli ännu viktigare att samplanera med landstinget inför utskrivning från sjukhus då tiden för utskrivning förkortas.

Arbetslösheten förutspås bli fortsatt låg vilket i normalfallet innebär att kostnaderna för individ- och familjeomsorg blir förhållandevis låga, framförallt för försörjningsstöd. En konjunkturförsämring kan innebära ökade kostnader. Inom socialpsykiatrin ses dock ett ökat behov med ökade volymer, vilket kan innebära behov av framtida resursförstärkningar.

Mottagandet av ensamkommande barn förutspås att fortsätta vara på en låg nivå. Denna prognos är dock väldigt osäker. Konflikthärdar i världen, politiska ställningstaganden och ändringar av lagstiftning kan göra att läget förändras snabbt.

Arbetet mot att bli en attraktiv arbetsgivare och att skapa det goda arbetet fortsätter. Förhoppningen är att personalomsättningen ska minska och att nya medarbetare med adekvat utbildning ska kunna rekryteras vid behov. Tillsammans med personalen arbetas en personalstrategi fram där syftet är att bli en ännu attraktivare arbetsgivare.

Satsning på stärkt grundbemanning inom vård och omsorg kommer att ytterligare förbättra möjlighet till kontinuitet för den enskilde brukaren, samt ökar möjlighet till rekrytering av personal med hög kompetens. Även satsning på möjlighet till kompetensutveckling och karriärvägar inom verksamheten kommer att fortsätta för att möta kommande behov.

Det nya verksamhetssystemet som byggs upp inom förvaltningen ökar möjligheten till mer rättsäker hantering av ärenden och verkställighet av fattade beslut. Verksamheten kommer också att ha ett större fokus på målformuleringar och beställningar av insatser, i och med införandet av IBIC (individens behov i centrum). Även utveckling av system som stödjer ledning av vård och omsorg kan möjliggöra att personella resurser som används till administration kan minskas.

En fortsatt satsning på mötesplatser, kultur i vården och det sociala innehållet kommer att ske utifrån socialnämndens fastställda värdegrund.

Socialnämnden kommer att utveckla möjlighet till digitala trygghetslösningar inom ordinärt och särskilt boende, samt även utbyggnad av välfärdsteknik i samarbete med region Uppsala.

För att möta det ökande behovet av vård och omsorg för den äldre befolkningen, satsar nämnden på aktiv rehabilitering i hemmet, fortsatt utveckling av stöd till anhöriga som vårdar närstående i hemmet, och kompetensutveckling för vårdpersonalen. Verksamheterna inom förvaltningen behöver fördjupa samarbetet för att kunna ge tidiga insatser och stöd för att minska psykisk ohälsa.

Nämnden planerar att ge informationsinsatser om olika alternativ till hur behovet av service kan tillgodoses.

Förändringar i betalningsansvarslagen innebär att sjukhusens utskrivningstider förändras från 5 arbetsdagar till 3 kalenderdagar. Detta medför ett ökat krav på tidigare utskrivningsplanering och samarbete med primärvård och slutenvård. Nämnd och förvaltning behöver stärka samarbetet med region Uppsala för att gemensamt kunna möta det ökade behovet av stöd till personer med demensdiagnos. Behov finns också av gemensam tolkning av överenskommelser och tydliggörande av huvudmännens ansvar gällande främst rehabilitering/hjälpmiddel, och stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning.

Förändringar inom landstingets organisation till Region Uppsala kan komma att förändra kommunens arbetssätt och organisering.

Bolagen i den sammanställda redovisningen

Bolagen i den sammanställda redovisningen

Hargs Hamn AB

Ordförande: Jacob Spangenberg

VD: Curt Nilsson

Verksamhetsområde

Bolaget är dotterbolag till Östhammars kommun som äger 78% av kapital och röster. Övriga aktier ägs av Hargs Bruk AB och Mellansvenska Logistiktransporter (MLT) med vardera 11%.

Bolagets ska äga och förvalta fastigheter, bedriva hamnrörelse samt därmed förenlig verksamhet.

Hargs Hamn ska tillhandahålla konkurrenskraftiga och flexibla logistik tjänster för lastning, lossning och lagring av bulk gods, Ro-Ro gods och hantering av godstyper som inte innefattas i övriga nämnda godsslag och som förekommer enstaka gånger, projektlaster samt ha en tydlig totalprismodell gentemot sina kunder.

Årets viktiga händelser

Under år 2016 skeppades 323 000 ton gods över hamnen jämfört med 622 000 ton under 2015, den genom-

snittliga fartygslasten minskade från 5 579 till 2 505 ton. Det totala antalet anlöp under året ökade till 129 jämfört med 108 anlöp under år 2015. Ingen malmexport skedde 2016 jämfört med 2015 då 358 000 ton malm exporterades. Under 2016 har 15 fartyg med husmoduler anlöpt hamnen jämfört ned 2 anlöp 2015.

Investeringar

Under de närmaste åren kommer fortsatt utbyggnad av lagerkapacitet och infrastruktur att ske.

Ekonomiskt resultat

Omsättningen under året sjönk till 38,8 mnkr. 2015 var omsättningen 43,8 mnkr. Bolaget redovisar ett resultat efter finansiella poster på -5,9 mnkr efter bokslutsdispositioner redovisas ett nollresultat vilket är detsamma som 2015.

Personal

Under året har bolaget haft 6 anställda, varav 2 kvinnor..

Dannemora gruvfastighet

Årets viktiga händelser

Bolaget har inte bedrivit någon verksamhet under 2016. Däremot fick bolaget tillbaka 5,5 mnkr från konkursboet efter Dannemora mineral. Bolaget har därefter skrivit ner den kvarstående fordran på Dannemora mineral till 0 kr.

Stiftelsen Östhammarshem

Ordförande: Örjan Mattsson

VD: Anders Erixon

Verksamhetsområde

Stiftelsen Östhammarshem har enligt sina stadgar till uppgift att förvärva fastigheter för att därpå uppföra och förvalta bostadshus med tillhörande affärlägenheter och kollektiva anordningar.

Årets viktiga händelser

Etapp III av de omfattande energispar- och upprustningsåtgärderna i bostadsområdet Ulriksberg slutfördes och togs i bruk inför eldningssäsongen i oktober månad. Trygghetsboendet i Alunda invigdes hösten 2015 och de 8 lägenheterna var inflyttade till årsskiftet. Upprustning och förnyelse av kvarteret Fjället i Öregrund färdigställdes.

Ekonomiskt resultat

Årets omsättning har ökat med 6,7 mnkr till 154,4 mnkr inkl hyresbortfall. Antalet outhyrda objekt har medfört ett hyresbortfall på totalt - 3,8 mnkr

Det redovisade resultatet uppgår till 20,1 mnkr en försämring från förra årets resultat om 27,4 mnkr. I årets resultat ingår en skattekostnad på 10,0 mnkr förra året belastades inte resultatet med någon skattekostnad.

Balansomslutningen har ökat till 706,7 mnkr. 2014 var den 661,6 mnkr.

Hållbarhetsboks slut

Strategisk inriktning för ekologiskt hållbar utveckling

Kommunfullmäktige har prioriterat målet att Östhammars kommun ska ha en minskad miljöpåverkan. Detta arbetar vi för inom ett stort antal områden. För att tydliggöra prioriteringar har vi under året beslutat om 4 fokusområden som är särskilt viktiga att arbeta inom. Dessa är Vatten, Natur, Klimat & energi samt Giftfri miljö. Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal styrtalet som nu alla förvaltningar arbetar för att nå.

Utöver mål och styrtalet har kommunen beslutat att uppdatera sin miljöpolicy. Under 2016 beslutade Kommunfullmäktige om att anta en Policy för hållbar utveckling, där den ekologiska delen finns beskriven och tydliggjord. Under 2017 kommer policyn kompletteras med delar inom den sociala hållbara utvecklingen.

Friskare vatten

Ett av kommunfullmäktiges prioriterade mål är friskare vatten. Det ska bland annat ske genom att minska utsläpp av övergödande ämnen och åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar, vattendrag och kustvatten. Vi har under 2016 fortsatt arbetet med att förbättra rutinerna vid detaljplanering och förhandsbesked, för att i tidiga skeden värdera användningen av och påverkan på vattnet. Om vattenkvalitetsfrågan kommer in i tidigare skeden får vi detaljplaner med högre kvalitet och den efterkommande processen kan effektiviseras för exploitören.

Dricksvatten och spillvatten Vatten är en viktig del för den strategiska planeringen, i form av vattentillgång/drucksvatten som tillväxtfaktor, behovet av genomtänkta vatten- och avloppslösningar och inte minst vatten som en viktig kvalitet för boende och besökare. Vi har som mål att en större andel av befolkningen ska kunna ansluta sig till kommunens allmänna spillvattenförande ledningsnät. Under 2016 var 68% anslutna och vi har som mål att 2018 ska vi ha ökat till 71%. Vi har också mål att inrätta och uppdatera skyddsområden för våra kommunala vattentäkter. Idag har 58% av vattentäkterna beslutade skyddsområden och vi har som mål att samtliga områden ska ha ett beslutat skydd. Skyddsföreskrifterna ska uppdateras för de som har föreskrifter äldre än 1980. Idag ligger siffran på 20% men ska upp till 100%. Arbeta pågår med dessa viktiga framtidsfrågor.

Minskad övergödning

En av kommunens stora utmaningar inom vattenområdet är övergödning. Både sjöar och kustområdet har näringshalter långt över värdena för att bedömas ha god status enligt vattendirektivet. Det framgår i de åtgärdsplaner som tagits fram av Vattenmyndigheten. Ett område där övergödningen är särskilt påtaglig är Östhammarsfjärden och Granfjärden. Under 2016 har våtmarken vid Karö varit i drift och vi närmar oss målet på att minska kvävehalterna i utgående vatten med 50%. En annan

källa till utsläpp av näringsämnen är enskilda avlopp. Under året har vi inventerat ett stort antal avlopp och vi arbetar för att öka andelen av nya avloppstillstånd med vattentoalett som har kretsloppslösning. Under 2016 var denna andel 41 % och vi har en bit kvar till målet på 75%. Vi samarbetar med LRF och en enskild lantbrukare i ett projekt för att kunna återföra slam från slutna tankar till åkermark och under 2016 har alla förberedelser gjort så att anläggningen ska kunna börja byggas under 2017.

Samarbeten med andra

Östhammars kommun är aktiv i nätverk och medlemskap i flera förbund och organisationer som rör vattenfrågor. Den största samarbetsparten är Upplandsstiftelsen. De arbetar med konkreta åtgärder i sötvatten som gynnar kustfiskbestånden av abborre och gädda och kartlägger naturvärden i grunda vikar, så att vi ska ha ett bättre underlag för planering längs kusten. Genom medlemskap i Svealands Kustvattenvårdsförbund får kommunen tillgång till gemensamma mätningar av vattenkvalitet, och genom att delta i Uppsala läns vattenvårdsgrupp samarbetar vi med länets övriga kommuner, universiteten och nationella myndigheter.

Natur för människor, växter och djur

Östhammars kommun arbetar på flera sätt med naturvårdsfrågor. En viktig del i arbetet är att inventera och ta hänsyn till naturvärden i detaljplanering och förhandsbesked. Inför detaljplaner kartläggs nu naturvärden tidigt, dels för att ge möjlighet att skydda värdefulla miljöer, dels för att underlätta och effektivisera den fortsatta planeringsprocessen för exploitören.

Grönstruktur i planeringen

Natur och grönstruktur är ur flera perspektiv en viktig del för den strategiska planeringen, både i form av biologiska värden men också i form av sociala och rekreativa värden för både boende och besökare. Kommunen har under 2016 påbörjat ett samarbete med Upplandsstiftelsen för att ta fram ett grönstrukturprogram, med första fokus på de större tätorterna i kommunen. I programmet kommer både tas hänsyn till biologiska värden i form av växter, djur och naturmiljöer, men också vattenhållande värden, rekreationsvärden och andra ekosystemtjänster. Vi kommer också fokusera på områden som skola och förskola använder i sin undervisning och för lek. Miljömålet som kommunen beslutat är att till 2018 ska fem sådana områden ha en skötselplan som är anpassad till skolans och förskolans användning.

Tillgängliggörande av natur

Östhammars kommun samarbetar med lokala föreningar och Upplandsstiftelsen i både naturvårds- och friluftslivsfrågor. Under 2016 har flera projekt drivits via lokala naturvårdsmedel (LONA). På Gräsö är det ett samarbete med Gräsöfonden och Upplandsstiftelsen för att producera en utställning som beskriver natur- och kulturvärden på Gräsö. Kommunen har också ett LONA-projekt tillsammans med Ekeby bygdegårdsförening och Upp-

Hållbarhetsbokslut

landsstiftelsen för att utveckla området kring Vällen och öka tillgängligheten i området. Vi har också tillsammans med Upplandsstiftelsen skapat ett Smultronställe ute på Krutudden i Östhammar. Ett av kommunfullmäktiges miljömål är att 10 naturområden ska iordningställas/få ökade kvaliteter fram till 2018 och vi är på god väg inom detta mål.

Klimat och energi

Klimat och energi

Kommunens energi- och klimatarbete syftar till att minska vår organisations utsläpp av klimatpåverkande gaser genom att minska och effektivisera vår energianvändning samt genom att styra om mot förnybara energikällor. Kommunen arbetar även utåtriktat mot företag, organisationen och privatpersoner i samma syfte.

Lokaler och fastigheter

Östhammars kommun har en målsättning att till år 2018 använda 20 % mindre energi i vårt lokalbestånd jämfört med 2014 och tekniska förvaltningen arbetar efter en handlingsplan som tagits fram över prioriterade energibesparande åtgärder. Under 2016 har arbetet fortsatt med driftoptimeringar inom ventilation och uppvärmning samt energieffektiviseringar för uppvärmning och tappning av varmvatten. Mellan år 2010 och 2014 har vi genom energibesparingsåtgärder minskat energianvändningen i våra lokaler med ca: 20 %. Värdena för 2015 och 2016 är något högre än för 2014 och tekniska förvaltningen bedömer det ej sannolikt att man når målsättningen ytterligare 20 % minskning till 2018.

Ett ny pelletseldad närvärmeanläggning har under året färdigställts i Östhammar. Anläggningen försörjer nu kommunhuset, SKB:s lokaler och ett antal fastigheter i centrala Östhammar samt det nya vård- och omsorgsboendet. Renoveringen av kommunhuset har avslutats vilket även innebär energieffektiviseringsåtgärder som fönsterbyte, ny ventilation med värmeåtervinning samt att en konvertering från uppvärmning med elradiatorer till bibränslevärmda vattenradiatorer. Sedan flera år tillbaka är all el som kommunen köper in för vår verksamhet utslutande Bra Miljöval-märkt el.

Under 2016 har nya miljömål antagits där bl.a. en målsättning om solcellsinstallationer på kommunägda fastigheter tagits. Idag har vi en installerad effekt på 11 kW och målsättningen är 80 kW till 2018.

Transporter

Uppföljningen av nyckeltalet för CO₂-utsläpp från tjänsteresor med bil visar att utsläppen ökat något från vår egen bilpark, från 426 ton per år till 431 ton per år. Detta var enligt förväntan pga att tidigare upphandlade fordon med relativt höga CO₂-utsläpp fortfarande är i drift. Under 2016 har en stor upphandling av fordon genomförts där kommunen har tagit ett beslut om en omfattande satsning på elbilar och laddhybrider framöver, i syfte att bryta de fossila bränslenas dominans och bryta trenden med svagt ökande utsläpp istället för minskade. I ett

första skede byts ca: 30 av kommunens 120 fordon ut mot elbilar och laddhybrider, med ambitionen att byta ut samtliga fossilbränsleddrivna bilar när marknaden kan erbjuda fungerande alternativ.

Användningen av egen bil i tjänsten behöver fortsätta minska. Den positiva trenden med minskad användning, från 57 700 mil per år 2012 till 39 600 mil 2015 har brutits, då 40 600 mil registrerats för 2016. För att nå KF:s målsättning om 20% minskning av växthusgasutsläppen till 2018 med 2014 som basvärde, krävs förutom satsningen som görs på elfordon att vi 2017 har ytterligare fokus på att ersätta tjänsteresor med bil med kollektiva färdmedel. En resepolicy, som tydligt visar denna önskade riktning tas fram under 2017.

Vad gäller möjligheter för allmänhet och företag i Östhammars kommun att ställa om till elfordon för minskade CO₂-utsläpp, har vi 2016 tillsammans med SKB beviljats stöd ur de statliga Klimatklivspengarna för att bygga offentliga snabbaddningsstationer i Östhammar och Öregrund. Dessa kommer också att kunna bidra till en smidigare övergång till elbilar i vår kommunala fordonspark.

Utåtriktad verksamhet

Den 19 mars hölls den världsomspännande klimatmanifestationen Earth Hour. Östhammars kommun stödde manifestationen på olika sätt även 2016, bl.a. genom en tävling där i år 20 klasser och förskoleavdelningar i kommunen deltog med olika aktiviteter. Klasserna arbetade bl.a. med WWF:s material och funderade kring hur man kan göra för att minska energianvändningen och utsläppen av klimatpåverkande gaser. Klasserna som engagerade sig deltog i utlottningen av 10 priser á 1000 kr att användas på valfritt sätt av klassen. Under Earth Hour-veckan bjöds även i år ca: 150 elever på teaterföreläsning med energi- och klimattema.

Under året har Östhammars kommun ordnat en solcellsmässa i Storbrunn med stort deltagarantal av såväl utställare som besökare. Syftet är att få till fler investeringar i solcellsanläggningar i kommunen och både företag och allmänhet var målgrupp. Positivt är att vi under året fått ett lokalt företag som varit med på träffarna att satsa på att bli leverantör av solcellsprodukter.

Under året har en elbilsturné ordnats tillsammans med tre andra uppländska kommuners energi- och klimatrådgivare, där vi i samverkan med återförsäljare av elfordon gett företag och privatpersoner möjlighet att se och provköra elfordon från flera leverantörer. Man gavs också tillfälle att höra om våra erfarenheter av kommunens två egna elbilar, men även ta del av hur privata elbilsförrare upplever att dessa fordon fungerar i dagligt bruk.

Giftfri miljö

Ekologiska livsmedel och mer närproducerat

Ett av de miljömål KF beslutat om är att vi ska öka andelen ekologiska livsmedel inom kommunal verksamhet till 25%. Under 2016 var 24% av kommunens upphand-

lade livsmedel ekologiska, så vi har lyckats bra att hitta leverantörer. Kommunen arbetar också med att ge större möjligheter för lokala livsmedels-producenter att lägga anbud till kommunens upphandling av livsmedel. En av nycklarna till att fler leverantörer ska kunna lämna anbud har visat sig vara en lokal distributionscentral. Målet är att verksamheten ska bidra till att fler företag ges möjlighet att lämna anbud på kommunens upphandlingar, att antalet transporter och dess miljöpåverkan minskar och att trafiksäkerheten kring verk-samhetslokaler höjs.

Giftfri förskola

Ett annat mål för att minska riskerna med kemikalier, är att vi påbörjat en inventering i alla kommunens förskola enligt metodiken Giftfri förskola. Genom åtgärder utifrån inventeringen som utbyte av vissa produkter, säkrade material vid renovering och nybyggnation med mer, vill vi minska riskerna för våra barn att utsättas för onödiga kemikalier i sin vardag på förskolan. Kommunfullmäktige har också satt upp mål att motsvarande inventering ska påbörjas i skolor.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestringar, är anpassningsbart och förändringsbenäget (resilient). (SKL/Folkhälsomyndigheten)

I rapporteringen kring social hållbarhet i Östhammars kommun har vi valt att utgå från rubrikerna Folkhälsa och välfärd, Jämställdhet, Delaktighet och inflytande, Lokal ungdomspolitik, Integration, Arbetsmarknad och Trygghet. Samtliga förvaltningar har erbjudits delaktighet i rapporteringen som sammanställts vid Strategienheten

Folkhälsa och välfärd

Ett mått som ger en bild av befolkningens hälsotillstånd är sjukpenningtalet, dvs hur många dagar en person varit borta från sitt arbete på grund av sjukdom. Resultatrapporten från KIK (Kommunens kvalitet i korthet) visar att kommunens invånare har ett genomsnittligt sjukpenningtal om 10,7 dagar mot riksmedelvärdet 11,7. Uppdelat på kön: kvinnor 13,2 dagar (15,4) respektive män 8,4 dagar (8,2). Siffror inom parentes är genomsnitt för riket. Försämrade siffror (se nedan), kring andelen unga som mår bra, kan konstateras i länet som helhet, men Östhammars siffror ligger under länet, framför allt i åk 9. Detta är en ögonblicksbild som bör kompletteras med den löpande bild vi har av våra ungdomars mående när vi möter dem i våra respektive verksamheter.

Riksorganisationen Reacta har ett treårigt projekt på

Bruksgymnasiet: Unga makt och Hälsa. Syftet med projektet är att främja och öka ungas självupplevda fysiska, sociala och mentala hälsa. Det handlar om att unga själva tar makten över sin egen hälsa genom att tillsammans med andra unga bilda en förening, ett Hälsoråd. Ett hälsoråd är knutet till skolan och personal från elevhälsan eller lärare fungerar som stödpersoner. Under läsåret har sju hälsoråd startats på Bruksgymnasiet, med elever från olika program. Bland annat har de startat pratgrupper där de pratar om positiv hälsa, spelar fotboll på fritiden eller ordnar hälsofrämjande aktiviteter på skolan på fredagar.

En satsning har genomförts för att förbättra hälsan för kommunens invånare genom information om mat, motion och medicin vid kommunens mötesplatser för äldre. En kampanj har genomförts med stöd från Socialstyrelsen för att bl a förhindra fallolyckor i gruppen äldre. Broschyrer, fickfolder samt tips om filmer lämnades ut. Satsning på förebyggande hembesök och information har också bidragit till ökad trygghet för äldre personer som bor i eget hem Även aktiviteter kring mötesplatser och stöd till anhöriga som vårdar närstående har pågått under året, i samverkan och dialog mellan Kultur-och fritidsnämnd och Socialnämnd, för att bättre möta invånarnas behov.

Den upplevda kvaliteten av hemtjänst och vård på äldreboende har försämrats det senaste året. Det är framförallt män som tycker att kvaliteten har försämrats. Men även bland kvinnorna fortsätter den negativa utvecklingen. Även om det relativa värdet är godtagbart bör en fördjupad analys genomföras för att undersöka orsakerna till denna utveckling. Färre män (68%) än kvinnor (87%) är ganska/mycket nöjda med sitt särskilda boende. För hemtjänster är bilden liknande då 89% av männen är ganska/mycket nöjda mot kvinnornas 93%.

Validering och kompletterande utbildningar till undersköterskor inom vård och omsorg har genomförts för att möta det ökande vårdbehovet. Socialnämnden har också beslutat om införandet av en ny modell för utredning och beslut "IBIC" (individens behov i centrum), för att öka delaktighet och säkra bedömningar av behov.

Kvinnojourerna i kommunen får årligen verksamhetsbidrag. Det finns för närvarande två organisationer som verkar inom området kvinnofrid. Socialförvaltningen har också ett utvecklat samarbete med brottsofferjouren och en ny familjerådgivning har upphandlats.

Genom statliga medel från MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor) har kommunen möjliggjort gratis sommarlovsaktiviteter för att främja folkhälsa hos barn och unga i åldrarna 6-15 år.

Jämställdhet

I januari 2016 antog kommunfullmäktige en strategi för jämställdhetsintegrering. Samtliga nämnder och förvaltningar är därmed ålagda att rapportera all individbaserad statistik konsuppladad från och med redovisningen för 2016, därefter analysera dessa uppgifter och agera utifrån

Hållbarhetsbokslut

resultat av analyserna. Under året har samtliga förvaltningar fått information och stöd i arbetet för att arbeta i enighet med strategin. Uppföljningssystemet Stratsys har anpassats för att möjliggöra den nya konsuppdela rapporteringen. Flera tjänstepersoner inom kommunen har, via SKL, genomgått utbildning i att leda och styra jämställt.

Jämställdhet är ett stort utvecklingsområde för skolan. Till exempel är andel elever i åk 9 som anser att pojkar och flickor har samma förutsättningar till lärande endast 59,5%. Flickor upplever i högre grad (71%) än pojkar (49%) att det är jämställt. Även vad gäller resultat skiljer det sig åt mellan könen. I Östhammars kommun är 91% (88%) av tjejerna, men bara 82% (85%) av killarna i åk 9 behöriga till ett yrkesprogram. Siffran inom parentes anger medeltal för riket.

Ett dokumentationsverktyg har utarbetats på förskolan när det gäller arbetet mot kränkande behandling, där målet för att jämställdhetsäkra verksamheten också ingår.

Statistik från LOK-stödet (lokalt aktivitetsstöd till föreningar), visar att fler killar är aktiva i föreningsidrotten än tjejer, men de sommarlovsaktiviteter (genom statliga medel från MUCF) som genomfördes under 2016 lockade både killar och tjejer i stor utsträckning.

Inom ramen för samråd i översiktsplaneprocessen fördes dialog med Swe-Q (Sveriges Quinnoråd) gällande boende, infrastruktur och kollektivtrafik.

Delaktighet och inflytande

På kommunens externa hemsida finns ett antal tjänster för att underlätta delaktighet och inflytande för kommunens invånare. Under året har det anordnats tre namninsamlingar, 6 medborgarförslag har besvarats, politiken har mottagit och besvarat åtta frågeställningar och drygt 1790 ärenden hanterades via Östhammars direkts system för synpunkter och klagomål. Kommunen använder sig också av sociala medier i dialog med medborgarna; framförallt Facebook men också Twitter, Youtube och Instagram. Liksom tidigare år speglas inte de goda siffrorna för de praktiska möjligheterna till delaktighet och inflytande (67 % av maxpoäng i KKIK, riksmedel 56%), i siffrorna för hur väl invånarna upplever att dom har insyn och inflytande (34 mot riksmedel 40).

Under senare delen av 2016 lanserades en ny webbplats; Slutförvarsportalen. Syftet är att tillgängliggöra och överskådligt samla all information om slutförvarsprocessen.

För att uppmuntra lokala initiativ finns det möjlighet att bilda utvecklingsgrupper, för att ytterligare stärka den demokratiska processen och möjliggöra för våra kommuninvånare att påverka utvecklingen i kommunen. I januari 2016 antog kommunstyrelsen ett nytt reglemente för utvecklingsgrupperna. Det innebär bland annat ett ökat krav på utvecklingsgrupperna att arbeta för representativitet och fler öppna möten med syftet att bättre förankra utvecklingsgruppernas mandat i den egna orten/bygden. Utvecklingsgrupperna erbjuds även att an-

söka om medel ur en pott, om 100 000 kr, för större och särskilt kostsamma projekt som inte ryms inom budgetramen om 10 000 kr per utvecklingsgrupp och år.

Under året genomfördes utställning av översiktsplanen på alla större orter i kommunen samt via kommunens externa hemsida. En översiktsplan visar kommunens vilja och långsiktiga vision för hur vi ska använda våra mark- och vattenresurser på ett hållbart sätt.

Arbete med framtagande av kommunens äldreplan har skapat en bra grund för förståelse av brukarnas behov inför framtiden. De årligen återkommande dialogerna "Samtal med socialnämnden" fångar på ett mer operativt sätt de oklarheter och förväntningar som i första hand brukarföreningarna lyfter fram. Inom ramen för kontinuerliga brukardialoger fångas synpunkter upp direkt av berörda verksamheter.

Den formella demokratin är god på kommunens skolor, med klassråd, elevråd och skolråd. Den informella demokratin fungerar dock mindre bra, då inte alla elever känner sig delaktiga. Andelen elever i åk 9 som känner att de får ta ansvar för sitt lärande har sjunkit det senaste året. Måltalet är 100%, men endast 46,1% har svarat att de har delaktighet (pojkar 48% och flickor 44%). Under hösten 2016 genomfördes skoldilaogmöten i Östhammar och Gimo med ca 45 deltagande invånare.

Med syftet att utveckla demokratiska processer och medborgardialog har Östhammars kommun deltagit i ett SIDA-finansierat projekt tillsammans med Pemba municipality i Mozambique. Från Östhammars kommun har både politiker och tjänstepersoner deltagit.

Lokal ungdomspolitik

Ungas möjligheter att träda in i vuxenvärlden påverkas i hög grad av hur samhället är utformat. Med rätt förutsättningar kan unga både forma sina egna liv och bidra till en positiv samhällsutveckling. Ungdomspolitikens mål är att alla ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor).

Volymer och kostnader för insatser, i jämförelser med andra liknande kommuner, indikerar att den sociala miljön är trygg och säker i Östhammar. Under året har Socialförvaltningen arbetat med att förflytta fokus från placeringar till öppenvårdslösningar och rådgivning. Exempel på detta är öppenvård i form av samtalsstöd för både barn och föräldrar, som bygger på evidensbaserade arbetsmodeller. De placeringar som trots allt måste genomföras sker i allt större omfattning i närmiljön.

Stödet från regionen, för barn med psykisk ohälsa, har försvagats under året på grund av hög rörlighet i deras verksamhet. Ett länsgemensamt utvecklingsprojekt har initierats för att tydliggöra hur första linjens psykiatri för kommunens innevånare ska säkerställas. Arbetet med kvalitetsutveckling av handläggningsprocessen fortsätter inom Socialförvaltningens verksamhetsområde, så även samarbetet med skolan.

Den interna samverkan mellan skola och Socialförvaltning har utvecklats ytterligare under året, bland annat genom en gemensam utbildning/informationsinsats tillsammans med skolans rektorer. Skola och Socialförvaltningen har även gemensamt upprättat en ny arbetsmodell för barn som riskerar att hamna i kriminalitet och droger.

Under 2016 tog det lokala ungdomsrådet form och blev medlemmar i Sveriges ungdomsråd. Östhammars kommun blev också medlemmar i NUNI-nätverket (nationellt nätverk för ungas inflytande).

Kultur- och fritidsnämnden baserar ett antal styrtal på resultaten för enkäten LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) och har även lagt in i flerårsbudget att kontinuerligt genomföra och använda LUPP som mätverktyg.

Integration

För att säkerställa det strategiska och långsiktiga arbetet med integrationsfrågorna i kommunen anställdes under våren 2016 en arbetsmarknads- och integrationsstrateg med placering vid kommunledningsförvaltningen.

Under våren bildades en förvaltningsövergripande styrgrupp för integrationsfrågorna med representanter från Barn- och utbildningsförvaltningen, Enheten för arbete och sysselsättning, Kultur- och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen och Kommunledningsförvaltningen. Styrgruppens uppdrag består i att underlätta för nyanlända flyktingar att integreras i Östhammars kommun och att över förvaltnings- och myndighetsgränser och i samverkan med det civila samhället finna lösningar som gör integrationsprocessen effektiv, kvalitativ och innovativ. Även ett integrationsnätverk har bildat, med representanter från det civila samhället (kyrkor, föreningar, studieförbund) och kommunen. Kultur- och fritidsförvaltningen har utvecklat nya samverkansformer med föreningslivet och de asylboenden och boenden för ensamkommande barn som är etablerade i kommunen. Kultur och fritid har i samverkan med Kultur och bildning Uppsala genomfört ett projekt för att främja hälsan hos personer på asylboenden. Friskvårdsaktiviteter har erbjudits ungdomar på HVB-hem. Gratis sommarlovsaktiviteter har erbjudits barn och unga mellan 6-15år. Ca 105 ensamkommande barn erbjudits bostad och trygghet i kommunen. Inspektion av boenden för ensamkommande har genomförts av Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Inga större brister har framkommit vid dessa inspektioner. Mottagandet av ensamkommande barn har minskat under året. Arbetet har därför i högre utsträckning än tidigare fokuserats på att arbeta för att ungdomarna ska flytta ut i eget boende och bli en del av samhället snabbare.

Arbetsmarknad

En väl fungerande arbetsmarknad präglas av hög sysselsättning och låg arbetslöshet och att arbetskraftens potential tas tillvara genom matchning mot de behov som finns. En sådan arbetsmarknad bidrar till sammanhåll-

ningen i samhället och ger alla människor möjlighet att bidra och utvecklas.

För att säkerställa det strategiska och långsiktiga arbetet med arbetsmarknadsfrågor i Östhammars kommun anställdes under våren 2016 en arbetsmarknads- och integrationsstrateg med placering kommunledningsförvaltningen.

Arbetsförmedlingen lokalt och Östhammars kommun har under året arbetat med framtagandet av en bred överenskommelse på det arbetsmarknadspolitiska området om samverkan på lokal och regional nivå. Särskilt stort värde av gemensamma samverkanslösningar finns i frågor som rör lokal- och regional utveckling, kompetensförsörjning samt insatser för nyanlända och för personer med särskilt behov av stöd för att komma i arbete. Överenskommelsen är ett underlag för tydlighet, planering och långsiktighet och syftar till att stödja och vägleda utformningen av samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Östhammars kommun, i samråd med det lokala näringslivet.

Ett arbetsmarknadsprojekt har initierats i samarbete med Arbetsförmedlingen. Projektet ”Tillsammans Östhammar” strävar efter att korta vägen till arbete eller utbildning för bland annat de nyanlända personer som bosätter sig i kommunen. En annan del av projektet riktar sig till unga med funktionsnedsättning. Projektet drivs av Enheten för arbete och sysselsättning.

Ett långsiktigt samverkansarbete kring arbetslivsinriktad rehabilitering sker i form av LOKUS Östhammar och en samverkanskoordinator har anställts vid Socialförvaltningen. Tjänsten är finansierad av Samordningsförbundet Uppsala län. Parterna är Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Uppsala och Östhammars kommun. Samverkanskoordinatoren ska stödja samverkan kring personer som aktualiserats av de olika huvudmännen. Målgruppen är personer som bedöms vara i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering för att öka eller återfå sin arbetsförmåga samt behöver kompletterande stöd för att klara av att delta i, eller förberedas för insatser från någon av samverkansparterna.

Ett arbetsmarknadspolitiskt styrdokument ”Bred överenskommelse om samverkan på det arbetsmarknadspolitiska området mellan Arbetsförmedlingen och Östhammars kommun” har tagits fram av arbetsmarknads- och integrationsstrateg på uppdrag av Styrgrupp arbetsmarknad (Af-chef och förvaltningschefer vid kommunledning, Socialförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen) och syftar till att stärka och tydliggöra samverkan och strategier kring målgrupper och kompetensförsörjning. Överenskommelsen har tagits fram i samråd med representanter från det lokala näringslivet.

Trygghet

Det lokala brottsförebyggande rådet Trygg i Östhammars kommun (TRÖ) arbetar med brottsförebyggande åtgärder grundade på statistik från polisen och genomförda undersökningar bland annat ”Liv och hälsa ung”.

Hållbarhetsbokslut

Rådets arbete bedrivs utifrån en samverkansöverenskommelse mellan kommunen och Lokalpolisområde norduppland. I överenskommelsen finns aktörernas åtaganden och gemensamma ansvar beskrivna. Utöver ordinarie arbete i linjen hade TRÖ tre samrådsmöten under 2016. Resultatrapporten för KKIK visar att Östhammars kommun uppfattas som en trygg kommun av invånarna, med indexet 68 mot rikets medelvärde 58.

Andra mått som säger något om kommunens trygghet är tex hur lång väntetiden är i snitt för att få plats på äldreboende från ansökan till erbjudande om plats. I Östhammars kommun är antalet dagar 55, mot medelvärdet för riket som är 58. Uppdelat på kön ser vi att kvinnor får vänta i snitt 58 dagar mot männens 45. Antal dagar för handläggning av ekonomiskt bistånd vid nybesök är 12 för Östhammar och 17 i medeltal för riket. Här saknas uppgift om eventuell skillnad mellan könen.

Redovisningsmodell och finansiella nyckeltal

Den kommunala redovisningslagen reglerar kommunernas redovisningsmodell. Modellen består av resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys.

Resultaträkning

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar och enhetens finansiella styrka förbättras.

Resultaträkningen delas upp i tre olika resultat. Det första resultat som används är verksamhetens nettokostnader. Det består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Underskottet på nettokostnadsnivå reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet. Det resultat som då erhålls kallas "resultat före extraordinära poster" eller "resultat 2". Det resultat som genereras här ska finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande eller eventuell amortering av långfristiga skulder.

Efter "resultat 2" kommer extraordinära intäkter och kostnader. Det är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit är "resultat 3" och visar årets resultat för kommunen.

Balansräkning

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör därmed en förbindelse-länk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital (skulder) och internt med eget kapital.

Tillgångarna delas upp i omsättningstillgångar (kassa och bank, placeringar, fordringar, lager) och anläggningstillgångar som är tillgångar som ska innehas och utnyttjas under flera år (ex fastigheter och inventarier). På motsvarande sätt delas skulderna upp i kortfristiga och långfristiga samt avsättningar. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år. De övriga skulderna sträcker sig

över flera år. Avsättningar innefattar kommunens pensionsskuld inklusive garantipensioner. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet hur stor den är eller när den ska betalas.

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen ger upplysning om hur medel har tillförts och hur dessa har använts. Till skillnad från resultaträkningen som redovisar kostnader och intäkter utgår finansieringsanalysen från gjorda inbetalningar eller utbetalningar.

Några finansiella nyckeltal

Balanslikviditet – omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Ett mått på den kortsiktiga betalningsberedskapen där lager och förråd inkluderas.

Finansiella nettotillgångar – $(\text{fin.anl} + \text{oms/ks+ls})$ i måttet ingår alla finansiella tillgångar på balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt. Måttet speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåttet och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som "medellång betalningsberedskap".

Kassalikviditet – $(\text{kf} + \text{kp} + \text{kb}/\text{ks})$ är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Vid 100 % täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fordringar och kortfristiga placeringar.

Nettokostnadsandel – hur stor andel av skatteintäkterna och generella statsbidrag som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader och finansiella poster.

Rörelsekapital – skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap.

Skattefinansieringsgraden av investeringarna – beskriver hur stor del av kommunens nettoinvesteringar som kan finansieras med skatteintäkter när löpande driften är finansierad.

Skuldsättningsgraden – visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med främmande kapital.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto starkare finansiellt handlingsutrymme.

Lednings- och verksamhetsstöd
Ev frågor om årsredovisningen besvaras av
Fredrik Borgelin, redovisningsekonom, tfn
0173-86120

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

Revisionsrapport
Östhammars kommun

KPMG AB

2017-03-31

Antal sidor 12

Antal bilagor 0

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	2
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	2
2	Bakgrund	2
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd	4
2.5	Projektorganisation	4
2.6	Metod	4
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Årsredovisningen	4
3.2	Redovisningsprinciper	4
3.3	Balanskrav	5
3.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	5
3.4.1	Finansiella mål	5
3.4.2	Verksamhetsmål	6
3.5	Resultaträkning	8
3.6	Balansräkning	9
3.7	Kassaflöde	10
3.8	Investeringsredovisning	10
3.9	Sammanställd redovisning	10

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

1 Sammanfattning

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2016. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL¹ bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avgas i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Kommunens resultat uppgår till 71 Mkr, vilket är en avvikelse mot budget med 55 Mkr.
- Kommunens prognostiserade resultat vid delåret (juni) uppgick till 18 Mkr, en avvikelse mot utfall på 53 Mkr.
- Kvaliteten på bokslutsbilagorna har förbättrats men det föreligger fortfarande brister i bokslutsprocessen. (se avsnitt 3.6)
- Vi har vid rapporttillfället inte erhållit någon koncernredovisning varför vi inte kan uttala oss om den sammanställda redovisningen. (3.9)

Vi bedömer, beaktat ovan, att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Vår bedömning är att resultatet av de finansiella målen är förenliga med vad fullmäktige fastställt.

Verksamhetsmål

Vår samlade bedömning är att 4 av verksamhetsmålen delvis uppfylls samt att 4 av verksamhetsmålen inte uppfylls.

---

¹ Kommunallag (1991:900)

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

2 Bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2016. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

2.2 Avgränsning

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL² och Skyrev³. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2016. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis. Det innebär att vi har granskat sidorna 1 - 27 vad gäller nyckeltal samt stämt av balanskravsredovisning, investerings- och driftsredovisning mot underlag. Sidorna 28 - 52 har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter kommunen har erhållit från pensionsadministratören Skandia. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

² Sveriges Kommuner och Landsting

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten är saklighetsgranskad av ekonomikontoret.

2.5 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Therese Andersson, auktoriserad revisor samt Sofia Landås, revisor.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen.
- Intervjuer med berörda tjänstemän och politiker.
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

3 Resultat av granskningen

3.1 Årsredovisningen

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Nämndernas verksamhetsberättelser regleras inte av KRL, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Såsom framgår under avgränsning har vi bedömt om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

3.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med KRL och RKRs rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningschefen samt översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKRs gällande rekommendationer.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Bedömning

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att kommunen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer med undantag av RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar avseende komponentredovisning där kommunen påbörjat anpassning men inte fullt ut genomfört.

3.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information⁴ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 71 Mkr. Vid avstämning av balanskravet avgår årets realisationsvinster, -6,2 Mkr från årets resultat, i enlighet med gällande principer. Justerat resultat enligt balanskravet uppgår därmed till 64,8 Mkr.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunen redovisar ett korrekt balanskravsresultat.

3.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

3.4.1 Finansiella mål

I den av fullmäktige fastställda budgeten (10 november 2015) för år 2016 med flerårsplan för 2017-2019 finns ett övergripande mål som avser god ekonomisk hushållning: Östhammars kommun ska ha en ekonomi och verksamhet med god ekonomisk hushållning, både i kort- och långsiktigt perspektiv. Till detta är det kopplat tre styrtal:

---

⁴ Oktober 2015

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Styrtal	Målvärden 2016	2016
Resultatöverskott i procent av skatter, statsbidrag och utjämning	2%	6,3%
Intäktsökningen av skatter, statsbidrag och utjämning ska överstiga nettokostnadsutvecklingen	0,5%	4,5%
Samtliga styrelser och nämnder följer budget	100%	100%

Bedömning

Samtliga styrtal/mål är uppfyllda. Målet för nettokostnadsutvecklingen klarades till stor del beroende på stora intäkter från Migrationsverket. Resultatöverskottet anges i årsredovisningen till 2 % medan det i budgeten fastställts ett målvärde för 2016 som uppgår till 1,4 %.

Vi noterar i likhet med delårsrapporten att målet avseende budgetföljsamhet avser underskott och ej överskott, då kommunens bedömning är att målet uppnås trots budgetavvikelse. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att tydliggöra vad som avses med att "följa budget".

Sammanfattningsvis är vår bedömning att alla tre finansiella mål uppnås för 2016.

3.4.2 Verksamhetsmål

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv skall upprättas. Dessa mål skall följas upp och kommenteras i samband med upprättandet av årsredovisning och delårsrapport.

I den av KF fastställda budgeten för 2016 framgår att kommunen har 9 kommunövergripande mål, där ett avser finansiella mål och redovisas under 3.4.1. Till övriga 8 mål finns totalt 32 styrtal kopplade.

Av de 8 kommunövergripande målen gör kommunen bedömningen att målen uppnås delvis.

Mål	Kommunens bedömning	Vår bedömning
Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda	Delvis uppfyllt	3/5 styrtal uppnås ej (varav 1 saknar uppföljning) och 2/5 styrtal uppnås. Vår sammanfattande bedömning

Östhammars kommun
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31
KPMG AB
2017-03-31

förutsättningar för att möta framtidens utmaningar		är utifrån detta att målet inte är uppfyllt.
Östhammars kommun ska vara en kommun med stöd- och omsorgsverksamhet som utgår från individens behov och värdighet	Delvis uppfyllt	2/3 styrtal uppnås delvis och 1/3 uppnås, vi gör därav samma bedömning som kommunen att målet delvis uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en kommun med gott bemötande och hög tillgänglighet	Delvis uppfyllt	1/3 styrtal uppnås, 1/3 uppnås delvis och ett är inte utvärderat. Vår bedömning är samma som kommunen att målet delvis uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en kommun där invånarna upplever förutsättningar för delaktighet	Delvis uppfyllt	1/2 styrtal uppnås delvis, 1/2 uppnås inte. Vår bedömning är därav att målet inte uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en kommun med ett gott företagsklimat	Delvis uppfyllt	1/4 styrtal uppnås, 2/4 uppnås delvis 1/4 uppnås inte. Vår bedömning är densamma som kommunen att målet delvis uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen trivs och kontinuerligt ökar	Delvis uppfyllt	2/4 styrtal uppnås, 2/4 uppnås delvis. Vår bedömning är densamma som kommunen att målet delvis uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en kommun med minskad miljöpåverkan	Delvis uppfyllt	1/6 styrtal uppnås, 1/6 uppnås delvis och övriga 4 uppnås inte. Vår bedömning är därav att målet inte uppfylls.
Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Delvis uppfyllt	Vi saknar uppföljning på alla tre styrtalen varför någon bedömning avseende måluppfyllelse ej kan ske.

Bedömning

Uppföljningen av måluppfyllelsen är tydlig och bra beskriven i årsredovisningen. För de flesta målen finns uppföljning på respektive styrtal. Vi ser även positivt på kommunstyrelsens noteringar om åtgärder kopplade till respektive mål.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Likt tidigare år finns ingen uppdelning mellan verksamhetsmål med bäring på god ekonomisk hushållning och övriga verksamhetsmål, varför vi måste bedöma alla av kommunfullmäktige fastställda verksamhetsmål.

Sammanfattningsvis är vår bedömning att kommunen efterlever KL:s krav på avstämning av mål för verksamheten.

Vår samlade bedömning är att 4 av verksamhetsmålen delvis uppfylls samt att 4 av verksamhetsmålen inte uppfylls.

3.5 Resultaträkning

Kommunen

<i>Belopp i mkr</i>	<i>2016-12-31</i>	<i>Budget 2016</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>Prognos 2016</i>
Verksamhetens nettokostnader	-1 062,6	-1 111,3	-1 069,3	-1 105,4
Förändring i %, jmf med föregående år	-0,6	3,9	6,2	9,8
Skatteintäkter och statsbidrag	1 135,5	1 132,5	1 092,7	1 128,9
Förändring i %, jmf med föregående år	3,9	3,6	3,6	7,0
Finansnetto	-1,9	-5,5	-3,3	-5,5
Årets resultat	71,0	15,7	20,1	18,0
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag %	93,7	98,6	98,2	98,4

Kommunens resultat uppgår till 71 Mkr vilket är en stor avvikelse mot både budget och den prognos som lades vid delåret. Det är av stor vikt för kommunen att ha en hög prognossäkerhet för att ge beslutsfattare relevanta och rättvisande beslutsunderlag.

Vi rekommenderar kommunen att se över sitt prognosarbete, även om 2016 har inneburit viss prognososäkerhet kring statsbidrag erhållna från Migrationsverket.

Bedömning

Vår bedömning är att resultaträkningen i allt väsentligt är korrekt.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Resultat per nämnd

Driftsredovisning per nämnd (mkr)	Utfall 2016/12	Utfall 2015/12	Budget 2016	Prognos 2016	Budget vs utfall
Kommunstyrelsen, varav:	-139,5	-151,3	-161,4	-156,1	21,9
finansförvaltningen	10,4	-0,2	-3,9	3,1	14,3
kommunledningskontoret	-89,6	-92,2	-91,9	-93,6	2,3
enh för arbete och sysselsättning	-19,1	-17,5	-18,7	-19,5	-0,4
teknisk förvaltning	-41,4	-41,4	-47,0	-46,1	5,6
Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-6,1	-4,2	-6,6	-7,1	0,5
Kultur- och fritidsnämnd	-32,2	-31,0	-33,9	-32,9	1,7
Barn- och utbildningsnämnd	-503,3	-492,1	-504,7	-504,7	1,4
Socialnämnd	-381,5	-390,7	-404,7	-404,7	23,2
Summa	-1 062,6	-1 069,3	-1 111,3	-1 105,5	48,7

Den totala avvikelserna mellan budget och utfall uppgår till 48,7 Mkr där de stora avvikelserna finns inom kommunstyrelsen och socialnämnden. Avvikelse mot prognosen som upprättades vid delåret (juni 2016) följer samma mönster.

3.6 Balansräkning

Belopp i mkr	Kommunen	
	2016-12-31	2015-12-31
Balansomslutning	1 470,1	1 390,6
Redovisat eget kapital	711,2	640,2
Eget kapital inkl. ansvarsförpliktelse	231,1	144,1
Redovisad soliditet	48%	46%
Soliditet med hänsyn till ansvarsförpliktelse	16%	10%
Omsättningstillgångar	276,9	217,7
Avsättningar	42,5	45,1
Långfristiga skulder	464,3	464,7
Kortfristiga skulder	252,0	240,6
Balanslikviditet	110%	90%

Soliditeten fortsätter att öka och uppgår till 16 % med hänsyn taget till pensionsskulden som redovisas som ansvarsförpliktelser. Även balanslikviditeten fortsätter att öka och uppgår till 110 %. Några siffror fanns vid rapporttillfället inte tillgängliga för den sammanställda redovisningen (koncernen).

Bokslutsbilagor

Kvaliteten på bokslutsbilagorna har förbättrats sedan delårsbokslutet, dock fanns ett antal bokslutsbilagor som saknades och/eller inte var avstämda. Vi uppmanar kommunen att utveckla en bokslutsprocess där huvudbokslutsbilagor upprättas för alla balansposter.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

Anläggningstillgångar/anläggningsregistret

Vi noterar att kommunen gjort erforderliga justeringar utifrån tidigare kommentarer avseende den stora differensen mellan huvudboken (HB) och anläggningsregistret (AR). Det föreligger vid årsskiftet inte längre några avvikelser mellan HB och AR.

Vi noterar att kommunen påbörjat övergången till komponentredovisning men inte kommit i mål. Komponentredovisning infördes redan 2014 som god redovisningssed enligt RKR 11.4 och vår bedömning är att kommunen skyndsamt måste övergå till att tillämpa komponentredovisning på hela tillgångsmassan som omfattas (byggnader, gator och vägar mm)

Generella flyktingstödet

Kommunen har redovisat det generella flyktingstödet i enlighet med gällande redovisningsprinciper där hela intäkten bokförts 2016.

Bedömning

Vår bedömning är att den upprättade balansräkningen i allt väsentligt är korrekt.

3.7 Kassaflöde

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR:s rekommendation 16.2.

Av betalningsflödesrapporten framgår att kommunens verksamhet före avskrivningar under år 2016 givit ett överskott på 116,7 Mkr. Investeringar har gjorts med 74,4 Mkr. Finansieringsverksamheten har ett netto på 0,4 Mkr vilket innebär att kommunens nettoupplåning minskat. Förändringen av likvida medel uppgår till 41,8 Mkr.

3.8 Investeringsredovisning

Kommunens investeringsredovisning redovisas i enlighet med KRL under förvaltningsberättelsen. Årets investeringar uppgår till 77,7 Mkr mot budgeterat 167,8 Mkr. De stora avvikelserna finns i försening av Gimo lshall samt att man inte kommit så långt som budgeterat avseende nya skolan i Östhammar och kulturhuset Storbrunn.

Bedömning

Återredovisningen är tydlig och bra där större projekt särredovisas med relevanta siffror såsom budget 2016, utfall 2016, total budget, totalt utfall samt prognos.

3.9 Sammanställd redovisning

Vi har inte erhållit någon redovisning avseende kommunkoncernen vid rapporteringstillfället och kan således inte göra någon bedömning eller avrapportering avseende resultat och ställning för kommunkoncernen.

Östhammars kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-31

KPMG, dag som ovan

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Therese Andersson'.

Therese Andersson
Auktoriserad revisor

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anders Petersson'.

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Kapitaltillskott till Östhammar vatten AB

Bakgrund

Östhammars kommun har beslutat att sammanföra VA-verksamheten som bedrivs i egen regi med bolaget Gästrike vatten AB. Gästrike vatten AB är ett bolag som bildats och ägs av Gävle, Hofors, Ockelbo samt Älvkarleby kommun. Gävle kommun är största ägare. Bolaget handhar distribution och drift av ägar-kommunernas VA-verksamhet.

Från och med 1 maj 2017 blir Östhammars kommun delägare i Gästrike Vatten AB, som då kommer att ta över vatten- och avloppsverksamheten i kommunen. Gästrike Vatten AB har bildat dotterbolaget Östhammar vatten AB och säljer 1 procent, den sk gyllene aktien till Östhammars kommun. Den aktien ger kommunen kontroll över bolaget framöver. Kommunens VA-tillgångar överförs till det nybildade dotterbolaget Östhammar vatten AB.

Östhammar vatten AB saknar eget kapital utöver aktiekapitalet. För att kunna hantera enskilda förlustår måste därför Östhammar vatten tillföras kapital.

Det har bedömts att ett kapital på 10 000 000 kr (tio miljoner kronor) skulle behövas.

Förslag till beslut

För att Östhammar vatten AB ska få en stark finansiell bas och kunna klara enskilda förlustår föreslås att Östhammars kommuns skjutet till 10 000 000 kr (tio miljoner kronor).

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

- Östhammars kommun skjutet till ett aktieägartillskott om 10 mnkr, vilket finansieras inom befintlig investeringsbudget för 2017 och redovisas som en finansiell tillgång.

Linn Sunnelid
Administrativ chef

HARGS
HAMN

DNR KS-2017-263
DPL 045

Östhammars kommun

Anhållan om kommunal borgen för upptagande av lån

Bakgrund

Hargs Hamn AB redovisar i föreliggande Affärsplan, bilaga 1., ett investeringsbehov om ca 60 miljoner kronor. Investeringarna omfattar huvudsakligen affärsmotiverade investeringar men också förbättringar av hamnens infrastruktur och ett nytt hamnkontor.

Hargs Hamn AB

Hamnbolaget ägs av :

Östhammars kommun	78 %
Hargs Bruk AB	11 %
MLT AB	11 %

Styrelsens sammansättning:

Ordinarie ledamöter

Jacob Spangenberg (ordförande)
Paul Sandberg
Reinhold Delwall
Mats Odentun
Hannes Morger

Ersättare

Gunnel Wahlgren
Jonas Svensson
Bjarne Tötterman
Dan Glöde
Elin Johansson

Östhammars kommun
Östhammars kommun
Östhammars kommun
Hargs Bruk AB
MLT AB

VD

Curt Nilsson

Antal anställda : 6 VD , Ekonomichef, Driftchef, Teknisk Chef, Försäljningschef och Administratör

Lån

Upplåning

Hamnen upphandlar lån enligt LOU/LUF. Beloppet uppgår till högst 35 Mkr eller det faktiska finansieringsbehov som uppstår.

Kommunal borgen 100 % av beloppet samt underborgen gentemot kommunen av Hargs Bruk AB 11 % respektive MLT AB 11 %.

Säkerhet

Som säkerhet för borgensåtagandet erbjuds pantbrev motsvarande borgensåtagandets storlek i fastigheten Söderharg 1:29.

Hemställan

Styrelsen för Hargs Hamn AB hemställer hos Kommunfullmäktige i Östhammars kommun

att såsom för egen skuld ingå borgen för Hargs Hamn AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 35.000.000 kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Hargshamn 2017 03 02

Hargs Hamn AB

Curt Nilsson

VD

Borgensåtagande för Hargs Hamn AB

Hargs hamn AB anhåller om kommunal borgen för upptagande av lån.

Bakgrund

Hargs hamn AB står inför en expansion av sin verksamhet och har ett investeringsbehov om cirka 60 mnkr för perioden 2017-2019. Investeringarna omfattar huvudsakligen affärsmotiverade investeringar, men även förbättringar av hamnens infrastruktur och ett nytt hamnkontor.

Med anledning av ovanstående anhåller Hargs hamn AB om kommunal borgen för upptagande av ett nytt lån om högst 35 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Curt Nilsson, VD på Hargs hamn AB, har presenterat den ekonomiska planeringen för 2017 och 2018 för styrelsen och ska i maj 2017 presentera en affärsplan med ambitionen att expandera verksamheten och möta de kundbehov som finns i regionen. Det kan nämnas att redan idag finns ett 25-årigt avtal med Lantmännen.

Östhammars kommun har tidigare beviljat borgen för lån om högst 50 mnkr för Hargs hamn AB och då har kommunfullmäktige beslutat om en borgensavgift om 0,5 procent av den totala lånesumman, vilket innebär en intäkt för kommunen (Dnr 2011KS368).

Förslag till beslut

- Att Östhammars kommun beviljar borgen för lån om sammanlagt 35 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader för Hargs hamn AB.
- Att en årlig borgensavgift om 175 tkr per år tas ut, dvs 0,5 procent av 35 mnkr.

Linn Sunnelid
Administrativ chef

Kommunstyrelsen

Nyemission Hargs Hamn AB

Bakgrund

Hargs hamn AB står inför en expansion av sin verksamhet och har ett investeringsbehov om cirka 60 mnkr för perioden 2017-2019. Investeringarna omfattar huvudsakligen affärsmotiverade investeringar, men även förbättringar av hamnens infrastruktur och ett nytt hamnkontor. Curt Nilsson, VD på Hargs hamn AB, har presenterat den ekonomiska planeringen för 2017 och 2018 för styrelsen och ska i maj 2017 presentera en affärsplan med ambitionen att expandera verksamheten och möta de kundbehov som finns i regionen. Det kan nämnas att redan idag finns ett 25-årigt avtal med Lantmännen.

Med anledning av ovanstående expansion kommer styrelsen för Hargs hamn AB att föreslå bolagsstämman i maj 2017 besluta om att genom en nyemission öka bolagets aktiekapital med högst 25,13 mnkr.

Vid företrädesemission erbjuds de nyemitterade aktierna till försäljning till samtliga av bolagets befintliga aktieägare. Erbjudandet fördelas jämnt mellan aktieägarna i förhållande till storleken på aktieinnehavet.

För det fall inte samtliga nya aktier tecknas med företrädesrätt ska styrelsen, inom ramen för emissionens högsta belopp, besluta om fördelning av aktier som inte tecknats med företrädesrätt. Sådan fördelning ska i första hand ske till aktietecknare som utnyttjat teckningsrätter i nyemissionen i förhållande till det antal teckningsrätter som var och en utnyttjat för teckning och i andra hand till övriga tecknare i förhållande till tecknat belopp, samt i den mån detta inte kan ske, genom lottning.

De nya aktierna emitteras till en kurs av 100 kronor per aktie, vilket vid full teckning medför en total teckningslikvid om 25 130 000 kronor.

De nya aktierna medför rätt till vinstutdelning första gången på den betalningsdag för utdelning som infaller närmast efter det att nyemissionen har registrerats hos Bolagsverket och aktierna införts i aktieboken. De nya aktierna ska omfattas av hembudsförbehåll enligt Bolagets bolagsordning. Emissionsbeslutet förutsätter ändring av bolagsordningen.

Östhammars kommun

Östhammars kommun äger 78 procent av Hargs hamn AB vilket i dagsläget motsvarar 16,4 mnkr. Hargs Hamn AB kan, efter beslut om nyemission, erbjuda Östhammars kommun företrädesrätt att teckna minst 196 014 nya aktier à 100 kronor. Om övriga delägare avstår att teckna sina andelar med företrädesrätt kan kommunen erbjudas deras andel. Det innebär att kommunen under dessa förhållanden kan erbjudas att teckna upp till totalt 251 300 aktier.

Ett eventuellt tecknande av aktier minskar kommunens likviditet i och med att banktillgodohanvande ersätts med aktier. De nya aktierna medför rätt till vinstutdelning.

Förslag till beslut

Då Hargs hamns infrastruktur bedöms som viktig för kommunen och investeringen inte bedöms påverka kommunen negativt, är förslag till beslut att Östhammars kommun tecknar de aktier som Hargs Hamn AB, efter beslut om nyemission, erbjuder.

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

- Att Östhammars kommun tecknar de aktier som Hargs Hamn AB erbjuder.
- Att investeringsbudget för 2017 utökas med högst 25,13 mnkr för att finansiera tecknandet av nya aktier.

.

Linn Sunnelid
Administrativ chef

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut.

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Se bilagd rapport.

Förslag till beslut:

Arbetsutskottet föreslår socialnämnden besluta

Att överlämna redovisningen till fullmäktige

Rapport av ej verkställda gynnande beslut enligt 4 kap 1§ SoL 161001-161231

Beslutsdatum	Typ av bistånd	Man	Kv.	Datum för avbrott i verkställighet
	Ledsagning	X		2016-01-01
2016-04-07	Kontaktperson		X	
	Kontaktperson	X		2016-07-04
2016-08-11	Kontaktperson		X	
	Kontaktperson		X	2016-09-01

Antal överställda beslut: 5
Antal män: 2
Antal kvinnor: 3

Rapport av ej verkställda gynnande beslut enligt LSS 161001-161231

Beslutsdatum	Typ av insats	Man	Kv.	Datum för avbrott i verkställighet
2015-06-11	Bostad med särskild service för vuxna	X		
2015-10-23	Bostad med särskild service för vuxna		X	
2015-11-20	Bostad med särskild service för vuxna	X		
2016-03-10	Ledsagarsevice	X		
2016-05-03	Bostad med särskild service för vuxna	X		

Antal överställda beslut: 5
Antal män: 4
Antal kvinnor: 1

Redovisning av överkända beslut (längre än 3 månader)

2017-01-16

Socialkontoret

Enligt 4 kap 1§ SoL 20161001-20161231

Beslutsdatum/ avbrott	Beslut	Skäl till ej verkställt beslut	Vidtagna åtgärder för att verkställa/i avvaktan på insatsen Övrigt
2016-01-01	Ledsagning (of)	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppd- dragstagare.	Avser avbrott i verkställighet. Tackat nej till erbjudande 2016-02-17 och 2016-03-22. I överenskommelse med den enskilde har verkställighet ej varit aktuell under perioden 160406-160518 då annan insats intoducerats. Verkställt 2016-10-03.
2016-04-07	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Verkställt 16-11-21
2016-07-04	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Avser avbrott i verkställighet. Rekrytering pågår.
2016-08-11	Kontaktperson (ifo)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Rekrytering pågår.
2016-09-01	Kontaktperson (of)	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare.	Avser avbrott i verkställighet. Rekrytering pågår. Har insatsen råd och stöd socialsekreterare

Omsorg till personer med funktionshedsättning SoL (of)
Individ- och familjeomsorg (ifo)

Enligt LSS 20161001-20161231

Beslutsdatum/ avbrott	Beslut	Skäl till ej verkställt beslut	Vidtagna åtgärder för att verkställa/i avvaktan på insatsen Övrigt
2015-06-11	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, t ex saknar ledig bostad.	Bor sedan 2016-02-01 på HVB enligt SoL efter egen ansökan.
2015-10-23	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, t ex saknar ledig bostad.	Har varit beviljad träningsboende i annan kommun tom 2016-11-30. Flyttade hem till sin mamma under sommaren. Har fått en servicelägenhet i kommunen
2015-11-20	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, t ex saknar ledig bostad.	Har fått egen bostad och beviljats ledsagarservice och daglig verksamhet.
2016-03-10	Ledsagarservice	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppd- dragstagare.	Bor i gruppboende. Verkställt 16-10-19
2016-05-03	Bostad med särskild service för vuxna	Resursbrist, t ex saknar ledig bostad.	Bor hemma, har avlösarservice, ledsagarservice och kortidsvistelse enl. LSS.

Östhammar 2017-02-07

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017 -02- 10	
Dnr:	Dpl:

Fråga avseende ökade kostnader bibliotek Storbrunn

Kostnaderna för om och till byggnad av Storbrunn ökade med ca tio miljoner vid jämförelse mellan uppskattad kostnad och anbud.

Anbudet lämnades med en takbeklädnad av Sedumtak (gräs/torv).

Fråga till TUs ordförande Jonas Svensson

Gjordes kostnadsberäkningen initialt utifrån ett Sedumtak?

Var fattades beslutet om Sedumtak?

Motiv?

Lars O. Holmgren (BoA)

ÖSTHAMMARSKOMMUN Handlägg: KF 2017-04-28 Kommunstyrelsen	
2017 -01- 30	
Dnr: KS-2017-112	Dpl: 914

Interpellation

2017.01.15

Till : Ordföranden för Bygg- och Miljönämnden

Med referens till ärende 8 vid KF 2016.12.01 och det relativt svaga resultatet vid SN:s undersökning för *Tillämpning av lagar och regler*. Resultatet bekräftas av ett flertal exempel av vad som tycks vara tveksamma och ifrågasatta ingripanden och förelägganden mot enskilda företagare från Miljökontorets sida.

Har Bygg-och miljönämnden tagit del av och bedömt Miljökontorets arbetssätt?

- Hur har nämnden bedömt Miljökontorets tillämpning av krav och förelägganden i förhållande till gällande lagkrav?
- Hur upplever nämnden företagarnas upplevelse av kontrollbesöken och bemötandet.?

Svar på interpellation till Bygg- och miljönämndens ordförande. (KS 2017-112)

Interpellationen refererar bl.a. till ett ärende som avhandlades på KF i december 2016 gällande Timtaxa för handläggning enligt Miljöbalken, antagande. De två frågeställningarna som ställs i interpellationen däremot tolkar jag, att de syftar på den debatt som följde under den ärendepunkten.

Under den debatten framställdes inte våra inspektörers arbetsinsatser så positivt. I interpellationen text nämns det även att det ska finnas ett flertal exempel på tveksamma och ifrågasatta ingripanden och förelägganden mot enskilda företagare. En beskrivning jag givetvis, och absolut inte delar. Interpellationen däremot ger mig chansen att beskriva det arbete som utförs i Bygg och Miljönämnden och av våra kompetenta och duktiga medarbetare på förvaltningen.

Det refereras även till resultatet från en av Svenskt Näringslivs undersökningar gällande "Kommunens tillämpning av lagar och regler". Undersökningen är subjektiv och grundar sig på en enkät som har gått ut till kommunens företagare, med en svarsfrekvens på 57%. Man kan få en bedömning i sex steg, där steg 1 är dåligt och steg 6 är utmärkt. Östhammar får betyget 2,85. Ett resultat vi givetvis vill förbättra framåt, och som vi jobbar för. Om man tittar på våra kommungrannar, så ligger de på liknande resultat i undersökningen. En spännvidd på 2,78 (Uppsala) till 3,25 (Tierp). Riksgenomsnittet är 3,19.

Miljöavdelningen arbetar med flera olika tillsynsområden, som grundar sig främst i livsmedelslagen, alkohollagen och miljöbalken. Andra lagar är tobakslagen, lagen om handel med receptfria läkemedel, smittskyddslagen m.fl. Som svar på frågeställningen i interpellationen kommer här en redogörelse av hur den operativa tillsynen sker och hur den granskas inom miljökontorets kompetens.

Först så är det reglementet, som fullmäktige beslutar om. Här anges vad aktuell nämnd har ansvar för. Bygg- och miljönämnden har bl.a. enligt sitt reglemente ansvaret för den tillsyn som är ålagd kommunen enligt livsmedelslagen och miljöbalken m.m.

Sedan styrs nämndens arbete av förvaltningslagens bestämmelser där arbetet i en myndighet förtydligas. Det finns även regler i de specifika speciallagarna om hur vissa administrativa saker ska utformas i nämnden. Där finns bl.a. verksamhetsplaner och behovsutredningar. Utöver detta finns även kommunens egna revisorer och kontroller.

Det är ytterst nämnden och de som nämnden har gett delegation som är ansvariga för hur tillsynen sker. Detta sker enligt en viss modell med några variationer, beroende på i vilket lagrum som tillsynen sker. I nämnden beslutas årligen om en treårig tillsynsplan. I den anges vilken slags tillsyn som ska ske under de närmaste tre åren. Nämnden är skyldig enligt lag att se till att nämnden har de resurser som krävs för den planerade tillsynen. För att försäkra sig om att det finns tillräckliga resurser krävs det enligt lag att en behovsutredning görs. I behovsutredningen beskrivs hur mycket som krävs för att fullgöra verksamhetsplanen. Nämnden ska se till att de behov som finns tillgodoses, så att den tillsyn som krävs enligt lagen kan utföras. Om nämnden ej tillser detta behov har länsstyrelsen rätt att frånta kommunen rätten att bedriva tillsyn. Kontroll av detta sker enligt vissa tidsintervall.

För att tillse behovet av resurser som behovsutredningen beskriver för att nå verksamhetsplanens mål har kommunen rätt att ta ut avgifter. Detta är ingen frivillig rättighet, eftersom det är kravställt att det är de som är föremål för tillsyn som ska betala, inte skattekollektivet. Däremot utför nämnden vissa uppgifter som tillsynsobjekten rimligen inte ska behöva betala, så som rådgivning eller hantering av obefogade klagomål. Allt annat som rör tillsynen ska kostnadstäckas av dem som är föremål för tillsyn. Nämnden har i ett beslut grundat i SKL:s riktlinjer bedömt att en kostnadstäckning med avgifter på 75-85% är rimlig.

Nämnden kontrollerar att verksamhetsplanen uppföljs flera gånger per år. Där beskrivs vilken tillsyn som skett och hur utfallet ser ut inom de inspekterade områdena. Livsmedelstillsynen sker i projektform. De enskilda projekten redovisas senare för nämnden. Tillsynen beskrivs då för ledamöterna vid nämndsammanträdet. Verksamhetsplanen för livsmedelstillsyn beskriver även varje projekts inriktning och metod. Förutom detta sker på livsmedelsområdet årligen en rapportering till Livsmedelsverket. Varje rapport, beslut och sanktion skickas då in i sin helhet. En sammanställning av detta återfinns hos Livsmedelsverket.

Till varje nämndsammanträde redovisas samtliga beslut i en delegationsbetslista där vi i nämnden kan läsa alla beslut som inspektörerna har fattat. Där finns alla beslut om allt från avgifter till upphörande av verksamhet.

Nämnden får även internutbildning vid vissa nämndsammanträden där inspektörerna beskriver verksamheten inom sina specialområden. Detta sker på uppmaning av mig som ordförande eller enskilda politiker i nämnden. Under dessa utbildningstillfällen sker en genomgång av gällande lagstiftning och vilka metoder som används vid tillsynen.

De tre vanligaste metoderna för tillsyn är oanmälda besök, anmälda besök och skrivbordstillsyn. Oanmälda besök utgör 90-95% av livsmedelstillsynen, i enlighet med riktlinjer från Livsmedelsverket. Ett oanmält besök sker utan att den som är mål för tillsynen vet att inspektionen kommer att utföras. Anmälda besök är det vanligaste vid tillsyn enligt miljöbalken. Då meddelar inspektören i god tid att besök kommer att ske, och sedan planeras en lämplig tid för besöket. Skrivbordstillsyn sker enligt metoden att inspektören begär in skriftlig information som sedan granskas inne på kontoret. I samtliga fall får den som varit föremål för en inspektion ett inspektionsprotokoll. Detta protokoll är offentlig handling. Ett besök kan leda till olika sanktioner om brister har framkommit. Om det är ett besök som leder till sanktioner fattas normalt ett delegationsbeslut, eller så går ärendet till nämnd.

Förvaltningens internkontroll är även den ett kontrollverktyg som redovisas till nämnd för att säkerställa att tillsynen sker på rätt sätt och är säker m.m. I interkontrollen risk- och väsentlighetsvärderas de risker som kan finnas inom förvaltningens område, däribland risken för att lagar och regler tolkas olika. Detta kontrolleras flera gånger per år och redovisas för nämnden. Detta sker enligt kommunfullmäktiges beslut om internkontroll. Revisorernas åsikter och det som framkommit genom andra undersökningar införlivas i internkontrollen i de fall där det är lämpligt. Nämnden har beslutat att det ska vara två redovisningar av verksamhetsplan och internkontroll per år.

Miljöchefen sitter med på samtliga nämndsammanträden och svarar på frågor som uppkommer vid enskilda ärenden eller vid genomlysning av delegationslistan. Miljöchefen har även avstämning med varje gruppering inom miljöförvaltningen veckovis, där likställighet av tillsynen diskuteras. Alla ärenden som inspektörerna finner svåra att bedöma tas upp på dessa möten, och varje enskilt ärende genomlysas av gruppen. Dessa möten har även till funktion att säkerställa att inte sanktioner utdöms utan att miljöchefen är införstådd i ärendet. Miljöchefen deltar även på slumpvis valda inspektioner för att ge inspektörerna råd och stöd i sin tillsynsmetodik. Dessa tillfällen är även till för att kontrollera eventuella klagomål mot en enskild inspektör. Miljöchefen avrapporterar avvikelser till arbetsutskottet vid klagomål mot enskilda inspektörer. I ärenden där företagare är hotfulla eller mycket otrevliga sker tillsyn med miljöchef i första hand, och om inte det fungerar så används polis.

Användandet av sanktioner i tillsynsarbetet sker i många fall på delegation men alltid i dialog med chef och kolleger för att säkerställa att det är rätt och sakligt korrekt. Delegationsbeslut skrivs alltid med lagstöd och en tydlig motivering. Dessa beslut kan överklagas och prövas av rättslig instans.

Vanliga sanktioner som används av förvaltningen är återbesök, förbud eller stängning/upphörande av verksamhet. Återbesök är när en inspektör bedömer att en åtgärd behöver vidtas, men det inte är av allvarlig art. Vid återbesök utgår en avgift eftersom besöket ligger utanför den planerade tillsynen enligt verksamhetsplanen. Den kostnaden brukar uppgå till 3-4 timmar, och allt förarbete, restid och efterarbete ska då oavkortat bekostas av den tillsynen avser. Vanliga ärenden här är smuts i kök som inte behöver stängas med förbud. Förbud/förelägganden av verksamhet eller del av verksamhet sker då verksamheten kan ge upphov till olägenhet eller skada för människors hälsa eller miljö. Här är vanliga ärenden förbud att släppa ut orenat avloppsvatten. Dessa beslut upphävs då skadan eller risken upphör genom en åtgärd som bedöms som tillräcklig, ofta med nytt tillstånd eller återbesök. Skillnaden mellan förbud och återbesök är att vid förbud får ingen verksamhet ske, men vid återbesök kan verksamheten fortgå mellan inspektionen och återbesöket. Stängning eller upphörande av verksamhet innebär ett totalt stopp av verksamheten. Ofta gäller dessa omedelbart även om de överklagas. Chansen att få återuppta verksamheten är ofta mycket låg. Vanliga ärenden som får stängning eller upphörande av verksamhet är direkta utsläpp av farliga ämnen eller något som utgör en allvarlig olägenhet mot människa hälsa eller miljö.

Andra vanliga sanktioner är miljöstraffavgift som beslutas om ifall någon har utfört en åtgärd som är anmälningspliktig eller tillståndspliktig utan att göra anmälan eller söka tillstånd. Beslut om dessa sanktioner fattas på delegation, redovisas på delegationslistan till nämnd och verkställs av kammarkollegiet. Beslut om vite kan fattas enligt delegation när det rör sig om små belopp, och även de redovisas på delegationslistan till nämnd. Viten utdöms av tingsrätten, miljödomstol.

Förutom detta så deltar inspektörerna i länsmöten där man tillsammans med alla andra kommuner och länsstyrelsens personal diskuterar hur lagen ska tolkas och användas i arbetet. Detta för att få likställighet inför lagen i samtliga kommuner. Länsstyrelsen har det tillsynsrådgivande ansvaret för kommunerna, samt tillsynen på kommunens tillsyn. Detta sker genom tillsynsbesök hos kommunernas miljökontor.

Som en extra säkerhet för att Östhammars kommun inte ska göra någon konstig bedömning så ingår miljökontoret i en gruppering med Tierp och Älvkarleby. Det är en samverkan där alla miljöinspektörer från dessa tre kommuner möts vid cirka fyra tillfällen per år och diskuterar hur lagen ska implementeras i tillsynsarbetet.

Vid rekrytering av nya inspektörer tillämpas provanställning i sex månader. Under denna tid har de ej delegationsrätt att fatta egna beslut. Miljöchefen skriver under alla beslut som de nya inspektörerna vill skriva. Under denna sexmånadersperiod granskar miljöchefen inspektören för att säkerställa att personen är lämplig och har en sund inställning till uppdraget.

Utbildningar i tillsynsmetodik och hur inspektörer ska sköta sig i arbetet sker fortlöpande. Vissa av dessa utbildningar sker externt, såsom kursen "Besvärliga människor" som alla inspektörer i Östhammars kommun genomgår. Andra utbildningar sker under länsstyrelsens försorg, samt i samverkan med andra kommuner. En stor del i utbildningen av inspektörer sker inom förvaltningen där dubbelinspektioner är mycket vanliga. Dubbelinspektion är när en inspektör skuggar en annan inspektör under en inspektion och sedan ger feedback. Dessa dubbelinspektioner kan även leda till förslag till utbildningar eller fördjupade diskussioner inom förvaltningen.

Åter till frågeställningarna i interpellationen.

Hur har nämnden bedömt Miljökontorets tillämpning av krav och förelägganden i förhållande till gällande lagkrav?

Eftersom frågan ställs till mig blir det givetvis min bedömning, som är grundad bl.a. på de dragningar som vi får på nämnd och i arbetsutskott. Jag har även som ordförande många andra tillfällen att diskutera både med förvaltningschef och miljöchef om vad som händer i verksamheten. Jag känner mig helt trygg i det arbetet som förvaltningen utför. Inga krav och förelägganden görs utan att ha gällande lagkrav som grund. Som det är beskrivet i ovanstående text, finns det ett flertal kontrollpunkter och kontrollverktyg som borgar för det.

Och ska jag tolka övriga ledamöters bedömning så blir det utifrån de diskussioner och frågeställningar som sker på nämndsmötena. När inspektörerna redovisar de projekt som genomförs ställs det frågor om besök, förelägganden och sanktioner. Jag har inte upplevt någon misstro eller att det presenterats någon avvikande åsikt om de åtgärder som utförts. Likadant när vi ställer frågor om delegationsärenden som sker mellan våra nämndmöten, så känner jag likadant.

Hur upplever nämnden företagarnas upplevelse av kontrollbesöken och bemötandet.?

Det blir likadant här att jag får svara för egen del i första hand. I huvudsak så är min känsla att när förvaltningen är ute på besök hos de olika verksamhetsutövarna, så finns förståelse för inspektörernas uppdrag. Även att bemötandet är positivt både från utövare och inspektör. Men det ligger också i sakens natur att när man får ett myndighetsbesök där det ska utföras en kontroll av ens verksamhet, så är det en speciell upplevelse. Och det uppstår med säkerhet situationer där man inte har samsyn. Inte heller här har jag fått signaler om någon annan bedömning från övriga ledamöter i nämnden.

Tomas Bendiksen

Ordf. Bygg och Miljönämnden

nysa
moderaterna

Interpellation

För ett år sedan ställde jag ett antal frågor om Albrektsgatan i Östhammar. Jag fick delvis svar på de punkter jag tog upp. Dock saknar jag fortfarande den ekonomiska redovisningen vad hela projektet kostat. Dels för kommunen och dels för Trafikverkets andel av åtgärderna.

Jag emotser tacksamt fullständig redovisning av projektet.

Östhammar 2017-02-07

Anna-Lena Söderblom

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2016 -11- 29	
Dnr: KS-2016-916	Dpl. 914

KOMMUNFULLMÄKTIGE.

Interpellation   Räddningstjänsten

Datum   2016-11-15
 Partinamn   Borgligt Alternativ
 Frågeställarens namn   Ingemar Adén
 Frågan ställs till   kommunalrådet Margareta Widén Berggren, ledamot i
                                                  Räddningsnämnden för Uppsala, Tierp, Östhammars
                                                  kommuner

ÄR KOMMUNINVÅNARNA TRYGGA MED DEN NYA ORGANISATIONEN FÖR RÄDDNINGSTJÄNSTEN I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Samarbetsavtalet undertecknades december 2011.

Den gemensamma räddningstjänsten i samarbete med Tierp, Uppsala och Östhammars kommun, trädde i kraft 2012-01-01.

Brandutvärderingen av räddningstjänsten 2015, där brandchefen i Uppsala har valt ut vilka medarbetare som fick delta och yttra sig i utredningen.

Handlingsprogram för tidsperioden 2016-2019. Enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) Dnr. Ks 2015.1931.

FRÅGOR.

1. På vilket sätt skulle en insatsledare och en FiP vara en förstärkning i Östhammar, kvällar, nätter och helger, sett till vilka resurser de har med sig till en brand eller olycka ?
2. Att 2=2 är en matematisk sanning, men menar Owenius att 2 personer i personbilar med lättare utrustning inledningsvis hanterar en brand eller olycka lika bra som 2 brandmän i fullt utrustad brandbil?
3. Tidigare har RiB i Östhammars tätort max 6 minuter på sig att ta sig till stationen och vara på väg till brand eller olycka. Har RiB-personalen i Östhammar längre tid på sig nu att ta sig till Östhammars brandstation eftersom det finns FiP ?

Kostnad.

Från 2012 till 2016 har Östhammars kommun betalt 21 milj. kronor **extra** till nya räddningstjänsten.

Årskostnaden för nya räddningstjänsten är 22,2 milj. kronor, en ökning med 6 milj. kronor per år.

Fråga.

4. Med 21 milj. kronor extra under 5 års tid och med en ökad årlig årskostnad på 6 milj. kronor till 22 milj. kronor.

Kan du motivera varför vi har lagt ner den ursprungliga räddningstjänsten, när det har satts totalt 21 milj. kronor utöver budgeten på 16 milj. kronor för den gamla räddningsorganisationen under de första 5 åren. Den framtida årskostnaden är 22 milj. kronor.

Beskrivning av kommunerna

Tierps kommun, 20 000 invånare, en fjärdedel av befolkningen bor i centralorten Tierp (cirka 5 000 personer).

Östhammars kommun, 21 400 personer, stor yta, utspridd befolkning.

Befolkningen är ganska jämt fördelat i de fem största tätorterna.

Fråga.

5. Varför Östhammar inte redovisad som centralort i Östhammars kommun, med 5 000 invånare, lika som centralorten Tierp.

Fråga.

6. Spekulerar räddningsnämnden i Östhammar med ett kalkylerat dödsfall, bara att man uppnår syftet med en ny räddningstjänst och stordriftsfördelarna tas tillvara till varje pris.

Fråga.

7. När det fattas personal ute på stationerna, varför ersätts dom inte.

Fråga.

8. Är kommuninvånarna trygga med den nya organisationen för räddningstjänsten i Östhammars kommun på landsbygden, eller måste man släcka branden själv i två dygn på Andersöarna utanför Torrön. Hur långt skall det enskilda brandansvaret gälla !!
Han man glömt FÖRSIKTIGHETSPRINCIPEN en modell som är oslagbar.
Östhammars brandstation skulle behållit sin gamla organisation till alla erfarenheter var bevisade.

Fråga.

9. Det planeras övningar för Tierps Räddningstjänst i Uppsala, då ska Östhammars dagstyrka vara i Tierps Räddningstjänst när detta sker.
Hur är beredskapen i Östhammar med omnejd, när dagstyrkan är 7 mil bort och det endast finns en personbil för utryckning på 90 sekunder i bästa fall.

Fråga.

10. Känner Räddningsnämnden och larmcentralen till att det finns en räddningsbåt i Östhammar.
Alla trodde att den var såld, varför rekrytering av räddningsbåt togs från annan ort !

Östhammar 2016-11-29

Ingemar Adén, Borgerligt Alternativ (BoA)

Handling N. KF 2017-04-25	
ÖSTHAMMARS KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2016 -12- 13	
Dnr:	Dpl:

Interpellation – Räddningstjänsten

Är kommuninvånarna trygga med den nya organisationen för räddningstjänsten i Östhammars kommun

Så särskilt ny kan inte organisationen sägas vara längre. Frågeställningen utgår ifrån någon form av bild av hur det var innan nuvarande organisation.

Fråga 1. På vilket sätt skulle en insatsledare och en FIP vara en förstärkning i Östhammar, kvällar, nätter och helger, sett till vilka resurser de har med sig till en brand eller olycka?

Östhammars brandstation är idag bemannad med fem räddningspersonal i beredskap (RiB) dygnet runt, året runt. Till det tillkommer en dagtidsstyrka, heltidspersonal måndag till fredag, om tre personer. Ytterligare ett brandbefäl finns placerat på Östhammars brandstation, dygnet runt, året runt.

Således finns det sex eller nio personer i utryckningsstyrkan på Östhammars brandstation. Till det kommer övriga resurser i Uppsala brandförsvar och samverkande räddningstjänster i regionen.

Metoden FIP (Första InsatsPerson) innebär att en ur RiB-styrkan kan åka direkt till skadeplats utan först åka till brandstation. Metoden gör att första resurs från RiB-styrka kan vara på plats mycket tidigare .

Insatsledare är i jour och kan också vara snabbt iväg vid larm. Insatsledaren tillför också högre ledningskompetens.

Fråga 2. Att $2=2$ är en matematisk sanning, men menar Owenius att 2 personer i personbilar med lättare utrustning inledningsvis hanterar en brand eller olycka lika bra som 2 brandmän i fullt utrustad brandbil?

(Eftersom frågan är riktad till Lennart får följande ses som underlag.)

Det är viktigt att få räddningsresurser till skadeplats så fort som möjligt. Mindre fordon är oftast snabbare. Inledningsvis är skillnaden därför inte uppenbar. Det utesluter inte att ett större fordon med mer resurser också behövs. Att det kommer några mindre resurser innan det större fordonet är bara positivt.

Fråga 3. Tidigare har RiB i Östhammars tätort max 6 minuter på sig att ta sig till stationen och vara på väg till brand eller olycka. Har RiB-personalen i Östhammar längre tid på sig nu att ta sig till Östhammars brandstation eftersom det finns FIP?

Nej. Metoden Första InsatsPerson, FIP, är ett sätt att få första räddningsresurs på plats snabbare. Den syftar inte till att fördröja övriga resurser. Det är således en förbättrad förmåga som uppnås.

Fråga 4. Med 21 milj. kronor extra under 5 års tid och med en ökad årlig årskostnad på 6 milj. kronor till 22 milj. kronor.

Kan du motivera varför vi har lagt ner den ursprungliga räddningstjänsten, när det satts totalt 21 milj. kronor utöver budgeten på 16 milj. kronor för den gamla räddningsorganisationen under de första 5 åren. Den framtida årskostnaden är 22 milj. kronor.

Beslutet år 2011 att skapa en gemensam organisation för förebyggande verksamhet och räddningstjänst tillsammans med Tierp och Uppsala kommuner togs för att **STÄRKA** räddningstjänsten i kommunen.

Förväntningarna på en större, gemensamma organisation var att den skulle kunna ha bättre förebyggande- och tillsynskompetens samt en effektivare räddningstjänst. En satsning på bättre utbildning, bättre fordon, bättre materiel och bättre skyddsutrustning gjordes samtidigt, motsvarande en höjning av kommunbidraget med ca 18 %. Den överväldigande delen av kostnadsökningen är således en beslutad stor satsning på vår räddningstjänst, menad att skapa bättre förutsättningar för våra medarbetare.

Den ökade kostnaden har gett resultat!! Räddningstjänsten i kommunen har idag

- högre kompetens (främst rör detta våra viktiga RiB-medarbetare),
- bättre struktur och kvalitet på utbildnings- och övningsverksamheten,
- en klart bättre fordonspark (det går bra att titta in på brandstationen för att se detta med egna ögon),
- bättre räddningsmateriel och
- bra skyddsutrustning för våra medarbetare.

Fråga 5. Varför Östhammar inte redovisad som centralort i Östhammars kommun, med 5000 invånare, lika som centralorten Tierp.

Frågan syftar sannolikt till handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. I detta beskrivs de tre kommunerna mycket översiktligt utifrån ett riskperspektiv.

Fråga 6. Spekulerar räddningsnämnden i Östhammar med ett kalkylerat dödsfall, bara att man uppnår syftet med en ny räddningstjänst och stordriftsfördelar tas tillvara till varje pris.

Räddningsnämnden verkar för att Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner ska vara trygga och säkra kommuner. Nämnden strävar efter nyttja de resurser som de får till sitt förfogande på effektivaste sätt.

Hela syftet med verksamheten är att bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Utifrån den riskbild som ligger till grund för handlingsprogrammet är utryckningsstyrkan på Östhammars brandstation **väl dimensionerad**.

Fråga 7. När det fattas personal ute på stationerna, varför ersätts dom inte.

Frågan syftar sannolikt till bemanningen av RiB-brandstationerna. Ambitionen är att ha 56 RiB-medarbetare i beredskap och att antalet i faktisk beredskap inte ska understiga 50 RiB-medarbetare. Uppsala brandförsvaret har idag 248 RiB-medarbetare anställda och söker för närvarande efter ytterligare fyra RiB-medarbetare.

RiB-medarbetarna har en annan huvudarbetsgivare som generöst gått med på att låta sin personal bidra till samhällets trygghet. RiB-medarbetarna har vanligen beredskap var fjärde vecka och planerar noga för att upprätthålla den beredskapen. I de fall där någon blir sjuk eller inte kan upprätthålla sin beredskap av annan anledning är det således inte säkert att det finns någon annan som är tillgänglig för beredskap, av den enkla anledningen att de inte planerat för att vara på orten under den aktuella tiden.

Detta har räddningsnämnden tagit hänsyn till i sitt bemanningsbeslut. Beredskapen följs upp två gånger dagligen och i de fall när ambitionen inte nås på en brandstation larmas ytterligare resurser från andra brandstationer.

**Fråga 8. Är kommuninvånarna trygga med den nya organisationen för räddningstjänsten i Östhammars kommun på landsbygden, eller måste man släcka branden själv i två dygn på Andersöarna utanför Torrön. Hur långt ska det enskilda brandansvaret gälla!!
Har man glömt FÖRSIKTIGHETSPRINCIPEN en modell som är oslagbar. Östhammars brandstation skulle behållit sin gamla organisation till alla erfarenheter var bevisade.**

I denna händelse lyckades inte räddningstjänsten i sin kommunikation med inringaren. Det som inte framgått tydligt till inringaren är att de naturligtvis var välkomna att återkomma i de fall de bedömde att de inte kunde hantera händelsen. Detta borde brandförsvaret gjort tydligt. Denna brist har återkopplats i organisationen.

Den enskilde har dock ett eget ansvar. Den information som lämnades initialt var att det observerats rök från ön i två dagar. Under de två dagarna är det rimligt att anta att den enskilde bör haft möjlighet att göra någon form av egen insats.

Fråga 9. Det planeras övningar för Tierps räddningstjänst i Uppsala, då ska Östhammars dagstyrka vara i Tierps Räddningstjänst när detta sker.

Hur är beredskapen i Östhammar med omnejd, när dagstyrka är 7 mil bort och det endast finns en personbil för utryckning på 90 sekunder i bästa fall.

Dagtidstyrkan i Östhammar beslutade räddningsnämnden om den 1 juli 2013. Redan då planerades den för att verka i ett område större än Östhammar brandstations primärområde. Dagtidstyrkan arbetar bland annat med förebyggande verksamhet och information, exempelvis genom besök i skolor.

Beredskapen i Östhammar är vid dessa tillfällen fortsatt god med

- fem personer i beredskap och en insatsledare i jour i Östhammar, och i omnejden finns

- tre personer i beredskap i Öregrund,
- fem personer i beredskap i Österbybruk,
- tre personer i Alunda och
- fem personer i beredskap i Gimo.

Dagtidstyrkan används nu, när RiB-styrkan är i full drift, som det var planerat. Det innebär att den vid några tillfällen håller beredskap på annat område vid övningar, precis som den kan få göra vid larm.

Fråga 10. Känner Räddningsnämnden och larmcentralen till att det finns en räddningsbåt i Östhammar. Alla trodde den var såld, varför rekrytering av räddningsbåt togs från annan ort!

Räddningsnämnden känner till att det finns en räddningsbåt i Östhammar.

I övrigt tycks påståendet hänvisa till någon specifik händelse, oklart vilken. I vissa fall kan det vara bra att använda sig av avtalet med Sjöräddningssällskapet beträffande sjötransport för att kunna behålla räddningspersonalen för räddningsarbetet.

Margareta Widén Berggren (S)

Rökfria zoner

Gör busshållplatser till rökfria zoner vid busstationer. Sätt upp anslag om det och flytta de befintliga askkopparna till annat ställe en bit ifrån hållplatsen.

Bakgrundsinfo

Svar från

Förslagsställare

Mia

Inlämnat

den 14 mars 2017

Status

Ej besvarad

Dokument och länkar

Sociala medier

 Dela 0

 Tweeta

2017-03-15

Kommunfullmäktige

Grön markering – åtgärdat/verkställt/rapporterat

Paragraf	Ärende	Status/ åtgärd Ansvarig
§15/2014-04	Utvärdering av gemensam räddningsnämnd En utvärdering av den gemensamma räddningsnämndens verksamhet bör genomföras i god tid före utgången uppsägningstid 2017-06-30. Östhammars kommun ska initiera en sådan utvärdering tillsammans med de två övriga ägarna Uppsala- och Tierps kommuner. En särskild medborgardialog ska genomföras och föregå beslut i kommunfullmäktige om eventuellt fortsatt samarbete. Östhammars kommun ska förbättra informationen kring ärendehantering exempelvis via webben, i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. • Information om vilka stora övergripande frågor som är påbörjade att utredas • Information om hur långt beredningen av ärendet har kommit • Information om när ärendet ska tas upp för beslut.	Utvärdering har initierats. Rapport inväntas under kvartal 1 2017. Samråd/dialog ska genomföras under kvartal 1 2017. Tillväxtkontoret ansvarar för detta Information finns på hemsida under "På gång" Ärendet anses avslutat. 2016-06-20 Och har anmälts på KF 27/9-2016

Redovisning över obesvarade motioner

Ärendemening	Diarienummer	Status
Motion angående kommunens service och regeltillämpning	KS-2017-111	Handläggs
Motion "Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag"	KS-2017-328	Handläggs
Motion om källsortering och flergångsmuggar	KS-2016-824	Handläggs
Motion angående nyföretagsamhet och entreprenörsutbildning	KS-2016-934	Handläggs
Motion från Kerstin Dreborg (MP) angående lokalt snabbspår för lärare	BUN-2016-74	Handläggs

Redovisning över besvarade och obesvarade medborgarförslag

Ärendemening	Diarieserie	Status
Medborgarförslag, Förenklad utbyggnad av Öregrunds hamn/gästhamn	KS	Handläggs
Medborgarförslag att kommunen bör säga upp arrendeavtalet för fastigheten 8:1 i Öregrund	KS	Handläggs
Medborgarförslag gällande råd och riktlinjer för gestaltningen av det offentliga rummet i Östhammars kommun	KS	Handläggs
Medborgarförslag om att författa ett verktyg "råd och riktlinjer för gestaltningen av det offentliga rummet i Östhammars kommun"	KFN+BMN	Handläggs
Hur livsmedelsföretagen i kommunen uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen	BMN	Handläggs
Avlasta lärarnas administrativa arbete, anställ lärarsekreterare	BUN	Handläggs

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL	
Sammanträdesdatum 2017-02-22	ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen 2017 -03- 02 Dnr: Rev. 2016-4
Sid 12 (24) Dpl. 007	

§ 27

Dnr SN-2016-267

Dpl 007

Yttrande

Granskningsrapport: personalförsörjning och planering inom äldreomsorg

KPMG har på uppdrag av den kommunala revisionen genomfört en granskning av personalförsörjning och planering inom äldreomsorg. Redovisas att granskningsrapport har färdigställts.

Socialchef Håkan Dahlqvist föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2016-11-09

Socialnämnden tar del av informationen.

_____

Föreligger sammanfattning av granskningsrapport som har sänts till förvaltningen för sakgranskning.

Socialnämnden har fått rapporten på remiss. Remisstiden är till 28 februari.

Socialnämndens beslut 2016-11-23

Socialnämnden tar del av informationen. Ärendet återupptas senast i februari.

_____

Föreligger tjänsteutlåtande med förslag till yttrande.

Arbetsutskottets förslag 2017-02-08

Socialnämnden yttrar sig över granskningsrapporten i enlighet med förvaltningens förslag till yttrande.

_____

Socialnämndens beslut

Socialnämnden yttrar sig enligt nedanstående:

I socialnämndens budget för 2017 lyfts personalförsörjning och arbetssätt särskilt under övriga mål och riktlinjer. Detta omfattar bland annat införandet av nytt verksamhetssystem och nya arbetssätt. Exempel på dessa är förbättrad resursanvändning med smartare IT-verktyg, införande av individens behov i centrum (IBIC) och arbetet med ökade sysselsättningsgrader och flexibilitet.

Kommunrevisionen har i sin granskningsrapport lyft behovet av ändamålsenligt stöd för att planera tid hos brukare. Arbetet med att implementera det nya verksamhetssystemet inom vård och omsorg inleds för närvarande. Systemet väntas åtgärda de brister som revisionen har kunnat konstatera.

Kommunrevisionen har i sin granskningsrapport lyft behovet av att säkerställa att ett begränsat antal medarbetare möter brukaren samt ett ändamålsenligt stöd för vikariehantering. Socialnämnden har för avsikt att arbeta för en bättre bemanning. Ett av socialnämndens mål för 2017 är att all personal ska erbjudas heltid. Förbättrad bemanning genom en kombination av ökade sysselsättningsgrader och flexibilitet förväntas leda till minskat behov av timvikarier. Detta avspeglas också i internkontrollplanen för socialnämnden 2017. Den omfattar tre områden som rör personalfrågor varav två rör bemanning:

- Kontroll av att riktlinjer angående dokumentation i rehabiliteringsprocessen följs
- Kontroll av att användningen av timvikarier minskar med 50 % under 2017 jämfört med 2016
- Kontroll av att antalet heltider inom vård och omsorg ökar under 2017 jämfört med 2016

Högre grundbemanning kan komma att innebära att en organisationsöversyn genomförs av bemanningsenhetens nytta. Det kan leda till att arbetet med att bemanna flyttas ut på enheterna igen i och med att det sker genomflyttning av befintlig personals tid snarare än att använda timvikarier. Ordinarie personal kommer vara mer involverade i bemanningsprocessen än med nuvarande organisation.

Minskad vikarieanvändning väntas också leda till att brukarna träffar något färre antal olika personal. Inom det största hemtjänstområdet, Östhammar, ska man försöka arbeta med mindre arbetsgrupper för att brukarna ska träffa samma personal i större utsträckning.

I rapporten lyfts att det pågår utredning att införa jobbgaranti. Socialnämnden har fattat beslut i frågan (§ 173/2016-10-23) och införde då jobbgaranti för elever som slutfört Bruksgymnasiets vård- och omsorgsprogram. Då beslutades även att införa vård- och omsorgsutbildning som kompetenskrav för utförarpersonal inom vård och omsorg.

Delges:
Kommunrevisionen (REV-2016-4)

Kommunrevisionen

Datum
2016-11-09

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
Dnr	Kommunstyrelsen
Sid 1 (1)	
2016 -11- 21	
Dnr:	Dpl:
REV2016-4	007

Socialnämnden

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktiges presidium

Personalförsörjning och planering inom äldreomsorg

KPMG har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av personalförsörjningen och planeringen inom äldreomsorgen. Granskningen ingår i revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning avseende personalförsörjningen inom äldreomsorgen.

Vi bedömer sammantaget att Socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Detta grundar vi på att vi gör bedömningen att frågan är aktuell i nämndens arbete och man har också tagit initiativ till ett omfattande arbete på området, detta genom mål, uppdrag och direktiv. Uppföljning sker i form av verksamhetsberättelse och annan kontinuerlig avrapportering.

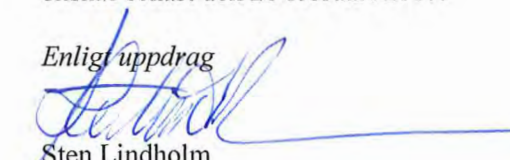
När det gäller frågan om ändamålsenligt stöd för planering av tid så är bedömningen att detta inte finns, däremot är det något som nämnd och förvaltning är medvetna om och arbetar med att åtgärda. Frågan om vikariehanteringen är svårare att värdera, men det finns ett system och rutiner för hur detta ska hanteras, däremot finns det delar kvar att arbeta med när det gäller legitimiteten och nyttjandet av denna resurs.

Det finns inga rutiner för att säkerställa antalet medarbetare som brukaren möter. Detta är till viss del dock en normativ fråga. Här måste detta önskemål ställas mot andra delar såsom exempelvis flexibilitet, nyttjande av flera olika vikarier etc.

Rekryteringsprocessen fungerar, där finns dock ett antal faktorer att hantera vilket framgår av rapporten.

Kommunrevisionen översänder härmed rapporten till Socialnämnden för yttrande. Svar önskas senast den 28 februari 2017.

Enligt uppdrag

Sten Lindholm
Ordförande

Östhammars kommun

**Personalförsörjning och planering
inom äldreomsorg**

Granskningsrapport

Advisory, offentlig sektor

KPMG AB

2016-11-01

Antal sidor: 14

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Bakgrund	2
3.	Syfte	3
4.	Avgränsning	3
5.	Revisionskriterier	3
6.	Ansvarig nämnd	4
7.	Metod	4
8.	Projektorganisation	4
9.	Granskningens resultat	4
9.1	Organisation	4
9.2	Mål, uppdrag och direktiv	5
9.2.1	Kommunfullmäktiges mål	5
9.2.2	Vård och omsorgsplan 2016	5
9.2.3	Personalförsörjningsplan för Socialförvaltningen i Östhammars kommun år 2016-2018	6
9.3	Uppföljning och kontroll	6
9.4	Planering och systemstöd	7
9.5	Vikariehantering	7
9.6	Begränsning av antalet anställda som möter brukaren	8
9.7	Rekrytering och kompetensförsörjning	9
9.8	Socialstyrelsens ”nya” föreskrifter	10
10.	Bedömning och kommentarer	11

1. Sammanfattning

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning avseende personalförsörjningen inom äldreomsorgen.

Vi bedömer sammantaget i granskningen att Socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Detta grundar vi på att vi gör bedömningen att frågan är aktuell i nämndens arbete och man har också tagit initiativ till ett omfattande arbete på område, detta genom mål, uppdrag och direktiv. Uppföljning sker i form av verksamhetsberättelse och annan kontinuerlig avrapportering. För att komma fram till denna slutsats har vi i granskningen tittat på ett antal frågeställningar:

Har socialnämnden antagit tydliga mål, uppdrag och direktiv avseende personalförsörjning och resursfördelning? (Avsnitt 9.2)	JA
Följer socialnämnden upp mål, uppdrag och direktiv i tillräcklig omfattning? (Avsnitt 9.3)	JA
Finns ändamålsenligt stöd för att planera tid hos brukare inkl. planering av kringtid som exempelvis resor? (Avsnitt 9.4)	NEJ
Finns ändamålsenligt stöd för vikariehantering inkl. hantering av ev. personalpool? (Avsnitt 9.5)	JA
Finns rutiner för att säkerställa att endast ett begränsat antal medarbetare möter brukaren? (Avsnitt 9.6)	NEJ
Fungerar rekryteringsprocessen ändamålsenligt för att bemanna organisationen med rätt kompetens? Hur arbetar förvaltningen proaktivt med tillgången på kompetens? (Avsnitt 9.7)	JA
Finns det en process för att implementera rutiner m.m. för att klara de nya föreskrifterna som gäller från år 2015? (Avsnitt 9.8)	-
Har Socialnämnden en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen	JA

Vi presenterar i avsnitt 10 ett antal kommentarer och rekommendationer som vi anser vara viktiga för det fortsatta arbetet på området.

2. Bakgrund

Sveriges kommuner och landsting publicerade 2014 en rapport "Så möter vi rekryteringsutmaningarna i vården och omsorgen". Denna rapport är bara ett exempel av många som talar om utmaningarna i den framtida kompetensförsörjningen. I rapporten konstateras att;

"Om inga förändringar görs i arbetssätt och bemanning, kommer det att behövas ungefär 225 000 nya medarbetare i vården och omsorgen – kommuner, lands-ting/regioner samt privata utförare – fram till år 2023. Ungefär 60 procent av det totala behovet beror på pensionsavgångar. Övriga 40 procent, nästan 90 000, beror på en ökad efterfrågan på vård och omsorg till följd av att andelen yngre och äldre i befolkningen ökar."

I rapporten undersöker man också behovet inom olika yrkesgrupper och bilden man ger är följande:

Rekryteringsbehov för några yrkesgrupper i vård och omsorg 2013-2022	Anställda 2013	Anställda 2022	Pensioneringar 2013-2022	Rekryterings-behov 2013-2022
Personalgrupp				
Undersköterska/vård-biträde*	257 000	310 000	76 000	129 000
Sjuksköterska*	97 000	110 000	25 000	38 000
Läkare	34 000	38 000	8 000	12 000
Personlig assistent	22 000	26 000	5 000	9 000
Socialsekreterare	25 000	29 000	5 000	9 000
Vårdadministratör	17 000	19 000	7 000	9 000
Biomedicinsk analytiker	7 000	8 000	2 000	3 000
Arbetsterapeuter	4 000	5 000	1 000	2 000
Fysioterapeut/sjuk-gymnast	7 000	8 000	1 000	2 000

Behov av vård och omsorg är störst i de högre åldrarna och eftersom Östhammars kommun har en jämförelsevis stor andel äldre invånare är det rimligt att anta att volymen vård och omsorg och därmed kostnaderna kommer att öka.¹

Att ha tillgång till personal i tillräcklig omfattning och med rätt utbildning inom äldreomsorgen är av stor betydelse för en god kvalitet i verksamheten. För den enskilde brukaren kan det antas att det är viktigt att möta ett begränsat antal medarbetare. Utan en kvalitetssäkrad tillgång till personal finns en risk att kvaliteten i verksamheten försämras och därmed att brister i omsorgen om gamla uppstår.

Revisorerna har utifrån detta bedömt att det är väsentligt att granska socialnämndens styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Uppdraget att genomföra denna

¹ Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

granskning har givits till Östhammars kommuns sakkunniga biträden KPMG. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning avseende personalförsörjningen inom äldreomsorgen.

De frågeställningar som granskningen tar sikte på för att besvara frågeställningen är:

- Har socialnämnden antagit tydliga mål, uppdrag och direktiv avseende personalförsörjning och resursfördelning?
- Följer socialnämnden upp mål, uppdrag och direktiv i tillräcklig omfattning?
- Finns ändamålsenligt stöd för att planera tid hos brukare inkl. planering av kringtid som exempelvis resor?
- Finns ändamålsenligt stöd för vikariehantering inkl. hantering av eventuell personalpool?
- Finns rutiner för att säkerställa att endast ett begränsat antal medarbetare möter brukaren?
- Fungerar rekryteringsprocessen ändamålsenligt för att bemanna organisationen med rätt kompetens? Hur arbetar förvaltningen proaktivt med tillgången på kompetens?
- Finns det en process för att implementera rutiner med mera för att klara de nya föreskrifterna som gäller från år 2015?

4. Avgränsning

Granskningen har omfattat verksamheten inom äldreomsorgen, det vill säga hemtjänst och särskilda boenden och de förhållanden som rådde i september 2016.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna/verksamheten uppfyller

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för ledningssystem för kvalitet i verksamhet enligt SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2006:11)
- Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:12)
- Interna regelverk och policy

6. Ansvarig nämnd

Granskningen har avsett Socialnämnden.

Rapporten är saklighetsgranskad av Lena Nilsson Sääf

7. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med tjänstemän och politiker
- Kompletterande telefonintervju
- Analys och rapportfas
- Saklighetsgranskning
- Avrapportering

8. Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Per Skalk, revisor under ledning av Anders Peterson kundansvarig Östhammars kommun.

9. Granskningens resultat

Under detta avsnitt kommer vi att presentera de faktiska omständigheter som gäller och som har bäring på den bedömning vi gör i avsnitt tio.

Granskningen har genomförts under september månad och intervjuer har hållits på plats i Östhammar. Vi har under granskningens gång fått mycket god hjälp från kommunens representanter, vilket har inneburit att granskningen har kunna göras på ett effektivt sätt.

9.1 Organisation

Socialförvaltningens del av organisationen som berör denna granskning består främst av två områden. Det första området omfattar verksamheten i Gimo och Öregrund samt innehåller också Bemanningsenheten (inklusive larm och nattpatrull), som berörs närmare i kommande avsnitt. Det andra området omfattar Alunda, Östhammar, Österbybruk samt korttids- och närvårdsenheten. När det gäller äldreomsorgen så hanterar båda dessa områden både hemtjänst, hemsjukvård, mötesplats och särskilt boende. Utöver dessa delar finns det andra delar i vård- och omsorgsorganisationen

som påverkar verksamheterna, men som inte har någon avgörande betydelse för denna gransknings resultat.²

9.2 Mål, uppdrag och direktiv

9.2.1 Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige i Östhammar har fastställt nio övergripande mål för verksamheten. Dessa har sedan brutits ner av nämnderna utifrån sin verksamhet. För Socialnämnden finns följande mål som kan sägas ha större eller mindre bäring på frågor kring personalförsörjning.³

KF 9 Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare	Arbetsmiljö	Sjuktalen 1 % förbättring
	Förbättrad delaktighet	NMI ⁴ + 2 %
	Andelen män ökar i vården	+ 10 %
	Ökade sysselsättningsgrader	+ 10 %

9.2.2 Vård och omsorgsplan 2016

I den övergripande vård och omsorgsplanen beskrivs vad som ska uppnås, vad som ska göras och styrtal för att verksamheten ska uppnå målen. Planen bygger på kommunfullmäktiges mål och Socialnämndens verksamhetsplan. Denna plan utmynnar sedan i en kvalitetsplan som ska bryta ner den övergripande vård och omsorgsplanen för att ytterligare konkretisera arbetet. Vi väljer att i styrkedjan fokusera på Vård och omsorgsplanen eftersom den ligger på en för granskningen lagom konkretiseringsnivå. En del av vård och omsorgsplanen är området personalförsörjning. Här går att läsa:

Den framtida personal- och kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna inom Vård och Omsorg. Stora pensionsavgångar ökar rekryteringsbehovet och alltmer komplicerade vårdbehov gör att kompetenskraven ökar. För att klara utmaningen krävs krafttag för att göra vård och omsorgsycket attraktivt i Östhammars kommun. Detta kan uppnås genom:

- Individ- och grupp kompetensutveckling.
- Möjliggöra ökad sysselsättningsgrad.
- Se över grundbemanningen.
- Ett tydligt och engagerat ledarskap, som stöttar och handleder medarbetarna i det vardagliga arbetet.
- God arbetsmiljö genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete för en hälsofrämjande arbetsplats, där alla är delaktiga och ansvariga.

² Organisationsskiss gällande from 2016-08-01 samt intervjuer

³ Bilaga 1, SN § 8/2016

⁴ Nöjd medborgarindex

- Separera serviceinsatser från omvårdnad inom vård och omsorg. Syftet är att avlasta den egna personalen och frigöra tid för omsorgs, omvårdnad och vårdarbete.
- Fortsatt arbete i Vård och omsorgs collage för karriärvägar.
- Marknadsföringsåtgärder att få fler att välja Omvårdnadsprogram på gymnasiet genom att erbjuda anställning under begränsad tid.
- En långsiktig strategi och plan för chefsförsörjning och chefsstöd i ledarskap och personlig utveckling.⁵

En del som i flera intervjuer återkommer som en möjlig framgångsfaktor för den framtida personalförsörjningen är möjligheten till heltid. I Vård och Omsorgsplan 2016 uttrycks frågan som ett utvecklingsområde på följande sätt:

Skapa förutsättningar för heltidstjänster- Ökade möjligheter till heltidsanställning skapar ökad trygghet hos medarbetarna och ökad kundkontinuitet. Vid nya tjänstetillsättningar ska ambitionen vara att erbjuda heltidstjänst. Införandet ska givetvis ske på ett ansvarsfullt sätt, så att varken ekonomi, verksamhet eller den enskilda drabbas.

Frågan om heltid återfinns också under avsnittet medarbetare där det går att läsa att målsättningarna inom området bland annat uppnås genom att ”I möjligaste mån, med hänsyn tagen till ekonomi och verksamhetens behov erbjuda medarbetare som har ofrivillig deltid möjlighet till ökad sysselsättningsgrad samt att minimera delade turer.”

Det framgår i intervjuer att detta arbete pågår. Det kan utifrån information i intervjuer vara intressant, att rätten till heltid inte i allt för stor omfattning innebär att personalen önskar, eller nyttjar detta.

9.2.3 Personalförsörjningsplan för Socialförvaltningen i Östhammars kommun år 2016-2018

Socialnämnden fastställde 2016-06-22 en personalförsörjningsplan för Socialförvaltningen⁶. Detta skedde enligt uppgift i intervjuer eftersom man såg den långsiktiga personalförsörjningen som ett för nämnden viktigt område och i och man ansåg att det arbete som genomfördes på central nivå i kommunen inte fyllde det behov som nämnden hade. I samband nämnden antog planen beslöt man också att ge förvaltningen i uppgift att ta fram en personalstrategi för perioden 2017-2020. Personalförsörjningsplanen ger en god bild av dagsläget i form av vilka resurser man har, pensionsavgångar och personalomsättning. I planen framgår också ett antal åtgärder när det gäller olika områden så som strategisk kompetensförsörjning. Planen berör främst personal inom vård och omsorg, socionomer och chefer

9.3 Uppföljning och kontroll

I verksamhetsberättelsen 2015 för Vård och omsorg presenteras måluppfyllelse med måttangivelse gällande värdegrundsgarantier och verksamhetens kvalitetsplan. I dokumentet presenteras också viktiga händelser, prestationer och kvalitet samt ekonomiskt resultat. Dokumentet avslutas med att

⁵ Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

⁶ Personalförsörjningsplan för Socialförvaltningen i Östhammars kommun år 2016-2018, dnr:SN-2015-353

sätta 2015 års verksamhet i ett framtidsperspektiv. Ett urval av frågor som är intressanta för denna granskning är, medarbetarnöjdhet – ej uppfyllt, friskttalen - ej uppfyllt, kompetensutvecklingsplan för varje yrkeskategori – uppfyllt, ökad sysselsättningsgrad – ej uppfyllt. I beskrivningen av genomlysningen av hemtjänsten framgår att verksamheten inte använder de system som finns för framåtsyftande brukarbehovs- och bemanningsplanering. I stället fokuseras planeringen på att planera ut beviljade insatser på befintlig personalstyrka. Det framgår också att verksamheterna har ett lågt eller mycket lågt förtroende för bemanningsenheten och dess förmåga att säkerställa att vikarier finns tillgängliga. Trots detta är användandet av fyllnadstid och övertid blygsamt.⁷

Utifrån de intervjuer som genomfört med företrädare från nämnden framgår att den information och uppföljning som man får, generellt anses vara god och att man känner en trygghet i att vara insatt i frågorna. Personalfrågor inklusive personalförsörjningsfrågor är bedöms vara aktuella i nämnden vilket bland annat utmynnat i att nämnden initierat och beslutat om personalförsörjningsplan och att man utifrån denna beslutat att uppdra förvaltningen att ta fram en personalstrategi för perioden 2017-2020⁸.

Vi har i granskningen också tagit del av nämndens internkontrollplan och uppföljning av densamma. I nämndens interna kontroll ingår inte något kontrollmoment rörande personalfrågor eller personalförsörjning.

9.4 Planering och systemstöd

Förvaltningen arbetar för närvarande med att byta system för beslutsstöd och verksamhetsplanering. Det system som man tidigare använt, ICare upplevs inte vara ändamålsenligt. Det finns förväntningar på att det nya systemet på effektivt sätt ska kunna nyttjas på ett bättre sätt och ge bättre förutsättningar, både för planering och utförda insatser. Det kommer dock fortfarande att finnas vissa begränsningar som man redan i dagsläget har identifierat i och med att det nya systemet inte är kompatibelt med HR-systemet som anses vara gammalt. Utifrån att man för närvarande är inne i ett systemskifte, har vi inte funnit det givande att på detaljnivå undersöka systemens för- och nackdelar.

9.5 Vikariehantering

I Vård och omsorgsplan 2016 under ekonomiskt resultat anges att verksamheterna ska bedrivas kostnadseffektivt med tillgängliga resurser och ett tillvaratagande av medarbetarnas kompetens, engagemang och ansvar till fortsatt utveckling. Detta uppnås bland annat genom personalplanering i ett större perspektiv för anpassning av personalstyrkan efter verksamheternas behov samt en ökad personalrörlighet, med en högre grad av samplanering och optimering av personalresursanvändandet.⁹

⁷ Verksamhetsberättelse 2015 Vård och omsorg

⁸ Bilaga 3, SN § 120/2016

⁹ Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

Sedan våren 2014 bedrivs inom vård och omsorg en bemanningsenhet. Bemanningsenhetens uppdrag är att:

- Rekrytera och tillsätta alla vikariat upp till 3 månader
- Rekrytera och tillsätta all sommarpersonal på samtliga enheter inom vård och omsorg
- Nytt område för verkställighet av Ledsagar- och avlösarservice inom SoL och LSS.
- Registerkontroll ska göras innan en vikare anställs.¹⁰

Bemanningsenheten i Östhammar består av 3,25 tjänster uppdelade på fyra bemanningsassistenter, varav tre rekryterar till enheterna och den fjärde hanterar rekrytering av ledsagare m.m. Bemanningsenheten använder sig av systemstödet TimeCare pool, vilket upplevs fungera på ett ändamålsenligt sätt.

I sitt "register" har enheten cirka 100 vikarier som man nyttjar. För många av vikarierna är det någonting man gör för tillfället, men man ser inte sig själv i yrket någon längre tid framöver. En annan grupp är de som tagit pension, eller som har sagt upp en tjänst och jobbar som vikarier med hänvisning till att man då har större möjlighet att styra över tjänstgöringsgrad och när man vill tjänstgöra.

Som tidigare nämnts så framgår det från verksamhetsuppföljningen för 2015 att verksamheterna har ett lågt eller mycket lågt förtroende för bemanningsenheten och dess förmåga att säkerställa att vikarier finns tillgängliga.¹¹ Enligt en intervju görs nu en ny utvärdering av bemanningsenheten. Förklaringen som ges på detta är från ansvarig chef är att "

Bemanningsenheten är relativt nystartad. Kom igång under våren 2013. För många enheter så blev det en stor omställning." På frågan om vad man gör för att förbättra förtroendet är svaret att man försöker att ha en bra kommunikation, bemanningsenhetens chef sitter numera alltid med på chefsmöten och är med i diskussionerna. Bemanningsenheten bjuder in vikarier för träffar, och vill besöka verksamheterna när det går. Man har varit med på enheternas arbetsplatsträffar

9.6 Begränsning av antalet anställda som möter brukaren

I Plan för Vård och Omsorg 2016 finns som allmän värdegrundsgaranti att: Personkontinuitet, omsorgskontinuitet och tidskontinuitet ska tillämpas vid en individanpassad vård och omsorg. En bra arbetsledning och god planering, ger den bästa möjliga kontinuiteten och kvaliteten.¹²

Man har enligt uppgift haft en målsättning att brukaren bara ska möta maximalt 14 anställda inom hemtjänsten. I mätningar som refererats till har brukaren i praktiken mött som lägst 17 anställda och som mest 50 anställda. De förklaringar som lämnas till detta är som ett exempel att det finns brukare som har nio besök per dygn och som också kräver dubbelbemanning. Redan på ett dygn är

¹⁰ Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

¹¹ Verksamhetsberättelse 2015 Vård och omsorg

¹² Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

antalet anställda som träffar personen relativt många, till detta tillkommer sedan variationer på grund av deltider, sjukdom, ledighet och i vissa fall vakanta tjänster. Det finns också en problematik när det gäller vikariehantering och det är att om man har exempelvis fem tillgängliga vikarier i ett område, upplevs det som en stark fördel att låta dessa dela på de vikariat som finns, för att ha samtliga vikarier igång. Alternativet hade varit att lägga all möjlig tid på en vikarie, men detta skulle innebära en hög sårbarhet. Frågan diskuteras regelbundet och ambitionen är att brukaren ska få en kontinuitet i personalen denne träffar.

En del som ingen respondent har tagit upp, men som borde innebära en nackdel ur detta perspektiv är att Servicetjänsterna hanteras av Samhall AB. Vilket rimligen innebär fler kontaktytor för brukaren.

9.7 Rekrytering och kompetensförsörjning

Rekrytering och kompetensförsörjning är som tidigare nämnts frågor som är aktuella och anses vara av stor vikt. Flera av de insatser som görs kan delas in i tre områden:

a) Utbildning och kompetensutveckling

På gymnasienivå finns ett Vård och omsorgsprogram i Gimo, som man arbetar med i form av praktikplatser och annat. Detta program har dock problem att få sökande och har i dagsläget bara ett tiotal studenter. Detta kompletteras med att Vuxenskolan erbjuder en utbildning för vuxna, vilken har ungefär 25 platser.

Kommunen är också mycket involverade i Vård och omsorgs college, i vars regi man bland annat har arbetat med kompetensutveckling. Under 2015 har validerings- och kompletteringsutbildning till undersköterska pågått med stöd av Omvårdnadslyftet. 33 medarbetare har avslutat sin kompletteringsutbildning till undersköterska. Totalt är 66,7 % av personalen inom vård och omsorg undersköterskeutbildade.¹³ Totalt har ca 120 validerat sig till undersköterska under åren 2014-2016.

I Vård och Omsorgsplan 2016 framgår ett antal fastställda kompetenskrav för olika yrkesgrupper. För Vård- och omsorgspersonal inom vård och omsorg gäller att de ska ha omvårdnadsprogram eller undersköterskeutbildning.¹⁴

Man deltar också från kommunen på olika former av mässor och yrkesinformation.

b) Attraktiv arbetsgivare – attraktivt yrke

Det finns en tydlig medvetenhet om vikten av att vara en attraktiv arbetsgivare med nöjda medarbetare som ambassadörer för att kunna konkurrera om arbetskraften. Utifrån detta har arbetet med arbetsmiljö och trivselfaktorer intensifierats, även arbetet med att erbjuda heltider är en del av detta. Här framgår det från intervjuer, att man från nämnden och förvaltningen i mångt och mycket driver sitt eget arbete, som i begränsad omfattning sker tillsammans med kommunens centrala nivå.

¹³ Verksamhetsberättelse 2015 Vård och omsorg

¹⁴ Vård och omsorgsplan 2016 fastställd 2016-02-18

I personalförsörjningsplanen¹⁵ framgår ett antal konkreta åtgärder för att arbeta med rekrytering och kompetensförsörjning. Bland annat följande åtgärder:

- Arbeta, eventuellt i samarbete med lednings- och verksamhetsstöd, fram riktlinjer för rekrytering av nya medarbetare
- Deltagande vid t.ex. mässor och möten med studenter.
- Erbjuder praktikplatser och handledarresurser
- Undersöka möjligheten att erbjuda mentorer för studenter som i närområdet studerar till sjuksköterska eller socionom.

9.8 Socialstyrelsens ”nya” föreskrifter

Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd om ansvaret för äldre personer och bemanning i särskilda boenden kommer inte att träda i kraft. Regeringen beslutade om att inte ge sitt medgivande till författningsförslaget.

Regeringen beslutade i stället om att införa en ny bestämmelse i socialtjänstförordningen som innebär att det ska finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om boende behöver stöd och hjälp. Den nya bestämmelsen träder i kraft den 15 april 2016.¹⁶

Östhammars kommun har trots detta sökt och fått stimulansmedel för att öka bemanningen inom äldreomsorgen. Dessa medel har använts till ökad nattbemanning på alla särskilda boenden utom Öregrund. Dessutom har man stärkt upp nattpatrullen. Medlen finns beslutade till 2018 och det finns en medvetenhet om att dessa öronmärkta medel kommer att upphöra. I intervjuer framkommer signaler på att man försöker hitta vägar att fortsätta med den ökade nattbemanningen. Det bör också nämnas att processen med att tillsätta de utökade tjänsterna drog ut på tiden, vilket bland annat förklaras av semesterperioden och att det tar tid att rekrytera. Den ökade bemanningen hade dock trätt i kraft i november 2015.

¹⁵ Personalförsörjningsplan för Socialförvaltningen i Östhammars kommun år 2016-2018

¹⁶ Socialstyrelsen.se/aldre 2016-09-28

10. Bedömning och kommentarer

Under detta avsnitt presenteras granskarens bedömning och kommentarer. Få frågor är av den karaktären att det antingen är ja eller nej, men för att förklara den revisionella bedömningen följer ett försök till att göra just detta.

Har socialnämnden antagit tydliga mål, uppdrag och direktiv avseende personalförsörjning och resursfördelning?	JA
Följer socialnämnden upp mål, uppdrag och direktiv i tillräcklig omfattning?	JA
Finns ändamålsenligt stöd för att planera tid hos brukare inkl. planering av kringtid som exempelvis resor?	NEJ
Finns ändamålsenligt stöd för vikariehantering inkl. hantering av ev. personalpool?	JA
Finns rutiner för att säkerställa att endast ett begränsat antal medarbetare möter brukaren?	NEJ
Fungerar rekryteringsprocessen ändamålsenligt för att bemanna organisationen med rätt kompetens? Hur arbetar förvaltningen proaktivt med tillgången på kompetens?	JA
Finns det en process för att implementera rutiner m.m. för att klara de nya föreskrifterna som gäller från år 2015?	-
Har Socialnämnden en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen	JA

Sammanställningen kräver ett antal kommentar. Vi bedömer sammantaget att Socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personalförsörjningen inom äldreomsorgen. Detta grundar vi på att vi gör bedömningen att frågan är aktuell i nämndens arbete och man har också tagit initiativ till ett omfattande arbete på område, detta genom mål, uppdrag och direktiv. Uppföljning sker i form av verksamhetsberättelse och annan kontinuerlig avrapportering.

När det gäller frågan om ändamålsenligt stöd för planering av tid så är bedömningen att detta inte finns, däremot är det något som nämnd och förvaltning är medvetna om och arbetar med att åtgärda. Frågan om vikariehanteringen är svårare att värdera, men det finns ett system och rutiner för hur detta ska hanteras, däremot finns det delar kvar att arbeta med när det gäller legitimiteten och nyttjandet av denna resurs. Detta är troligtvis ett dubbelriktat arbete där bemanningsenheten bör undersöka missnöjet och misstron från verksamheterna för att bättre kunna möta deras behov, men kravet på verksamheterna att följa rutiner och processer bör också vara tydligt.

Det finns inga rutiner för att säkerställa antalet medarbetare som brukaren möter. Detta är till viss del en normativ fråga vilket också framgår i projektplanen. Här måste detta önskemål ställas mot andra delar så som exempelvis flexibilitet, nyttjande av flera olika vikarier etc. Vi gör dock bedömningen att alla vi talat med ser nyttan av ett minimerande av antalet medarbetare/brukare vilket talar för att frågan förhoppningsvis tas i beaktande vid olika former av beslut.

Östhammars kommun
Personalförsörjning och planering inom äldreomsorg
November 2016

Rekryteringsprocessen fungerar, där finns dock ett antal faktorer att hantera. Ur perspektivet att visa upp att det finns arbeten inom området och försäkra sig om högsta möjliga kompetens, vore det givetvis fördelaktigt att annonsera ut alla tjänster öppet. Det finns dock andra perspektiv, detta är svårt att genomföra då medarbetare enligt lagen om anställningsskydd ska erbjudas anställning efter viss tids vikariat, det kan också finnas andra orsaker till att hantera rekrytering på annat sätt. Exempelvis finns tankar på att utreda huruvida man skulle kunna erbjuda en jobbgaranti för de som läser Vård och omsorgsutbildningen i Gimo. Gällande det proaktiva arbetet så kan vi konstatera att nämnden och förvaltningen gör en hel del insatser. Dessa bör kontinuerligt utvärderas så att effekten av nedlagt arbete blir så hög som möjligt. Det är anmärkningsvärt att notera att nämnden och förvaltningen upplever att de är relativt ensamma i arbetet kring långsiktig kompetensförsörjning och i sitt arbete med att förbättra sitt arbetsgivarvarumärke. Om så är fallet, (vilket inte är en del av denna granskning att granska), är detta en fråga som av olika skäl bör lyftas på central och kommunövergripande nivå.

När det slutligen gäller Socialstyrelsens föreskrifter så blev dessa inte verklighet och kan därför inte betraktas som ett revisionskriterium.

Per Skalk
Revisor

Kultur- och fritidsnämnden

Datum
2017-01-31

Dnr
KFN-2016-154

Sid
1 (1)

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Bygg- och miljönämnden
Socialnämnden

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2017-02-01	
Dnr: KS-2017-123	Dpl:

Förslag till

**Förlängning av perioden för Biblioteksplan för Östhammars kommun
2016-2017 till och med år 2018**

Samrådstid 1 februari – 31 mars 2017

Om biblioteksplanen

Biblioteksplanen ska styra det strategiska utvecklingsarbetet och inriktningen för biblioteksverksamheterna i kommunen under planperioden genom ett antal prioriterade insatser. Planen anger också med vilka nyckel- och styrtal biblioteksorganisationerna ska följa upp sina verksamheter årligen som en del av respektive nämnders/förvaltningars verksamhetsplanering. Nyckeltal, styrtal och prioriterade insatser syftar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål 2015-2018.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2015-12-08 Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017.

Nu önskar kultur- och fritidsnämnden att förlänga biblioteksplanen t o m 2018.

Det nya kulturhuset Storbrunn med nytt huvudbibliotek var vid antagandet av biblioteksplanen 2016 – 2017 planerad att stå klart 2017. Nu är bygget föresenat och kulturhuset kommer att invigas 2018. Eftersom den prioriterade åtgärden att ta fram en strukturplan för biblioteken är starkt beroende på när kulturhuset Storbrunn är klart önskar kultur- och fritidsnämnden att biblioteksplanen förlängs till 2018.

Synpunkter lämnas, senast den 31 mars, till kultur- och fritidsnämnden, Box 66, 742 21 Östhammar eller kulturochfritidsnamnden@osthammar.se.

Närmare upplysningar lämnas av:

Peter Källman, Kultur- och fritidsförvaltningen

Tfn. 0173-86 124

peter.kallman@osthammar.se

_____

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a name or title.

Handwritten text, possibly a name or title.

Vertical handwritten text, possibly a list or index.

Biblioteksplan

Östhammars kommun

2016-2017

Innehåll

I.	Bakgrund och syfte.....	3
II.	Biblioteksverksamheten i Östhammars kommun.....	4
	Organisation.....	4
	Bibliotekets roll	4
	Prioriterade grupper	5
	Finskt förvaltningsområde.....	5
	Digital delaktighet.....	6
	Skolbibliotek.....	6
	Gymnasiebibliotek.....	6
	Barn- och ungdomsbiblioteksverksamhet	7
	Samverkan mellan skol- och folkbibliotek.....	7
III.	Nytt huvudbibliotek i Östhammars kommun	8
IV.	Nyckeltal, styrtalet och prioriterade insatser.....	9

I. Bakgrund och syfte

Enligt 17 § i bibliotekslagen (2013:801) ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Biblioteksplanen ska vara ett brett förankrat politiskt dokument som beskriver hur kommunen organiserar biblioteksverksamheten i enlighet med de lagar som gäller på området, dvs. bibliotekslagen och skollagen.

Kultur- och fritidsnämnden har i uppdrag från kommunstyrelsen att ta fram en biblioteksplan för Östhammars kommun i samarbete med övriga nämnder och förvaltningar.

Biblioteksplanen antas av kommunfullmäktige.

Biblioteksplanen ska styra det strategiska utvecklingsarbetet och inriktningen för biblioteksverksamheterna i kommunen under planperioden genom ett antal prioriterade insatser. Planen anger också med vilka nyckel- och styrtal biblioteksorganisationerna ska följa upp sina verksamheter årligen som en del av respektive nämnders/förvaltningars verksamhetsplanering. Nyckeltal, styrtal och prioriterade insatser syftar till att uppfylla kommunfullmäktiges prioriterade mål 2015-2018.

Biblioteksplan för Östhammars kommun 2016-2017 ersätter Kunskap och läslust, biblioteksstrategier för Östhammars kommun 2006-2015.

Lagar och styrdokument som planen förhåller sig till:

Bibliotekslagen (2013:801)

Skollagen (2010:800)

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Regional biblioteksplan för Uppsala län 2015-2017

UNESCOs folkbiblioteksmanifest

UNESCOs skolbiblioteksmanifest

II. Biblioteksverksamheten i Östhammars kommun

Organisation

I Östhammars kommun finns fem folkbibliotek. Huvudbiblioteket ligger i Östhammar. I Öregrund och Gimo finns folkbibliotek och i Alunda och Österbybruk finns integrerade skol- och folkbibliotek.

Utöver de integrerade skol- och folkbiblioteken på Olandsskolan i Alunda och på Österbyskolan i Österbybruk, finns skolbibliotek på Vallonskolan och Bruksgymnasiet i Gimo samt på Frösåkersskolan i Östhammar och på Öregrunds skola.

Huvudbiblioteket i Östhammar ansvarar även för 23 övriga utlåningsställen med mediedepositioner. Dessa utgörs av äldreboenden, dagbarnvårdare, väntrum inom sjukvården, bygdegårdar, Folkets hus m.m.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för folkbiblioteksverksamheten, och barn- och utbildningsnämnden ansvarar för skolbiblioteksverksamheten.

Bibliotekets roll

Enligt 2 § i bibliotekslagen ska biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Folkbiblioteken i Östhammars kommun är viktiga mötesplatser och kunskapscentra med stark förankring i lokalsamhället. Biblioteken är platser där individer och föreningar kan mötas och utbyta erfarenheter. Här kan besökare ta del av såväl information som kulturupplevelser, och möjligheter till utveckling erbjuds genom forskning och kreativt skapande.

Folkbiblioteken är till för alla, och tillgänglighet är en viktig ledstjärna i verksamheten. Huvudbibliotekets mediedepositioner ökar delaktigheten och livskvaliteten för de personer som av olika skäl inte själva kan ta sig till biblioteket. Bibliotekens hemsida biblinord.se är alltid tillgänglig. Här kan användarna tipsa om böcker, beställa fjärrlån och göra inköpsförslag. Med lånekort från kommunens bibliotek kan man även ladda ner e-böcker från hemsidan.

Dela Läslust är ett gemensamt utvecklingsprojekt för folkbiblioteken i Dalarnas, Gävleborgs, Uppsala och Värmlands län. Projektet medfinansieras av Statens kulturråd och pågår från januari 2015 till januari 2017. Syftet med Dela Läslust är att utveckla den läsfrämjande och litteraturförmedlande verksamheten.

För att i ännu större utsträckning anpassa bibliotekens tillgänglighet och verksamheter efter invånarnas behov behöver man genomföra en marknadsundersökning/kundundersökning. Undersökningen kan användas som underlag för att utforma öppettider och mediebestånd.

Prioriterade grupper

Enligt 4 och 5 § i bibliotekslagen ska biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Biblioteken samarbetar med socialförvaltningen, studieförbund och daglig verksamhet för att nå målgrupperna äldre och personer som omfattas av LSS. Samarbetet sker bland annat genom att främja och utveckla högläsning för målgrupperna. Utöver de bokdepositioner som finns på äldreboenden och vårdcentraler i kommunen tillhandahåller biblioteken anpassade medier till personer med olika behov. Till exempel nedladdning av litteratur via Legimus som är en service av MTM (Myndigheten för Tillgängliga Medier). Där finns talböcker, punktskriftsböcker, e-textböcker, taktila bilderböcker och teckenspråkig litteratur.

Medier på nationella minoritetsspråk och andra språk, liksom böcker på lättläst svenska köps in till biblioteken baserat på den efterfrågan som finns på respektive ort.

För att ytterligare säkra tillgången på medier till prioriterade målgrupper och för att spegla kommunens demografiska sammansättning ska en mediepolicy tas fram för biblioteksverksamheterna i Östhammars kommun. Mediepolicyen ska ligga till grund för hur biblioteken utformar sina individuella medieplaner.

Finskt förvaltningsområde

Östhammars kommun är finskt förvaltningsområde enligt 6§ i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724). Detta innebär att invånarna bland annat har rätt att använda finska i sin kontakt med kommunen. Kommunen ska också kunna tillhandahålla förskoleverksamhet och äldreomsorg delvis på finska. Utöver dessa insatser ska kommunen även verka för revitalisering av det finska språket i kommunen. Här spelar biblioteken en viktig roll som mötesplatser och som tillhandahållare av finska medier och litteratur. Samarbete finns med koordinatören för finskt förvaltningsområde, framför allt på biblioteken i Gimo och Österbybruk.

Digital delaktighet

Som en del av samarbetet inom Uppsala län deltar Östhammars kommun i det Digitala nätverket tillsammans med Länsbibliotek Uppsala. Syftet med nätverket är att öka den digitala delaktigheten, det vill säga att fler ska kunna använda och ta del av internet och andra digitala medier och de möjligheter som detta medför. Länsbiblioteket svarar för omvärldsbevakning och organiserar utbildningar och seminarier kring digital delaktighet.

Skolbibliotek

Enligt 2 kap. 36 § i skollagen ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Skolbibliotekens verksamhet och innehåll ska vara anpassat efter elevernas behov och stimulera deras intresse för läsning och litteratur, samt tillgodose deras behov av material för undervisningen. Skolbiblioteken är också en resurs för skolan att uppnå de mål i läroplanen som relaterar till informationssökning och källkritik.

På Olandsskolan och Österbyskolan finns integrerade skol- och folkbibliotek. Skolbibliotek finns även på Vallonskolan och Bruksgymnasiet i Gimo samt på Frösåkerskolan i Östhammar och på Öregrunds skola.

Som en del i sitt läsfrämjande arbete genomför skolbibliotekarierna bokprat för klasser i grundskolan. Man arrangerar också klassbesök på biblioteken som en introduktion för eleverna till biblioteksverksamheten. Skolbiblioteken stöttar även lärarna genom att ta fram material för undervisningen. Biblioteken har även tillgång till inlästa läromedel via inläsningstjänst och skolbiblioteken kan ge samma service via Legimus som folkbiblioteken.

Under läsåret 2016/2017 kommer grundskolorna i Östhammars kommun att arbeta med Läslýftet, en lärarfortbildning i språk-, läs- och skrivdidaktik som bygger på kollegialt lärande.

Gymnasiebibliotek

Bruksgymnasiet i Gimo har ett stort och välutrustat skolbibliotek med många arbetsplatser och datorer där eleverna kan arbeta både enskilt och i grupp. I biblioteket finns det förutom ett stort utbud av faktaböcker och skönlitterära böcker även databaser, dagstidning, faktatidningar, skrivare, scanner och spel. Biblioteket har även tillgång till inlästa läromedel. En bibliotekarie finns som serverar elever och personal med boktips, informationssökning och det mesta som har med skolarbetet att göra.

Barn- och ungdomsbiblioteksverksamhet

Enligt 8 § i bibliotekslagen ska folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

Sedan 2012 saknar Östhammars kommun barn- och ungdomsbibliotekarie. Folkbiblioteken bedriver barn- och ungdomsverksamhet utifrån de resurser som finns på respektive bibliotek, men det saknas övergripande utvecklingsarbete, uppsökande verksamhet och omvärldsbevakning på området.

Östhammars kommun deltar i Språknätet, ett regionalt samarbetsprojekt mellan Länsbiblioteket, BVC, Öppna förskolan och biblioteksverksamheterna i tre av länets kommuner. Samarbetet syftar till att stärka de yngsta barnens språk- och läsutveckling och omfattar bland annat gåvoböcker och information kring språkutveckling från BVC, samt informationsträffar för nyblivna föräldrar på biblioteken. Språknätet utvärderas under 2015.

Biblioteken tillhandahåller bokpåsar på kommunens förskolor som föräldrar kan låna med sig hem. Huvudbiblioteket tillhandahåller även temalådor med barnböcker som förskolor och fritidshem kan beställa. Som en del av Kultur- och fritidsförvaltningens arbete med barn- och ungdomskultur arrangeras två föreställningar med barnteater per år på varje folkbibliotek. Huvudsaklig målgrupp för föreställningarna är barn i förskoleåldern.

Samverkan mellan skol- och folkbibliotek

Enligt bibliotekslagens 14 § ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka i syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser.

Folk- och skolbiblioteken i Östhammars kommun har gemensamt biblioteksdatasystem och bokbestånd vilket ger låntagarna bredd i utbudet och flexibilitet när det gäller återlämning av böcker. På de orter där folkbiblioteken och skolbiblioteken inte är integrerade erbjuder folkbiblioteken kommunens skolor klassbesök i samarbete med skolbiblioteken.

Samarbetet mellan skol- och folkbibliotek varierar från ort till ort. De integrerade skol- och folkbiblioteken i Alunda och Österbybruk har ett närmare samarbete eftersom de delar lokaler för verksamheten. Det saknas en handlingsplan för hur skol- och folkbiblioteken ska samarbeta.

För att strukturera och effektivisera samarbetet mellan skol- och folkbiblioteken, och på så sätt skapa bästa möjliga förutsättningar för kommunens barn och unga att möta framtidens utmaningar, behöver Barn- och utbildningsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen ta fram en gemensam plan för samverkan i biblioteksfrågor.

Kultur- och fritidsförvaltningen och Barn och utbildningsförvaltningen ska också arbeta fram en gemensam strategi för läsfrämjande arbete med barn och ungdomar i kommunen. Utvärderingen av Språknätets samarbete utgör ett av underlagen för arbetet med strategin.

III. Nytt huvudbibliotek i Östhammars kommun

Ett nytt huvudbibliotek i Östhammars kommun ska byggas, och planeras stå klart våren 2017. Huvudbiblioteket byggs integrerat i biografen Storbrunn och på så sätt skapa ett kulturhus i Östhammar.

När det nya biblioteket är byggt och integrerat i Storbrunn är huset öppet och tillgängligt för alla alltid. Huset upplevs som öppet, både vad gäller den fysiska miljön och den känsla huset väcker hos besökaren. I kulturhuset skapas ett samtida, öppet och medierikt bibliotek, som tillsammans med bio, ungdomsgård samt program och mötesverksamhet kommer att vara basen i utbudet. Prioriterade målgrupper är barn och unga samt personer med funktionsnedsättning.

För att skapa en verksamhet i det nya huvudbiblioteket i enlighet med de förväntningar och krav som ställs på ett bibliotek från allmänheten idag krävs utökade resurser, främst i form av personal.

I samband med färdigställandet av det nya huvudbiblioteket finns det anledning att se över biblioteksstrukturen i kommunen. Det finns vinster i såväl effektivitet som kvalitet med att samordna fler processer i biblioteksverksamheten. Några exempel på områden som kan samordnas i större utsträckning än idag är kompetensutveckling, medieinköp, fjärrlån, aktiviteter och marknadsföring/kommunikation. Ett naturligt nav för gemensamma processer är det nya huvudbiblioteket som med rätt planering kommer att kunna vara drivande i utvecklingsfrågor. De olika biblioteken kan också i högre grad profileras och tilldelas utvecklingsansvar för specifika områden utifrån sina lokala förutsättningar.

Under hösten 2016 påbörjas installation av RFID-system på biblioteken i Östhammars kommun. Detta möjliggör bland annat meröppna bibliotek, dvs. att biblioteket kan vara öppet för besökare även när det är obemannat. Med meröppna bibliotek kan resurser som läggs på bemanning och arbete bakom disk omfördelas till utvecklingsarbete och annan form av service.

För att möta framtidens utmaningar på biblioteksområdet behöver Kultur- och fritidsförvaltningen ta fram en strukturplan för biblioteksverksamheten i Östhammars kommun.

IV. Nyckeltal, styrtal och prioriterade insatser

KF 1: *Östhammars kommun ska vara en kommun som ger barn och unga goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar.*

Prioriterade insatser 2016-2017

- För att strukturera och effektivisera samarbetet mellan skol- och folkbiblioteken ska Barn- och utbildningsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen ta fram en gemensam plan för samverkan i biblioteksfrågor.
- För att stärka barns och ungas läsförståelse, skrivförmåga och språkutveckling ska Kultur- och fritidsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen ta fram en gemensam strategi för läsfrämjande arbete med barn och ungdomar i kommunen.

KF 6: *Östhammars kommun ska vara en attraktiv kommun där befolkningen trivs och kontinuerligt ökar.*

Nyckel- och styrtal

- Kundnöjdhet på biblioteken
- Antal besökare på biblioteken
- Antal besök/invånare
- Antal utlån
- Antal utlån/invånare
- Ur SCBs nöjd medborgarindex: Vad tror eller tycker du om biblioteksverksamheten?
- Hur många timmar i veckan har huvudbiblioteket öppet utöver tiden 08-17 på vardagar?

Prioriterade insatser 2016-2017

- Kultur- och fritidsförvaltningen ska göra en medborgarundersökning/kundundersökning för att få fram underlag för hur öppettider och mediebestånd ska planeras på biblioteken.
- För att ytterligare säkra tillgången på medier till prioriterade målgrupper och för att spegla kommunens demografiska sammansättning ska en mediepolicy tas fram för biblioteksverksamheterna i Östhammars kommun.
- För att möta framtidens utmaningar på biblioteksområdet ska Kultur- och fritidsförvaltningen ta fram en strukturplan för biblioteksverksamheten i Östhammars kommun.

Region Uppsala
Regionfullmäktige

Protokoll
Sammanträdesdatum
2017-02-15

15 (55)

§ 8/17

Dnr LS2016-0287

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län

Beslut

Regionfullmäktiges beslut

1. Regional utvecklingsstrategi antas enligt bilaga.
2. Regionstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en genomförande- och uppföljningsplan av den regionala utvecklingsstrategin för 2017-2018.

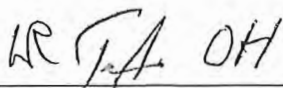
Bilaga § 8/17

Ärendebeskrivning

Genom bildandet av region blir Region Uppsala ny utvecklingsansvarig aktör i länet. I uppdraget ingår att utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling. Arbetet med en ny regional utvecklingsstrategi har pågått i närmare två år inom regionförbundets ram baserat på ett inriktningsbeslut i förbundsstyrelsen den 28 maj 2015. Framtagandet har skett i en bred process och samverkan med kommunerna, landstinget, näringslivsorganisationer samt andra aktörer på lokal och regional nivå. Över 100 möten har genomförts med över 4000 deltagare.

Förslaget till regional utvecklingsstrategi skickades på remiss mellan 12 maj och 30 september 2016, varpå 43 svar lämnades. Efter genomgång av remissvaren har en lång rad justeringar och förtydliganden gjorts i huvuddokumentet. Totalt sett visar remissomgången att alla remissinstanser ställer sig bakom den grundläggande analysen, strukturen och fokuseringen på hållbar utveckling. Många instanser har samtidigt föreslagit förstärkningar framför allt kring den sociala och ekologiska hållbarheten. I stort sett samtliga ändringsförslag har kunnat inarbetas, varför dokumentet ännu mer än tidigare måste ses som en kompromiss mellan olika intressen.

De flesta remissinstanser har känt sig involverade i processen och upplever att dokumentet är förankrat. Omvärldsanalys och definierade utmaningar har accepterats, liksom uppdelningen av förslag i tre strategiska inriktningar. Ingen remissinstans har reserverat sig mot den övergripande strukturen för Regional utvecklingsstrategi. De kommentarer som gäller upplägget i stort har kunnat vägas in i slutförslaget. Ett antal remissinstanser har påpekat att flera av målen inte varit tidsatta. Detta är nu justerat. Målen i strategin har av några remissinstanser upplevts som ofokuserade p.g.a. det stora antalet förslag till åtaganden. Ett antal remissinstanser har föreslagit nya mål och åtaganden. Mål

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Region Uppsala

Protokoll

16 (55)

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum
2017-02-15

---

om livsmedelsproduktion har lagts till och ett antal åtaganden har lagts till eller justerats. De områden som flera instanser efterlyst förtydliganden och utökningar inom gäller miljö- och klimatfrågor, bredbandsutveckling, gröna näringar och livsmedelsproduktion. Detta har kompletterats. En komplett sammanställning av remissvaren och inarbetade justeringar framgår av bilaga.

Den 16 december 2016 beslutade ett enigt förbundsfullmäktige att fastställa förslaget till regional utvecklingsstrategi för Uppsala län, samt att rekommendera regionfullmäktige att anta strategin för att deklarerar Region Uppsalas nya ansvar från 2017 och att rekommendera Region Uppsala att utarbeta en genomförande- och uppföljningsplan av den regionala utvecklingsstrategin för 2017-2018.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta enligt ovanstående förslag.

Yrkanden och yttranden

Börje Wennberg (S), Johan Örjes (C) och Johan Edstav (MP) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Ordföranden finner att regionfullmäktige bifaller regionstyrelsens förslag.

Kopia till

Samtliga kommuner
Samtliga förvaltningar
Registrator, Akademiska sjukhuset
Chefsstrateg, Regionkontoret
Henrik Andreasson

WR J.A. OH

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län

Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft

Innehållsförteckning

Förord	1
Uppdraget	1
Omvärlden och utmaningar för Uppsala län	7
Från vision till åtaganden	11
En växande region	11
En nyskapande region	19
En region för alla	21
Resultatutvärdering genomförande	27
RUS i kortfattat	30

Grafisk produktion: 7y34
Fotografier: Peter & Henrik 335, Henrik 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Förord

Sedan Regionförbundet Uppsala län bildades år 2007 har tre regionala utvecklingsstrategier utarbetats. Detta är den fjärde versionen. Från årsskiftet 2016/2017 går Regionförbundet samman med Landstinget, som bildar Region Uppsala och blir ny regional utvecklingsansvarig aktör och därmed huvudman för den regionala utvecklingsstrategin.

Den nya strategin är framtiden i bred samverkan med kommuner, näringsliv, civila samhällen och organisationer i och utanför län. Över 100 seminarier har genomförts med över 4 000 deltagare. Efter en remissomgång från april till september 2016 har 45 yttranden inkommit.

Det slutliga förslaget till strategi handlar om hur aktörer i Uppsala län gemensamt ska kunna skapa bästa möjliga förutsättningar för invånarna att leva ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft. Varken Region Uppsala, enskilda kommuner, näringsliv eller organisationer kan förverkliga visionen på egen hand. Det gäller att få till ett samlat agerande som leder i hållbar riktning, där insatser för att stärka delarna samtidigt bidrar till helheten.

Förbundsfullmäktige fastställer denna utvecklingsstrategi och rekommenderar regionfullmäktige att anta strategin för att de Material Region Uppsala ska ansvar för 2017. Genom detta har Regionförbundet Uppsala län fastställt sitt beslut och 14 årsverk samarbetar till framtiden.

Johan Edstav
Förbundsstyrelsens ordförande

Bilaga § 8/17

Regional utvecklingsprogram för Uppsala län 29

Bilaga § 8/17

RUS i korthet

Ett gott liv i en trygghetsskapande miljö med internationell lyxkraft

ENVIKÄNDE REGION

- MS:
- Planera för 2000 bostäder per år till år 2023 för att bygga bostäder och därmed minst 2100 nya bostäder per år för att möta behovet av bostäder.
  - De samiska utvecklingsprogrammen i regionen ska ha minst 40 procent av sin budget för år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 75 procent till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 för att stärka samiska utvecklingsprogrammen.
  - Minst 80 procent av alla bostäder och utvecklingsprogram ska vara anslutna till vatten och klosett.
  - Antalet nya bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

ENVIKÄNDE REGION

- MS:
- Antalet godkända bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

ENVIKÄNDE REGION

- MS:
- Antalet godkända bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

- Argument:
- Planera för och bygga bostäder som utvecklar bostäder och därmed minst 2100 nya bostäder per år för att möta behovet av bostäder.
  - De samiska utvecklingsprogrammen i regionen ska ha minst 40 procent av sin budget för år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 75 procent till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 för att stärka samiska utvecklingsprogrammen.
  - Minst 80 procent av alla bostäder och utvecklingsprogram ska vara anslutna till vatten och klosett.
  - Antalet nya bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

- Argument:
- Antalet godkända bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

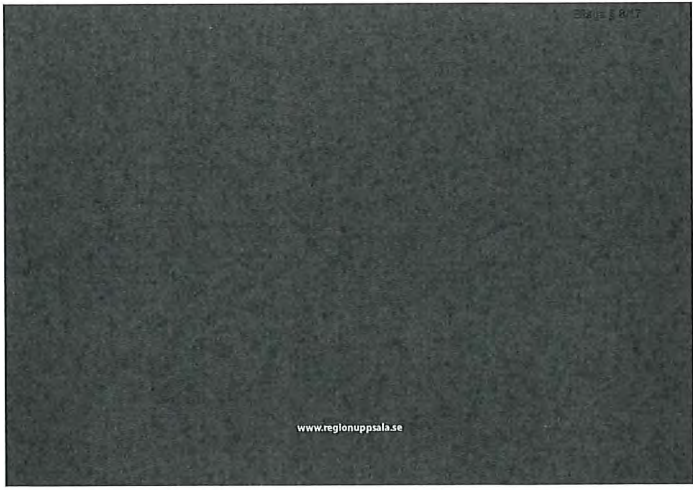
- Argument:
- Antalet godkända bostäder ska vara minst 1000 bostäder till år 2023 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000 och minst 1000 bostäder till år 2023 jämfört med år 1999 till 2000.
  - Produktivitet i den privata och offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.
  - Produktivitet i den offentliga sektorn ska vara minst 20 procent högre än år 2000.

Regional utvecklingsprogram för Uppsala län 30

§ 8/17

§ 8/17

Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län

Målbilaga

Bakgrund

Bilaga § 8/17

Under 2015-2016 har ett nytt förslag till Regional utvecklingsstrategi för Uppsala län förberetts. Förslaget skickades ut på remiss från 12 maj till 30 september 2016. Över 40 yttranden inkom. Regionförbundets förbundsfullmäktige fastställer strategin i december 2016, för att sedan antas av ett nybildat regionfullmäktige för Region Uppsala i feb 2017.

I slutförslaget är regionens vision :

"Ett gott liv i en nyskapande kunskapsregion med internationell lyskraft"

Strategins olika mål och förslag till åtaganden samlas under tre strategiska utvecklingsområden:

- En växande region
- En nyskapande region
- En region för alla

Varje område innehåller mätbara mål som visar vad som behöver uppnås på länsnivå.

I denna bilaga beskrivs och konkretiseras varje mål. För att ge målen relevans kan flera mål brytas ner på kommunal nivå, utifrån nuläge och ambition i respektive kommun. Det är upp till varje kommun att välja egen målnivå, som relaterar till nuläge och ambition.

Bilaga § 8/17

EN VÄXANDE REGION

- Planera för 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter minst 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.
- De samlade utsläppen av växthusgaser, i absoluta tal, ska ha minskat med minst 40 procent till år 2020 jämfört med år 1990. Till 2040 ska utsläppen vara minst 80 procent lägre än år 1990 i enlighet med miljömålsberedningens slutförslag. Fram till år 2030 ska utsläppen för inrikes transporter vara minst 70 procent lägre jämfört med 2010 års nivå.
- Minst 90 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband minst 100 Mb/sek till 2020. Till 2030 ska 100 procent vara uppnått.
- Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030.
- Produktionsvärdet från jordbruks- och trädgårdssektorn ska öka 20 procent fram till år 2030. Produktionsvärdet från ekologiska livsmedel ska under samma period öka med minst 200 procent.

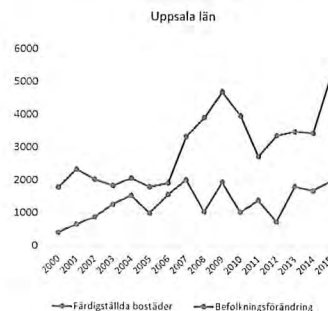
Bilaga § 8/17

A. Ökat bostadsbyggande

För att befolkningsökningen långsiktigt ska kunna hålla prognosen krävs att bostadsbyggandet håller en tillräckligt hög nivå. För att bygga ikapp bostadsunderskottet, möjliggöra omflyttning och möta befolkningstillväxten behöver det byggas omkring 40 000 bostäder till år 2030 och totalt 80 000-90 000 till år 2050.

Mellan 2000 och 2015 färdigställdes drygt 21 000 lägenheter i länet. Under samma period ökade befolkningen med drygt 48 000 personer. Under 2015 färdigställdes 1010 bostäder.

Mål: Planera för 5000 bostäder per år till år 2023 för att bygga ikapp behoven och därefter minst 2100 nya bostäder per år för att möta befolkningstillväxten.
Indikator: Färdigställda lägenheter i nybyggda småhus och flerfamiljshus i Uppsala län.
Källa: Statistiska centralbyrån

Bilaga § 8/17

B. Minskade klimatpåverkande utsläpp

Riksdagen har beslutat om ett etappmål om minskade utsläpp av växthusgaser på 40 procent till år 2020 från år 1990, vilket gäller för de verksamheter som inte omfattas av EUs system för handel med utsläppsrätter. Målet har en högre ambitionsnivå än det åtagande som Sverige har enligt EUs fördelning.

Mellan 1990 och 2014 minskade de totala utsläppen av växthusgaser i Uppsala län med ca 26 %, trots ökad befolkning. Utsläppen motsvarar 2014 ca 5,1 ton/capita i länet.

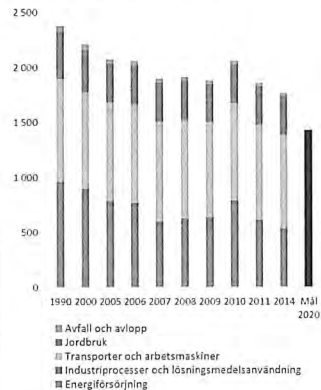
Miljömålsberedningen har föreslagit att utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium, i enlighet med Sveriges internationella växthusgasrapportering, ska år 2040 vara minst 80 procent lägre än utsläppen år 1990. Förslaget motsvarar ett genomsnittligt utsläpp på knappt 0,9 ton per capita, räknat på 12,2 miljoner invånare.

Mål: De samlade utsläppen av växthusgaser, i absoluta tal, ska ha minskat med minst 40 procent till år 2020 jämfört med år 1990. Till 2040 ska utsläppen vara minst 80 procent lägre än år 1990 i enlighet med miljömålsberedningens slutförslag. (Bas: 2,38 miljoner ton CO₂-ekvivalenter år 1990). Fram till år 2030 ska utsläppen för inrikes transporter vara minst 70 procent lägre jämfört med 2010 års nivå. (Bas: 0,888 miljarder ton år 2010)

Indikator: Klimatpåverkande utsläpp per invånare

Baslinje: 2 380 000 ton CO₂-ekvivalenter, år 1990

Källa: Naturvårdsverket Svenska MiljöEmissionsData, miljomal.se

C. Kapacitetsstarkt bredband

I digital agenda för Sverige har regeringen angett att Sveriges mål ska vara bredband i världsklass = 90 % av befolkning och arbetsställen bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s senast 2020. I Uppsala län finns stora brister. Många har tillgång till ADSL, men med låg hastighet, vilket gör det svårt att utföra arbete och tjänster på ett smidigt sätt. Till år 2030 ska alla hushåll och verksamheter ha tillgång till kapacitetsstarkt bredband.

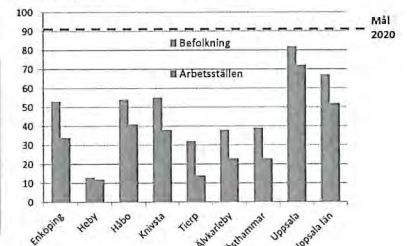
Mellan 2011 och 2015 har andelen hushåll med bredband ökat från 41 % till 67 %, och bland arbetsplatser har andelen ökat från 34 % till 52%. I riket uppgår andelarna till 68 % och 58 %.

Mål: Minst 90 procent av alla hushåll och verksamheter ska vara anslutna till snabbt och kapacitetsstarkt bredband minst 100 Mb/sek till 2020. Till 2030 ska 100 procent vara uppnått.

Indikator: Andel befolkning och arbetsställen som har tillgång till bredband med en hastighet på minst 100 Mbit/s

Baslinje: 2015 (67 % bef, 52 % arb)

Källa: Post- och Telestyrelsen

Bilaga § 8/17

D. Fördubblad kollektivtrafik

Resandet med kollektivtrafik i länet har ökat med en tredjedel sedan 2006, framför allt inom tågtrafiken. Cirka 40 miljoner resor gjordes med kollektivtrafiken i Uppsala län under 2014, varav 22 miljoner i stadstrafiken i Uppsala.

Under 2014 uppgick kollektivtrafikens marknadsandel av det motoriserade resandet i länet till 26 procent.

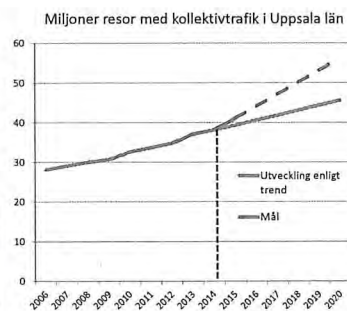
Målen för kollektivtrafiken fastställs i trafikförsörjningsprogrammet för Uppsala län.

Mål: Antalet resor i kollektivtrafiken ska fördubblas till år 2020 och kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade resor ska fördubblas till år 2030.

Indikator: Andel resor i kollektivtrafiken

Baslinje: 2006

Källa: Kollektivtrafikförvaltningen UL

Bilaga § 8/17

E. Långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion

Med en ökad befolkning, både globalt och i vår region, och en allt högre levandstandard, är det viktigt att säkerställa livsmedelsproduktionen inom regionen och bidra till den globala livsmedelsförsörjningen. Det totala produktionsvärdet har visat en svag ökning under senare år, se diagram.

Produktionsvärdet beror både av pris och volym och indikerar hur länets svarar upp mot en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion. Ökad efterfrågan på ekologiska livsmedel behöver mötas av ökad produktion i regionen.

Mål: Produktionsvärdet från jordbruks- och trädgårdssektorn ska öka 20 procent fram till år 2030. Produktionsvärdet från ekologiska livsmedel ska under samma period öka med minst 200 procent.

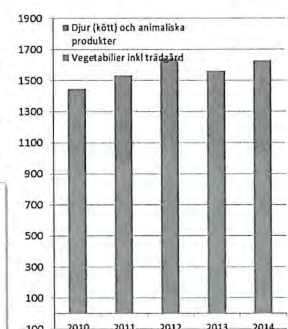
Indikator: Produktionsvärdet av vegetabilier, djur och animaliska produkter, miljoner kr.

Volym för respektive varuslag inom livsmedelsområdet.

Baslinje: 1562 miljoner kr, år 2013 (produktionsvärdet), Mål 2030: 1874 mkr.

Ekologiska livsmedel (bas 218 miljoner kr år 2013, mål år 2030: 654 miljoner kr). (2016 års penningvärde)

Källa: Jordbruksverket, 2014 och 2015.

Bilaga § 8/17

EN NYSKAPANDE REGION

- F. Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka. Indikatorer: antalet exporterande företag och exportvärdets andel av BRP.
- G. Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP).
- H. Antal nystartade företag per år ska överstiga 13 företag per 1000 inv år 2020.

F. Globalt konkurrenskraftigt näringsliv

Bilaga § 8/17

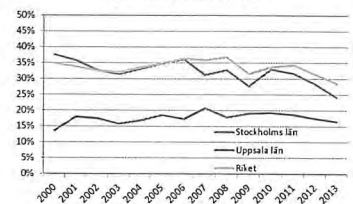
Tidigare studier visar att Uppsala-regionens internationella företag har god konkurrenskraft och att regionens exportsektor är liten men konkurrenskraftig.

Eftersom merparten av framtida tillväxt sker utanför landets gränser behöver antalet konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag öka. Detta mäts i antalet företag som exporterar och det samlade exportvärdets andel av BRP. Ytterligare ca 250 företag behöver ta sig ut på den internationella marknaden för att nå upp till nivån för riket.

Mål: Antalet globalt konkurrenskraftiga innovativa och entreprenöriella företag ska öka.
Indikator: Antalet exporterande företag och exportvärdets andel av BRP (varor).
Baslinje: 898 företag år 2014 och 17 % år 2013
Källa: Statistiska centralbyrån, Företagsregistret

	Antal exporterande företag	Andel av alla företag (minst 1 syss)
2010	875	8,3%
2011	851	7,6%
2012	842	7,2%
2013	924	7,7%
2014	898	7,2%

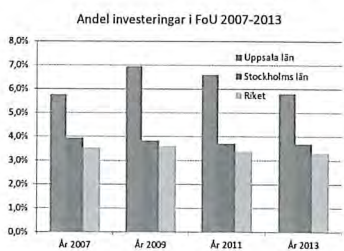
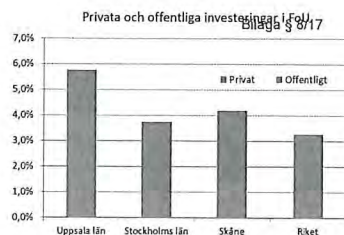
Exportvärdets andel av BRP

G. FoU-investeringar

En av kärnindikatorerna i Europa 2020 – strategin är andelen av privata och offentliga investeringar i FoU. Målet för EU är att nå 3 procent, i Sverige eftersträvas 4 procent. FoU-intensiteten i Uppsala län är högst i Sverige, och utmärker sig även i ett internationellt perspektiv.

De offentliga investeringarna i FoU svarar för ca 70 % av investeringarna i Uppsala län, 5,8 procent av BRP motsvarar omkring 7,4 miljarder kronor.

Mål: Privata och offentliga investeringar i FoU ska uppgå till minst 6 % av bruttoregionalprodukten (BRP). (Bas: 5,8 % år 2013.)
Indikator: Offentliga och privata investeringar i FoU som andel av bruttoregionalprodukt (BRP)
Baslinje: 5,8 %, år 2013
Källa: Statistiska centralbyrån

H. Nyföretagande

Nyföretagandet i länet följer utvecklingen för riket. I riket startades 11,6 företag per tusen invånare år 2015. I Uppsala län startades 2 547 nya företag år 2015, vilket motsvarar 11,5 företag per tusen invånare 16-64 år. Trenden över de tre senaste mättillfällena är svagt positiv, men länet når ännu inte målet om 13 företag per 1000 invånare. 35 procent av företagen startas av kvinnor, jämfört med 34 procent i landet som helhet.

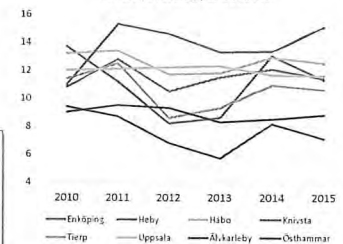
Utfallet påverkas av konjunkturutvecklingen, näringslivets struktur i olika kommuner och nyföretagaranda.

Mål: I Uppsala län ska det startas minst 13 företag per 1000 invånare år 2020
Indikator: Antalet nystartade företag per 1000 invånare (16-64 år)
Baslinje: 11,5 år 2015
Källa: Tillväxtanalys

Bilaga § 8/17

Kommun	Per 1000 invånare år 2015	Totalt (antal)
Enköpings	11,4	284
Heby	11,3	90
Häbo	12,5	153
Knivsta	15,1	147
Tierp	10,6	127
Uppsala	11,6	1 597
Ålvsjö	7,1	990
Östhammar	8,8	110
Länet	11,5	2 547

Antal nya företag per 1000 inv.

Bilaga § 8/17

EN REGION FÖR ALLA

- I. Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska överstiga 80 procent år 2030. Ett delmål på 75 procent ska uppnås år 2020.
- J. Tilliten bland länets invånare ska öka till år 2020.
- K. I Uppsala län ska andelen sysselsatta i åldrarna 20-64 år överstiga 80 % år 2020.
- L. Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.

Bilaga § 8/17

I. Examen från gymnasieskolan inom 4 år

Uppnådd examen från gymnasieutbildning är ofta ett krav för att kunna få inträde på arbetsmarknaden. En god genomströmning är avgörande för regionens kompetensförsörjning och kostnadsbesparande för kommunerna.

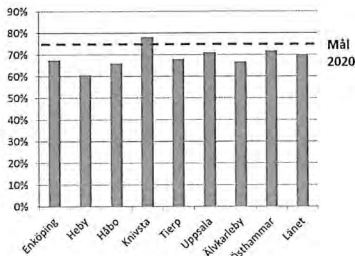
Måttet på genomströmning har anpassats till den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011, och utgår från andelen elever som uppnått examen inom fyra år. I målet ingår att skillnader mellan grupper och kommuner ska minska.

Mål: Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska överstiga 75 procent år 2020. Till år 2030 ska minst 80 procent ta examen inom 4 år.

Indikator: Gymnasieelever med examen inom 4 år.

Baslinje: 70 % år 2015, för nybörjarelever ht 2011

Källa: Skolverket

	Enköping	Heby	Håbo	Knivsta	Tierp	Uppsala	Älvkarleby	Östhammar	Länet
Totalt	67%	61%	66%	78%	68%	71%	67%	72%	70%
Män	63%	51%	67%	69%	65%	68%	67%	68%	66%
Kvinnor	73%	71%	66%	86%	71%	75%	67%	75%	74%

J. Tillit till andra människor

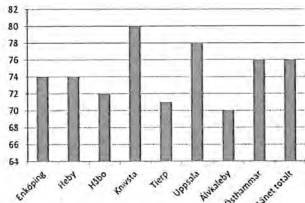
Bilaga § 8/17

Människors tillit till medmänniskor och till samhällsinstitutioner är avgörande för hur väl ett samhälle fungerar. Tillit påverkar till exempel demokratisk stabilitet, politiskt deltagande och har kopplats till lägre brottslighet. Tillit underlättar också ekonomiska, sociala och professionella utbyten.

Graden av mellanmännisklig tillit är internationellt sett mycket hög i Sverige. Uppsala län ligger även bra till relativt riket.

Mål: Tilliten bland länets invånare ska öka till år 2020.
Indikator: Andel som svarat Ja på frågan: *Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?* (16-85+ år)
Baslinje: (bas: 76 % år 2012)
Källa: Folkhälsomyndigheten. Liv och hälsaundersökningen. SKL Öppna jämförelser

2012	Män	Kvinnor	Totalt
Enköping	73	75	74
Heby	77	71	74
Håbo	68	75	72
Knivsta	81	79	80
Tierp	68	76	71
Uppsala	77	79	78
Älvkarleby	69	71	70
Östhammar	78	73	76
Länet totalt	76	77	76

K. Sysselsättningsgrad

Bilaga § 8/17

Det europeiska målet för sysselsättning bland kvinnor och män 20-64 år är satt till 75 % år 2020. Motsvarande sysselsättningsmål för Sverige är 80 %. I Sverige ska höjningen främst ske i grupper med en svag förankring på arbetsmarknaden, såsom gymnasieavhoppade unga, funktionsnedsatta och utrikesfödda samt genom insatser för att motverka långtidsarbetslöshet.

- Sysselsättningsgraden skiljer sig åt mellan länets kommuner; 74,4 % till 86,9 %.
- Sysselsättningsgraden bland män är generellt sett är högre än bland kvinnor.
- Studerande räknas inte som sysselsatta.
- I målet ingår att skillnader mellan grupper och kommuner ska minska.

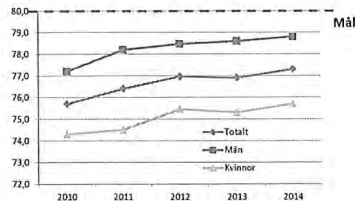
Mål: I Uppsala län ska andelen sysselsatta i åldrarna 20-64 år överstiga 80 % år 2020.

Indikator: Nattbefolkningens förvärvsfrekvens

Baslinje: 77,3 %, år 2014.

Källa: SCB

Kommun	2014		
	Totalt (%)	Män	Kvinnor
Enköping	82,3	84,2	80,4
Heby	79,1	82,1	75,9
Håbo	83,8	85,8	81,6
Knivsta	86,9	88,4	85,4
Tierp	77,8	81,1	74,3
Uppsala	74,4	75,4	73,5
Älvkarleby	76,4	78,7	74
Östhammar	83,3	85,9	80,5
Uppsala län	77,3	78,8	75,7
Riket	77,3	78,5	76

L. Självskattad hälsa

73 procent av den vuxna befolkningen skattar sin egen hälsa som bra eller mycket bra. Män uppger att de mår bra eller mycket bra i högre utsträckning än kvinnor, i alla åldersgrupper.

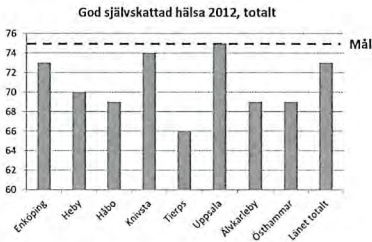
Den senaste enkäten genomfördes år 2012. Ny enkät genomförs år 2016.

Högst självskattad hälsa i landet har invånarna i Stockholms, Jönköpings och Hallands län. Där angav 75 procent att de hade bra eller mycket bra hälsa år 2012.

Mål: Regioninvånarna ska ha landets högsta självskattade hälsa, med minskade skillnader mellan grupper och individer.
Indikator: Självskattad hälsa (16-85+ år)
Baslinje: 73 %, år 2012
Källa: Folkhälsomyndigheten. Liv och hälsaundersökningen. SKL Öppna jämförelser

Bilaga § 8/17

2012	Män	Kvinnor	Totalt
Enköping	77	68	73
Heby	68	73	70
Håbo	69	69	69
Knivsta	74	73	74
Tierps	68	64	66
Uppsala	77	73	75
Älvkarleby	71	69	69
Östhammar	69	69	69
Länets totalt	76	70	73
Riket	75	71	73

MOTION
2017-03-29

Motion "Översyn av Tillväxtkontorets uppdrag"

Östhammars kommun tappar i näringslivsranking trots ett engagerat arbete från Tillväxtkontorets chef och personal. Moderaterna har med utgångspunkt från detta konstaterat att det behöver göras ett omtag beträffande Tillväxtkontorets uppdrag.

Idag bedrivs ett utåtriktat arbete med många kontakter med kommunens näringsidkare. Vid dessa träffar informeras företagarna om deras stora betydelse för kommunens utveckling. Företagarna försäkras om kommunens stöd där det är möjligt. Detta arbetsätt ger företagarna en förhoppning om att kommunen tar deras utmaningar på allvar.

Moderaterna anser att ett förbättrat företagsklimat förutsätter att kommunen i sin myndighetsutövning och förhållningsätt möter de utfästelser vi förmedlar.

Tillväxtkontorets uppdrag är idag i det närmaste hundra procentigt utåtriktat medan problemet med den dåliga rankingen sannolikt finns inom kommunens egna organisation.

Moderaterna konstaterar att om kommunen menar allvar med att vilja förbättra företagarnas villkor måste vi börja i den egna organisationen. Tillväxtkontoret måste flytta fokus till kommunens egna organisation.

Moderaterna yrkar

- att Tillväxtkontorets uppdrag förändras avseende näringslivsuppdraget så att den egna organisationen prioriteras till lägst femtio procent av kontorets resurser.**
- att Tillväxtkontoret ges ett tydligt uppdrag att öka förståelsen för företagarnas villkor i kommunens samtliga förvaltningar.**
- att kommundirektören i samråd med chefen för Tillväxtkontoret uppdras att se över kontorets uppdrag med utgångspunkt från de två att-satserna ovan.**

**Pär-Olov Olsson
Gruppledare (M)**